

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാ

തൃതീയം കാണ്ഡം

Note: Please refer to the book,TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Table of Contents

3 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാം	
തൃതീയകാണ്ഡം	3
3.1 തൃതീയകാണ്ഡേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ -നൃണകർമ്മാഭിധാനം.....	3
3.1.1 Appendix.....	30
3.2 തൃതീയകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ -	
പവമാനഗ്രാഹാദീനാം വ്യാഖ്യാനം.....	32
3.3 തൃതീയകാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ -	
വൈകൃതവിധീനാമഭിധാനം	59
3.3.1 Appendix.....	80
3.4 തൃതീയകാണ്ഡേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ-ഇഷ്ടിഹോമാഭിധാനം	81
3.5 തൃതീയകാണ്ഡേ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ-ഇഷ്ടിശേഷാഭിധാനം.....	108

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

3 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാം തൃതീയകാണ്ഡം

3.1 തൃതീയകാണ്ഡേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ - നൂനകർമാഭിധാനം

3.1.1.1

പ്രജാപതിരകാമയത പ്രജാഃ സൃജേയേതി സ പോഽതപ്യത
സ സർപാനസൃജത സോഽകാമയത പ്രജാഃ സൃജേയേതി സ
ദിതീയമതപ്യത സ വയാഽസൃ സൃജത സോഽകാമയത പ്രജാഃ
സൃജേയേതി സ തൃതീയമതപ്യത സ ഏതം ദീക്ഷിതവാദ-
മപശ്യത് തമവദത് തതോവൈ സ പ്രജാ അസൃജത യത്
തപസ്തപ്താ ദീക്ഷിതവാദം വദതി പ്രജാ ഏവ
തദ്യജമാനഃ - [ ] 1

3.1.1.2

സ്യുജതേ യദൈ ദീക്ഷിതോഽമേധ്യം പശ്യത്യപാസ്താദ്-
 ദീക്ഷാ ക്രാമതി നീലമസ്യ ഹരോ വ്യത്യബദ്ധം മനോ
 ദരിദ്രം ചക്ഷുഃ സൂര്യോ ജ്യോതിഷാഽശ്രേഷ്ഠോ ദീക്ഷേ
 മാ മാ ഹാസീരിത്യാഹ നാസ്താദ്-ദീക്ഷാഽപക്രാമതി നാസ്യ
 നീലം ന ഹരോവ്യതി യദൈ ദീക്ഷിതമഭിവർഷതി ദിവ്യാ
 ആപോഽശാന്താ ഓജോ ബലം ദീക്ഷാം - [ ] 2

3.1.1.3

തപോഽസ്യ നിർഘ്നന്ത്യുദതീർബലം ധത്തൗജോ ധത്ത ബലം
 ധത്ത മാ മേ ദീക്ഷാം മാ തപോ നിർവധിഷ്ഠുത്യാഹൈ തദേവ
 സർവമാത്മൻ ധത്തേ നാസ്യൗജോ ബലം ന ദീക്ഷാം ന തപോ
 നിർഘ്നന്ത്യഗ്നിർവൈ ദീക്ഷിതസ്യ ദേവതാസോ ഽസ്താദേതർഹി
 തിര ഇവ യർഹി യാതി തമീശ്വരഃ രക്ഷാഽസി ഹന്തോർ- [ ] 3

3.1.1.4

ഭദ്രാദഭി ശ്രേയഃ പ്രേഹി ബൃഹസ്പതിഃ പുര ഏതാ തേ
 അസ്തിത്യാഹ ബ്രഹ്മ വൈ ദേവാനാം ബൃഹസ്പതി -

സ്മേവാന്വാ രഭതേ സ ഏനച്ഛ സം പാരയത്യേ ദമഗന്മ
 ദേവയജനം പൃഥിവ്യാ ഇത്യാഹ ദേവയജനം ഹ്യേഷ
 പൃഥിവ്യാ ആഗച്ഛതി യോ യജതേ വിശ്വേ ദേവാ യദജുഷന്ത
 പൂർവ ഇത്യാഹ വിശ്വേ ഹ്യേതദ്-ദേവാ ജോഷയന്തേ
 യദ്ബ്രഹ്മണാ ( ) ഋഖ്സാമാദ്യാം യജുഷാ സന്തരന്ത
 ഇത്യാഹർഖ്സാമാദ്യാം ഹ്യേഷ യജുഷാ സന്തരന്തി യോ
 യജതേ രായസ്പോഷേണ സമിഷാ-മദേമേത്യാഹാ
 ധശിഷമേവൈ താമാ ശാസ്മേ । 4

(യജമാനോ - ദീക്ഷാച്ഛ - ഹന്തോർ - ബ്രഹ്മണാ -
 ശ്വതുർവിച്ഛതിശ്വ) (A1)

3.1.2.1

ഏഷ തേ ഗായത്രോ ഭാഗ ഇതി മേ സോമായ ബൃതാദേഷ
 തേ ത്രൈഷ്ടുഭോ ജാഗതോ ഭാഗ ഇതി മേ സോമായ
 ബൃതാച്ഛന്ദോമാനാച്ഛ സാമ്രാജ്യം ഗച്ഛേതി മേ സോമായ
 ബൃതാദ് യോ വൈ സോമച്ഛ രാജാനച്ഛ സാമ്രാജ്യം

ഘോകം ഗമയിതാ ക്രീണാതി ഗച്ഛതി സ്വാനാശ്ച സാമ്രാജ്യം
 ഛന്ദാശ്ചസി ഖലു വൈ സോമസ്യ രാജന്തഃ സാമ്രാജ്യോ
 ലോകഃ പുരസ്താത് സോമസ്യ ക്രയാദേവമഭി മന്ത്രയേത
 സാമ്രാജ്യമേവൈ - [ ] 5

3.1.2.2

-നം ഘോകം ഗമയിതാ ക്രീണാതി ഗച്ഛതി സ്വാനാശ്ച
 സാമ്രാജ്യം ഘോ വൈ താനൂനപ്രസ്യ പ്രതിഷ്ഠാം വേദ
 പ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ന പ്രാശ്നന്തി
 തന ജുഹ്വത്യഥ ക്വ താനൂനപ്രം പ്രതി തിഷ്ഠതീതി പ്രജാപതൗ
 മനസിതി ബ്രൂയാത് ത്രിരവ ജിഷ്ഠേത് പ്രജാപതൗ ത്വാ മനസി
 ജുഹോമീത്യേഷാ വൈ താനൂനപ്രസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ യ ഏവം
 വേദ പ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി ഘോ - [ ] 6

3.1.2.3

വാ അധാര്യോഃ പ്രതിഷ്ഠാം വേദ പ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി യതോ
 മന്യേതാനഭിക്രമ്യ ഹോഷ്യാമീതി തത് തിഷ്ഠന്നാ
 ശ്രാവയേദേഷാ വാ അധാര്യോഃ പ്രതിഷ്ഠാ യ ഏവം

ഘോരപ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി യദിക്രമ്യ ജുഹുയാത് പ്രതിഷ്ഠായാ
 ഇയാത് തസ്മാത് സമാനത്ര തിഷ്ഠതാ ഹോതവ്യം
 പ്രതിഷ്ഠിത്യ യോ വാ അധാരോഃ സ്വം ഘോരസ്വാന്വേവ
 ഭവതി സ്രുഗാ അസ്യ സ്വം വായവ്യമസ്യ - [ ] 7

3.1.2.4

സ്വം ചമസോഽസ്യ സ്വം യദവായവ്യം വാ ചമസം
 വാടനന്മാരഭ്യോ ഷശ്രാവയേത് സ്വാദിയാത് തസ്മാ ദന്മാരഭ്യോ
 ഷശ്രാവ്യം സ്വാദേവ നൈതി യോ വൈ സോമപ്രതിഷ്ഠാപ്യ
 സ്തോത്ര-മുപാകരോത്യ പ്രതിഷ്ഠിതഃ സോമോ ഭവത്യപ്രതിഷ്ഠിതഃ
 സ്തോമോഽപ്രതിഷ്ഠിതാ-ന്യുക്മാന്യപ്രതിഷ്ഠിതോ യജമാനോ
 ഷപ്രതിഷ്ഠിതോ ധ്വാര്യുർവാ യവ്യം വൈ സോമസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ
 ചമസോഽസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ സോമഃ സ്തോമസ്യ സ്തോമ ഉക്മാനാം
 ഗ്രഹം വാ ( ) ഗൃഹീതാ ചമസം വോന്നീയ
 സ്തോത്രമുപാകുര്യാത് പ്രത്യേവ സോമം സ്ഥാപയതി

പ്രതിസ്തോമം പ്രത്യുക്മാനി പ്രതി യജമാനസ്തിഷ്ഠതി
 പ്രത്യധാര്യഃ । 8 (ഏവ - തിഷ്ഠതി യോ - വായവ്യമസ്യ -
 ഗ്രഹം വൈ - കാന്ന - വിച്ഛതിശ്ച) (A2)

3.1.3.1

യജ്ഞം വാ ഏതഥ് സം ഭരന്തി യഥ് സോമക്രയണ്യൈ പദം
 യജ്ഞമുഖച്ഛ് ഹവിർധാനേ യർഹി ഹവിർധാനേ പ്രാചീ
 പ്രവർതയേയുസ്തർഹി തേനാക്ഷമുപാ-ഞ്ജാദ്-യജ്ഞമുഖ
 ഏവ യജ്ഞമനു സന്തനോതി പ്രാഞ്ചമഗ്നിം പ്ര ഹരന്ത്യുത്
 പത്നീമാ നയന്ത്യന്വനാച്ഛ്സി പ്ര വർതയന്ത്യഥ വാ അസ്യൈഷ
 ധിഷ്ഠിയോ ഹീയതേ സോഽനു ധ്യായതി സ ഇൗശ്വരോ
 രുദ്രോ ഭൂതാ - [ ] 9

3.1.3.2

പ്രജാം പശൂൻ യജമാനസ്യ ശമയിതോര്യർഹി പശുമാ-
 പ്രീതമുദഞ്ചം നയന്തി തർഹി തസ്യ പശുശ്രപണച്ഛ്
 ഹരേത് തേനൈവൈനം ഭാഗിനം കരോതി യജമാനോ വാ
 ആഹവനീയോ യജമാനം വാ ഏതദി കർഷന്തേ

യദാഹവനീയാത് പശുശ്രപണൗ ഹരന്തി സ വൈവ
 സ്യാന്നിർമന്മ്യം വാ കുര്യാദ്-യജമാനസ്യ സാത്മത്വായ യദി
 പശോരവദാനം നശ്യേദാജ്യസ്യ പ്രത്യാഖ്യായമവ ദ്യേമ്
 സൈവ തതഃ ( ) പ്രായശ്ചിത്തിര്യേ പശും വിമന്തീരൻ യസ്താൻ
 കാമയേതാർ ss*തിമാർച്ഛേയൂരിതി കുവിദങ്ഗേതി നമോ-
 വൃക്തിവത്യർചാസ്സഗീദ്രേ ജുഹുയാന്നമോ
 വൃക്തിമേവൈഷാം വൃക്തേ താജഗാർതിമാർച്ഛന്തി । 10

(ഭൂത്വാ - തതഃ - ഷഡിച്ശതിശ്ച) (A3)

3.1.4.1

പ്രജാപതേർ ജായമാനാഃ പ്രജാ ജാതാശ്ച യാ ഇമാഃ ।
 തസ്മൈ പ്രതി പ്ര വേദയ ചികിത്വാൗ അനു മന്യതാം ।
 ഇമം പശും പശുപതേ തേ അദ്യ ബധ്നാമ്യഗേ സുകൃതസ്യ
 മധ്യേ । അനു മന്യസ്വ സുയജാ യജാമ ജുഷ്ടം ദേവാനാ-
 മിദമസ്തു ഹവ്യം । പ്രജാനന്തഃ പ്രതിഗൃഹ്ണന്തി പൂർവേ
 പ്രാണമങ്ഗേഭ്യഃ പര്യാചരന്തം । സുവർഗം യാഹി പഥിഭിർ

ദേ॒വയാ॒നൈ-രോ॑ഷധീ॒ഷു പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠാ॑ ശരീ॒രൈഃ॑ ।

യേഷാ॑മീ॒ശേ - [ ] 11

3.1.4.2

പശു॑പതിഃ പശു॑നാം ചതു॑ഷ്ഠദാമുത ച ദി॒പദാ॑ം ।

നി॒ഷ്ക്രീ॑തോ॒ധം യ॑ജ്ഞി॒യം ദാ॑ഗമേ॒തു രാ॑യസ്പോ॒ഷാ

യജ്മാ॑നസ്യ സ॒ന്തു । യേ ബ॑ധ്യമാ॒നമ॑നു ബ॒ധ്യമാ॑നാ

അ॒ഭ്യെക്ഷ॑ന്ത മ॒നസാ॑ ചക്ഷു॒ഷാ ച । അ॒ഗ്നി॒സ്താഽ അ॒ഗ്രേ

പ്ര॒മു॒മോ॑ക്തു ദേ॒വഃ പ്ര॒ജാ॑പതിഃ പ്ര॒ജയാ॑ സം॒വി॒ദാനഃ॑ ।

യ ആ॑ര॒ണ്യാഃ പ॒ശവോ॑ വി॒ശ്വരൂ॑പാ വി॒രൂപാഃ॑ സ॒ന്തോ

ബ॒ഹു॒ധൈ॒കരൂ॑പാഃ । വാ॒യു॒സ്താഽ അ॒ഗ്രേ പ്ര॒മു॒മോ॑ക്തു ദേ॒വഃ

പ്ര॒ജാ॑പതിഃ പ്ര॒ജയാ॑ സം॒വി॒ദാനഃ॑ । പ്ര॒മു॒ഞ്ച॑മാ॒നാ - [ ] 12

3.1.4.3

ഭു॒വന॑സ്യ രേ॒തോ ഗാ॑തും ധ॒ത്ത യ॑ജ്മാനായ ദേ॒വാഃ ।

ഉ॒പാ॒ക്യത॑ഽ ശ॒ശമാ॑നം യദ॒സ്ഥാജ്ജീ॑വം ദേ॒വാനാ॑മപ്യേ॒തു

പാ॒മഃ । നാ॒നാ പ്രാ॑ണോ യജ്മാനസ്യ പശു॑നാ യജ്ഞോ

ദേവേഭിഃ സഹ ദേവയാനഃ । ജീവം ദേവാനാമപ്യേതു പാഥഃ
സത്യാഃ സന്തു യജമാനസ്യ കാമാഃ ॥

യത് പശുർമായുമകൃതോരോ വാ പദ്ഭിരാഹതേ ।

അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസോ വിശ്വാൻ മുഞ്ചത് ഹസഃ ।

ശമിതാര ഉപേതന യജ്ഞം - [ ] 13

3.1.4.4

ദേവേഭിരിനീതം ।

പാശാത് പശും പ്രമുഞ്ചത ബന്ധാദ് യജ്ഞപതിം പരി ।

അഭിതിഃ പാശം പ്രമുഘോക്തേതം നമഃ പശുഭ്യഃ പശുപതയേ
കരോമി । അരാതീയന്ത-മധരം കൃണോമി യം ദിഷ്ടസ്യസിൻ

പ്രതി മുഞ്ചാമി പാശം । ത്വാമു തേ ദധിരേ ഹവ്യവാഹഃ

ശൃതംകർത്താരമുത യജ്ഞിയം ച । അഗ്നേ സദക്ഷഃ

സതനുർഹി ഭൂത്വാഽഥ ഹവ്യാ ജാതവേദോ ജുഷസ്യ ।

ജാതവേദോ വപയാ ഗച്ഛ ദേവാന്ത്വ ( ) ഹി ഹോതാ പ്രഥമോ

ബഭൂവ । ഘൃതേന താം തനുവോ വർധയസ്വ സ്വാഹാകൃത്

ഹവിരദന്തു ദേവാഃ । സ്വാഹാ ദേവേഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥ 14

(ഈശേ-പ്രമുഞ്ചമാനാ-യജ്ഞം - ത്വച് - ഷോഡശ ച) (A4)

3.1.5.1

പ്രാജാപത്യോ വൈ പശവസ്തേഷാച്ഛ് രുദ്രോഽധിപതിർ-
 യദേതാഭ്യോ-മുപാ കരോതി താഭ്യോമേവൈനം
 പ്രതിപ്രോച്യാഽഽലഭത ആത്മനോഽനാബ്രസ്തായ
 ദ്വാഭ്യോമുപാകരോതി ദിപാദ് യജമാനഃ പ്രതിഷ്ഠിത്യ ഉപാകൃത്യ
 പഞ്ച ജുഹോതി പാക്താഃ പശവഃ പശൂനേവാ വരുന്ധേ
 മൃത്യുവേ വാ ഏഷ നീയതേ യത് പശുസ്തം യദന്യാരഭേത
 പ്രമായുകോ യജമാനഃ സ്യാന്നാനാ പ്രാണോ യജമാനസ്യ
 പശൂനേത്യോഹ വ്യാവൃത്തേത്യ - [ ] 15

3.1.5.2

യത് പശൂർമായുമകൃതേതി ജുഹോതി ശാഞ്ചൈ ശമീതാര
 ഉപേതനേത്യോഹ യഥായജുരേവൈതദപായാം വാ
 ആഹ്നിയമാണായാ-മഗ്നേർമേധോഽപ ക്രാമതി ത്വാമു
 തേ ദധിരേ ഹവ്യവാഹമിതി വപാമദി ജുഹോത്യഗ്നേരേവ
 മേധമവ രുന്ധേഽഥോ ശൃതത്വായ പുരസ്താഥ് സ്വാഹാ കൃതയോ

വാ അന്യേ ദേവാ ഉപരിഷ്ടാമ് സ്വാഹാകൃതയോഽന്യേ
 സ്വാഹാ ദേവേഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ സ്വാഹേത്യഭിതോ വപാം ( )
 ജുഹോതി താനേവോദയാൻ പ്രീണാതി । 16
 (വ്യാവൃത്താ - അഭിതോ വപാം - പഞ്ച ച) (A5)

3.1.6.1

യോ വാ അയമാദേവതം യജ്ഞമുപചരത്യാ ദേവതാഭ്യോ
 വൃശ്യതേ പാപീയാൻ ഭവതി യോ യമാദേവതന്ന ദേവതാഭ്യ
 ആ വൃശ്യതേ വസീയാൻ ഭവത്യാഗ്നേയർചാ ട്സഗ്നീധമഭി
 മൃശേദ് വൈഷ്ണവ്യാ ഹവിർധാനമാഗ്നേയ്യാ സുചോ
 വായവ്യയാ വായവ്യാന്യൈന്ദ്രിയാ സദോ യമാദേവതമേവ
 യജ്ഞമുപ ചരതി ന ദേവതാഭ്യ ആ വൃശ്യതേ വസീയാൻ
 ഭവതി യുനജ്മി തേ പൃഥിവീം ജ്യോതിഷാ സഹ യുനജ്മി
 വായുമന്തരിക്ഷേണ - [ ] 17

3.1.6.2

തേ സഹ യുനജ്മി വാചം സഹ സൂര്യേണ തേ യുനജ്മി
 തിസ്രോ വിപൃചഃ സൂര്യസ്യ തേ । അഗ്നിർദേവതാ ഗായത്രി

ച॒ന്ദ്രഃ॑ ഉ॒പാ॒ശ്വശോഃ॑ പാ॒ത്രമ॑സി സോമോ॑ ദേ॒വതാ॑ ത്രി॒ഷ്ടുപ്
 ച॒ന്ദ്രോ॑ഽന്തര്യാമ॒സ്യ പാ॒ത്രമ॑സിന്ദ്രോ ദേ॒വതാ॑ ജഗ॒തീ ച॒ന്ദ്രഃ॑
 ഇ॒ന്ദ്രവായു॑വോഃ പാ॒ത്രമ॑സി ബൃഹ॒സ്സതി॑ർ ദേ॒വതാ॑ഽനു॒ഷ്ടുപ്
 ച॒ന്ദ്രോ॑ മി॒ത്രാവരു॑ണയോഃ പാ॒ത്രമ॑സ്യശി॒ന്നാ ദേ॒വതാ॑
 പ॒ക്ഷ്തി॑ശ്ശ॒ന്ദ്രോ॑ഽശി॒ന്നോഃ പാ॒ത്രമ॑സി സൂ॒ര്യോ ദേ॒വതാ॑
 ബൃഹ॒തീ - [ ] 18

3.1.6.3

ച॒ന്ദ്രഃ॑ ശു॒ക്രസ്യ॑ പാ॒ത്രമ॑സി ച॒ന്ദ്രമാ॑ ദേ॒വതാ॑ സ॒തോ ബൃ॑ഹ॒തീ
 ച॒ന്ദ്രോ॑ മ॒ന്നിനഃ॑ പാ॒ത്രമ॑സി വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ ദേ॒വതോ॑ഷി॒ഹാ
 ച॒ന്ദ്രഃ॑ ആ॒ഗ്രയ॑ണസ്യ പാ॒ത്രമ॑സിന്ദ്രോ ദേ॒വതാ॑ ക॒കുച്ഛ॑ന്
 ഉ॒ക്ഥാ॑നാം പാ॒ത്രമ॑സി പൃഥ്വി॒വീ ദേ॒വതാ॑ വിരാട് ച॒ന്ദ്രോ॑
 ധ്രു॒വസ്യ॑ പാ॒ത്രമ॑സി । 19

(അന്തരീക്ഷേണ - ബൃഹതീ - ത്രയസ്ത്രിശ്ച) (A6)

3.1.7.1

ഇ॒ഷ്ടർഗോ॑ വാ അ॒ധ്വര്യു॑ർ യജമാ॒നസ്യേ॑ഷ്ടർഗഃ॑ ഖ॒ലു വൈ
 പൂ॒ർവോ॑ഽർഷ്യഃ॑ ക്ഷീ॒യത॑ ആ॒സന്യാ॑ന്മാ മ॒ന്ത്രാത് പാ॑ഹി

ക॒സ്യാ॑ശ്ചി॒ദഭി॑ശ്ശ്യാ ഇ॒തി പു॒രാ
 പ്രാ॑തര॒നുവാ॑കാജ്ജു॒ഹുയാ॑ദാ॒ത്മൻ ഏ॒വ തദ॑ധാ॒ര്യഃ
 പു॒രസ്താ॑ച്ച॒ർമ ന॒ഹ്യതേ॑നാർത്ത്യൈ സംഽവേ॒ശായ॑
 ത്യാപ॑വേശായ ത്വാ ഗായ॒ത്രിയാ॑ സ്ത്രി॒ഷ്ടുഭോ॑ ജഗ॒ത്യാ
 അ॒ഭിഭൂ॑ത്യൈ സ്വാ॒ഹാ പ്രാ॑ണാപാനൗ മൃ॒ത്യോർമാ॑ പാതം
 പ്രാ॑ണാപാനൗ മാ മാ ഹാ॒സിഷ്ഠം॑ ദേ॒വതാ॑സു വാ ഏ॒തേ
 പ്രാ॑ണാപാനയോ - [ ] 20

3.1.7.2

വ്യാ॒ര്യച്ഛന്തേ॑ യേഷാ॒ഽസോ॑മഃ സമൃ॒ച്ഛന്തേ॑ സംഽവേ॒ശായ॑
 ത്യാപ॑വേശായ ത്യാ॒ത്യാഹ॑ ച॒ന്ദാഽസി॑ വൈ സംഽവേ॒ശ
 ഉ॒പവേ॑ശശ്ശ്നോഭി॒രേവാ॑സ്യ ച॒ന്ദാഽസി॑ വൃ॒ക്തേ
 പ്രേ॒തിവ॑ന്ത്യാജ്യാനി ഭവ॒ന്ത്യാഭി॑ജിത്യൈ മ॒രുത്വ॑തീഃ പ്ര॒തിപ॑ദോ
 വി॒ജിത്യാ॑ ഉഭേ ബൃ॒ഹദ്ര॑മന്തരേ ഭവ॒ത ഇ॒യം വാ॑വ
 ര॒ഥന്തര॑മസൗ ബൃ॒ഹദാ॑ഭ്യാമേ॒വൈന॑മന്തരേത്യു॒ഭ്യ വാ॑വ
 ര॒ഥന്തര॑ഃ ശോ ബൃ॒ഹദാ॑ഭ്യാശ്ചാ ദേ॒വൈന॑മന്തരേതി ഭൂ॒തം- [ ] 21

3.1.7.3

ധവാവ രഥന്തരം ഭവിഷ്യദ്-ബൃഹദ് ഭൂതാച്ചൈവൈനം
 ഭവിഷ്യതശ്ചാന്തരേതി പരിമിതം ധവാവ രഥന്തരമപരിമിതം
 ബൃഹത് പരിമിതാച്ചൈവൈന-മപരിമിതാച്ചാന്തരേതി
 വിശ്വാമിത്രജമദഗ്നി വസിഷ്ഠനാസ്സർധേതാഽ
 സ ഏതജമദഗ്നിർ വിഹവ്യമപശ്യത് തേന വൈ സ
 വസിഷ്ഠസ്യേന്ദ്രിയം വീര്യമവ്യക്ത യദിഹവ്യഽ ശസ്യത്
 ഇന്ദ്രിയമേവ തദവീര്യം യജമാനോ ഭ്രാതൃവ്യസ്യ വൃക്തേ ( )
 യസ്യ ഭൂയാഽസോ യജ്ഞക്രതവ ഇത്യാഹുഃ സ ദേവതാ
 വൃക്ത ഇതി യദ്യഗ്നിഷ്ടോമഃ സോമഃ പരസ്താഥ് സ്യാദുക്മ്യം
 കുർവീത യദ്യുക്മ്യഃ സ്യാദതിരാത്രം കുർവീത
 യജ്ഞക്രതുഭിരേവാസ്യ ദേവതാ വൃക്തേ വസീയാൻ
 ഭവതി | 22 (പ്രാണാപാനയോർ - ഭൂതം - വൃക്തേ -
 ഷ്ടാവിഽശതിശ്ച) (A7)

3.1.8.1

നിഗ്രാഭ്യാഃ സ്ഥ ദേവശ്രുത ആയുർമേ തർപയത പ്രാണം മേ
 തർപയതാപാനം മേ തർപയത വ്യാനം മേ തർപയത ചക്ഷുർമേ
 തർപയത ശ്രോത്രം മേ തർപയത മനോ മേ തർപയത വാചം മേ
 തർപയതാഽഽത്മാനം മേ തർപയതാങ്ഗാനി മേ തർപയത
 പ്രജാം മേ തർപയത പശൂൻ മേ തർപയത ഗൃഹാൻ മേ
 തർപയത ഗണാൻ മേ തർപയത സർവഗണം മാ തർപയത
 തർപയത മാ - [ ] 23

3.1.8.2

ഗണാ മേ മാ വി തൃഷ്ണന്നോഷധയോ വൈ സോമസ്യ വിശോ
 വിശഃ ഖലു വൈ രാജന്തഃ പ്രദാതോരീശ്വരാ ഐന്ദ്രഃ
 സോമോഽവീവൃധം ഘോ മനസാ സുജാതാ ജതപ്രജാതാ
 ഭഗ ഇദഃ സ്യാമ | ഇന്ദ്രേണ ദേവീർവീര്യഃ സംവിദാനാ
 അനു മന്യന്താഽസവനായ സോമമിത്യാഹൗഷധീഭ്യ
 ഏവൈനഽസ്യായൈ വിശഃ സ്വായൈ ദേവതായൈ
 നിര്യാച്യാഭി ഷുണോതി യോ വൈ

സോമസ്യാഭിഷ്ഠയമാണസ്യ - [ ] 24

3.1.8.3

പ്രഥമോഽശ്വഃ സ്തന്തി സ ഇൗശ്വര ഇന്ദ്രിയം വീര്യം പ്രജാം
 പശൂൻ യജമാനസ്യ നിർഹന്തോസ്തമഭി മന്ത്രയേതാഃ
 മാസ്താൻമത് സഹ പ്രജയാ സഹ രായസ്പോഷേണേന്ദ്രിയം മേ
 വീര്യം മാ നിർവധീരിത്യാശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്ത
 ഇന്ദ്രിയസ്യ വീര്യസ്യ പ്രജായൈ പശൂനാമനിർഘാതായ
 ദ്രുഹ്വശ്വസ്തന് പൃഥിവീമനു ദ്യാമിമഞ്ച യോനിമനു യശ്ച ( )
 പൂർവഃ । തൃതീയം യോനിമനു സഞ്ചരന്തം ദ്രുഹ്വം
 ജുഹോമ്യനു സപ്ത ഹോത്രാഃ । 25

(തർപയത മാ - ടഭിഷ്ഠയമാണസ്യ - യശ്ച - ദശ ച) (A8)

3.1.9.1

യോ വൈ ദേവാൻ ദേവയശസേനാർപയതി മനുഷ്യാൻ
 മനുഷ്യയശസേന ദേവയശസ്യേവ ദേവേഷു ദവതി
 മനുഷ്യയശസീ മനുഷ്യേഷു യാൻ പ്രാചീന-മാഗ്രയണാദ്
 ഗ്രഹാൻ ഗൃഹ്ണീയാത് താനുപാഽശ്വ ഗൃഹ്ണീയാദ്യാനൂർ
 -ധാഽസ്താനുപബ്ധിമതോ ദേവാനേവ തദ്ദേവയശസനാർപയതി

മനുഷ്യാൻ മനുഷ്യയശസേന ദേവയശസ്യേവ ദേവേഷു ദവതി
 മനുഷ്യയശസീ മനുഷ്യേഷാഗ്നിഃ പ്രാതഃ സവനേ പാത്വസ്ഥാൻ
 വൈശ്യാനരോ മഹിനാ വിശ്വശംഭുഃ ।
 സ നഃ പാവകോ ദ്രവിണം ദധാത്വാ - [ ] 26

3.1.9.2

യുഷ്മന്തഃ സഹദക്ഷാഃ സ്യാമ ।
 വിശ്വേ ദേവാ മരുത ഇന്ദ്രോ അസ്മാനസ്മിൻ ദിതീയേ സവനേ
 ന ജിഹ്യുഃ । ആയുഷ്മന്തഃ പ്രിയമേഷാം വദന്തോ വയം
 ദേവാനാഽസ്മമതൗ സ്യാമ । ഇദം തൃതീയഽസവനം
 കവീനാമൃതേന യേ ചമസമൈരയന്ത । തേ സൗധന്വനാഃ
 സുവരാനശാനാഃ സ്വിഷ്ടിം നോ അഭി വസീയോ നയന്തു ।
 ആയതനവതീർവാ അന്യാ ആഹുതയോ ഹൂയന്തേനായതനാ
 അന്യാ യാ ആഘാരവതിസ്താ ആയതനവതീര്യാഃ - [ ] 27

3.1.9.3

സൗമ്യാസ്താ അനായതനാ ഐന്ദ്രവായവ-മാദായാഽഘാരമാ
 ഘാരയേദധാരോ യജ്ഞോഽയമസ്തു ദേവാ ഓഷധീഭ്യഃ പശവേ

നോ ജനായ വിശ്വസ്മ ഭൂതായാഽദ്ധാരോഽസി സ പിനാസ
 ഘൃതവദ്ദേവ സോമേതി സൗമ്യ ഏവ തദാഹുതീരാ -
 യതനവതീഃ കരോത്യായതനവാൻ ഭവതി യ ഏവം ധേവാഥോ
 ദ്യാവാപൃഥിവീ ഏവ ഘൃതേന വ്യുനത്തി തേ വ്യുത്തേ
 ഉപജീവാനീയേ ഭവത ഉപവീവനീയോ ഭവതി - [ ] 28

3.1.9.4

യ ഏവം ധേവൈഷ തേ രൂദ്ര ഭാഗോ യം നിരയാചമാസ്തം
 ജുഷസ്വ വിദേഗൗപത്യ ധ്വരായസ്സോഷ ധ്വ സുവീര്യ ധ്വ
 സംഘമ്സരീണാ ധ്വ സ്വസ്തിം । മനുഃ പുത്രേഭ്യോ ദായം
 ധ്വദജമ് സ നാദാനേദിഷ്ഠം ബ്രഹ്മചര്യം ധ്വസന്തം
 നിരഭജമ് സ ആഗച്ഛമ് സോഽബ്രവീത് കഥാ മാ
 നിരഭാഗിതി ന ത്വാ നിരഭാക്ഷമിത്യ-ബ്രവീദങ്ഗിരസ
 ഇമേ സത്രമാസതേ തേ - [ ] 29

3.1.9.5

സുവർഗം ധേവോകം ന പ്രജാനന്തി തേഭ്യ ഇദം ബ്രാഹ്മണം
 ബ്രൂഹി തേ സുവർഗം ധേവോകം ധ്വനോ യ ഏഷാം

പശവസ്താഽസ്മൈ ദാസ്യന്തീതി തദേഭ്യോഽബ്രവീത് തേ
 സുവർഗം ലോകം യന്തോ യ ഏഷാം പശവ ആസൻ
 താനസ്താ അദദുസ്തം പശുഭിശ്ചർത്തം യജ്ഞവാസ്മൗ രൂദ്ര
 ആഽഗച്ഛത് സോഽബ്രവീന്മ വാ ഇമേ പശവ
 ഇത്യദുർവൈ - [ ] 30

3.1.9.6

മഹ്യമിമാനിത്യബ്രവീന്ന വൈ തസ്യ ത ഇൗശത
 ഇത്യബ്രവീദ്-യദ്-യജ്ഞവാസ്മൗ ഹീയതേ മമ വൈ തദിതി
 തസ്മാദ്-യജ്ഞവാസ്മു നാഭ്യവേത്യഽ സോഽബ്രവീദ്-യജ്ഞ
 മാ ട്വജാമ തേ പശൂൻ നാഭി മസ്യ ഇതി തസ്മാ ഏതം
 മന്മിനഃ സഽ സ്രാവമജൂഹോത് തതോ വൈ തസ്യ രൂദ്രഃ
 പശൂൻ നാഭ്യമന്യത യത്രൈത ( ) മേവം വിദവാൻ മന്മിനഃ സഽ
 സ്രാവം ജൂഹോതി ന തത്ര രൂദ്രഃ പശൂനഭി മന്യതേ । 31
 (ദധാത്വാ - യതന്നവതീര്യാ - ഉപജീവനീയോ ഭവതി - തേഽ -
 ദുർവൈ -യത്രൈത - മേകാദശ ച) (A9)

3.1.10.1

ജുഷോ വാചോ ഭൂയാസം ജുഷോ വാചസ്തയേ ദേവി വാക് ।
 യദാചോ മധുമത് തസ്മിൻ മാ ധാഃ സ്വാഹാ സരസ്വതൈ ।
 ഋചാ സ്തോമച്ഛ സമർധയ ഗായത്രേണ രഥന്തരം ।
 ബൃഹദ്-ഗായത്രവർതനി । യസ്മൈ ദ്രഷ്ടം സ്കന്തി യസ്മൈ
 അച്ഛശൂർബാഹുച്ഛതോ ധിഷ്ണയോരുപസ്ഥാത് ।
 അധാര്യോർവാ പരി യസ്മൈ പവിത്രാഥ് സ്വാഹാകൃതമിന്ദ്രായ
 തം ജുഹോമി । യോ ദ്രഷ്ടോ അച്ഛശൂഃ പതിതഃ പ്രഥിവ്യാം
 പരിവാപാത് - [ ] 32

3.1.10.2

പുരോധാശാത് കരന്ദാത് ।
 ധാനാസോമാന്മനിന ഇന്ദ്ര ശുക്രാഥ് സ്വാഹാകൃതമിന്ദ്രായ
 തം ജുഹോമി । യസ്മൈ ദ്രഷ്ടോ മധുമാച്ഛ ഇന്ദ്രിയാവാൻമ്
 സ്വാഹാകൃതഃ പുനരപ്യേതി ദേവാൻ । ദിവഃ പൃഥിവ്യാഃ
 പര്യന്തരിക്ഷാഥ് സ്വാഹാ കൃതമിന്ദ്രായ തം ജുഹോമി ।
 അധാര്യോർവാ ഋതിജാം പ്രഥമോ യുജ്യതേ തേന സ്തോമോ

യോക്തവ്യ ഇത്യാഹുർവാഗ്ഗേഹാ അഗ്ര ഏത് വൃജുഗാ
 ദേവേഭ്യോ യശോ മയി ദധതീ പ്രാണാൻ പശുഷു
 പ്രജാം മയി - [ ] 33

3.1.10.3

ച യജമാനേ ചേത്യാഹ വാചമേവ തദ്യജ്ഞമുഖേ യുനക്തി
 വാസ്തവ ഏതദ്യജ്ഞസ്യ ക്രിയതേ യദഗ്രഹാൻ ഗൃഹീതാ
 ബഹിഷ്ഠവമാനഃ സർപന്തിപരാഞ്ചാ ഹി യന്തി പരാചീഭിഃ
 സ്തുവതേ വൈഷ്ണവ്യർചാ പുനരേത്യോപ തിഷ്ഠതേ യജ്ഞോ
 വൈ വിഷ്ണുർ യജ്ഞമേവാകർവിഷ്ണോ ത്വന്നോ അന്തമഃ ശർമ
 യച്ഛ സഹന്ത്യ । പ്ര തേ ധാരാ മധുശ്ചുത ഉഥ്സം ദുഹ്രതേ ( )
 അക്ഷിതമിത്യാഹ യദേവാസ്യ ശയാനസ്യോപശുഷ്യതി
 തദേവാസ്യേതേനാ ss*പ്യായതി । 34

(പരിവാപാത് - പ്രജാം മയി - ദുഹ്രതേ - ചതുർദശ ച) (A10)

3.1.11.1

അഗ്നിനാ രയിമശ്നവത് പോഷമേവ ദിവേദിവേ । യശസം
 വീരവത്തമം । ഗോമാഃ അഗ്നേഽവിമാഃ അശ്വീ യജ്ഞോ

നൃ॒വ॒മ്സ॒ഖാ॑ സ॒ദ॒മി॒ദപ്ര॒മൃ॒ഷ്ടഃ॑ । ഇ॒ധാ॒വാഽ ഏ॒ഷോ അ॒സുര॑
പ്ര॒ജാവാ॑ൻ ദി॒ർഘോ॑ ര॒യിഃ പൃ॒ഥു॒ബുധ്നഃ॑ സ॒ഭാവാ॑ൻ ।

ആ॒പ്യാ॒യ॒സ്വ>[1], സ॒ന്തേ >[2] ।

ഇ॒ഹ ത്വ॒ഷ്ടാ॑ര॒മഗ്രി॑യം വി॒ശ്വരൂ॑പ॒മുപ॑ ഹ॒യേ । അ॒സ്മാക॑മ॒സ്ത
കേ॒വലഃ॑ । ത॒ന്ന॒സ്തൂരി॑പ॒മധ॑ പോ॒ഷയി॑തു ദേ॒വ ത്വ॒ഷ്ടർവി॑
ര॒രാണഃ॑ സൃ॒സ്വ । യ॒തോ വീ॑രഃ - [ ] 35

3.1.11.2

ക॒ർമ॒ണ്യഃ സു॒ദക്ഷോ॑ യു॒ക്തഗ്രാ॑വാ ജായ॒തേ ദേ॒വകാ॑മഃ ।
ശി॒വസ്ത॑ഷ്ട॒രിഹാ॑ss* ഗ॒ഹി വി॒ഭുഃ പോ॒ഷ ഉ॒ത്ത॒മനാ॑ ।
യ॒ജ്ഞേ॒യജ്ഞേ॑ ന ഉ॒ദവ॑ । പി॒ശ॒ങ്ഗരൂ॑പഃ സു॒ഭരോ॑ വ॒യോധാഃ॑
ശ്രു॒ഷ്ടീ വീ॒രോ ജായ॒തേ ദേ॒വകാ॑മഃ । പ്ര॒ജാം ത്വ॒ഷ്ടാ വി॒ഷ്യ॑തു
നാ॒ഭിമ॑സ്തേ അ॒ഥാ ദേ॒വാനാ॑മപ്യേ॒തു പാ॑മഃ ।

പ്ര॒ണോദേ>[3], വ്യാ നോ॑ ദി॒വഃ >[4] ।

പീ॒പി॒വാഽ സ॒ഽ സര॑സ്വ॒തഃ സു॒തം യോ॑ വി॒ശ്വദ॑ർശ॒തഃ ।
ധു॒ക്ഷീ॒മഹി॑ പ്ര॒ജാമി॑ഷം । 36

3.1.11.3

യേ തേ സരസ്വ ഊർമയോ മധുരനോ ഘൃതശ്ചുതഃ ।
 തേഷാം തേ സുമുഖീമഹേ । യസ്യ വ്രതം പശവോ യന്തി സർവേ
 യസ്യ വ്രതമുപതിഷ്ഠന്ത ആപഃ । യസ്യ വ്രതേ പുഷ്ടിപതിർ
 നിവിഷ്ടസ്തച്ഛരസ്വന്തമവസേ ഹുവേമ ।
 ദിവ്യച്ഛുപർണ്ണം വ്യസം ബൃഹന്തമപാം ഗർഭം
 വൃഷഭമോഷധീനാം । അഭീപതോ വൃഷ്ടയാ തർപയന്തം
 തച്ഛരസ്വന്തമവസേ ഹുവേമ । സിനീവാലി പൃഥുഷ്ടുകേ യാ
 ദേവാനാമസി സ്വസാ । ജുഷസ്വ ഹവ്യ - [ ] 37

3.1.11.4

മാഹുതം പ്രജാം ദേവി ദിദിഷ്ഠി നഃ ।
 യാ സുപാണിഃ സ്വങ്ഗുരിഃ സുഷുമാ ബഹുസുവരീ ।
 തസ്യ വിശ്വപതിയൈ ഹവിഃ സിനീവാലൈ ജുഹോതന ।
 ഇന്ദ്രം വോ വിശ്വതസ്സരീ > [5],   ഇന്ദ്രം നരഃ > [6] ।
 അസിതവർണാ ഹരയഃ സുപർണാ മിഹോ വസാനാ
 ദിവമുത് പതന്തി । ത ആഽവവൃത്രൻമ സദനാനി കൃത്വാഽഽദിത്

പൃഥ്വിവീ ഘൃതൈർവ്യുദ്യതേ । ഹിരണ്യകേശോ രജസോ
വിസാരേഹിർധൂനിർവാത ഇവ ധ്രുജീമാൻ । ശുചിദ്രാജാ
ഉഷസോ -[ ] 38

3.1.11.5

നവേദാ യശസ്വതീരപസ്യുവോ ന സത്യാഃ ।
ആ തേ സുപർണാ അമിനന്ത ഏവൈഃ കൃഷ്ണോ നോനാവ
വൃഷഭോ യദീദം । ശിവാഭിർന സ്മയമാനാഭിരാഗാത് പത്ന്തി
മിഹഃ സ്തനയന്ത്യദ്രാ । വാശേവ വിദ്യുന്മിമാതി വർസം ന
മാതാ സിഷക്തി । യദേഷാം വൃഷ്ടിരസർജി । പർവതശ്ചിന്ദഹി
വൃദ്ധോ ബിഭായ ദിവശ്ചിമ് സാനു രേജത സ്വനേ വഃ ।
യത് ക്രീഡഥ മരുത - [ ] 39

3.1.11.6

ഋഷീമന്ത ആപ ഇവ സധ്രിയഞ്ചോ ധവധേ ।
അഭി ക്രന്ദ സ്തനയ ഗർഭമാ ധാ ഉദന്വതാ പരി ദീയാ രഥേന ।
ദൃതിൗ സു കർഷ വിഷിതം നൃഞ്ചൗ സമാ ഭവന്തുദാതാ
നിപാദാഃ । ത്വം ത്യാ ചിദച്യുതാഗേ പശൂർന യവസേ ।

ധാമാ ഹ യത് തേ അജര വനാ വൃശ്ചന്തി ശികാസഃ ।
 അഗ്നേ ഭൂരീണി തവ ജാതവേദോ ദേവ
 സ്വധാവോഽമൃതസ്യ ധാമ । യാശ്ച - [ ] 40

3.1.11.7

മായാ മായിനാം വിശ്വമിന്ദ്ര ത്വേ പൂർവീഃ സന്ദധുഃ
 പൃഷ്ടബന്ധോ । ദിവോ നോ വൃഷ്ടിം മരുതോ രരീധാം
 പ്രപിന്ദത വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ ധാരാഃ । അർവാങ്ങേതേന
 സ്തനയിതുമേഹ്യപോ നിഷിഞ്ചന്നസൂരഃ പിതാ നഃ ।
 പിന്ദന്ത്യപോ മരുതഃ സുദാനവഃ പയോ
 ഘൃതവദിദമേഷാ ഭുവഃ । അത്യം ന മിഹേ വി നയന്തി
 വാജിനമുഗ്മസം ദുഹന്തി സ്തനയന്തമക്ഷിതം ।
 ഉദപ്രുതോ മരുതസ്താഽ ഇയർത വൃഷ്ടിം - [ ] 41

3.1.11.8

യേ വിശ്വേ മരുതോ ജൂനന്തി । ക്രോശാതി ഗർഭാ കന്യേവ
 തുന്നാ പേരും തുഞ്ജാനാ പത്യേവ ജായാ ।
 ഘൃതേന ദ്യാവാപൃഥിവീ മധുനാ സമുക്ഷത പയസ്വതീഃ

കൃ॒ണ്യുതാ॑ss*പ॒ ഓ॒ഷധീഃ॑ । ഊ॒ർജം॑ ച॒ ത॒ത്ര സു॑മതിം ച॒ പി॒ന്വഥ॑
 യ॒ത്രാ ന॑രോ മരുതഃ സി॒ഞ്ച॒ഥാ മധു॑ । ഉ॒ദൃ॒ത്യം >[7], ചി॒ത്രം >[8] ।
 ഔ॒ർവ-ഭൃ॒ഗുവ॒ച്ഛുചി॑മ॒സ്തവാ॑ന॒വദാ॑ ഹു॒വേ ।

അ॒ഗ്നി॒ച് സ്തമു॑ദ്രവാ॒സസം॑ । ആ സ॒വ॒ച് സ്വി॑തുർ യ॒ഥാ
 ഭഗ॑സ്യേ ( ) വ ഭൂ॒ജി॒ച് ഹു॒വേ । അ॒ഗ്നി॒ച് സ്തമു॑ദ്രവാ॒സസം॑ ।
 ഹു॒വേ വാ॑ത॒സ്വനം॑ ക॒വിം പ॒ർജ॑ന്യ॒ക്രന്ത്യ॑ച് സ॒ഹഃ ।

അ॒ഗ്നി॒ച് സ്തമു॑ദ്രവാ॒സസം॑ । 42

(വീ॒ര - ഇ॒ഷ॒ച് - ഹ॒വ്യ - മു॒ഷ॒സോ - മരു॑ത - ശ്വ -
 വൃ॒ഷ്ടിം - ഭഗ॑സ്യ - ദ്വാ॒ദശ॑ ച) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(പ്ര॒ജാപ॑തിരകാമയതൈ - ഷ॒തേ ഗാ॑യത്രോ - യ॒ജ്ഞം॑ വൈ
 - പ്ര॒ജാപ॑തേർ ജായമാനാഃ - പ്രാ॒ജാപ॑ത്യാ - യോ വാ
 അ॒യമാ॑ദേവത - മി॒ഷ്ടർഗോ॑ - നി॒ഗ്രാ॒ഭ്യാഃ സ്ഥ॑ - യോ വൈ
 ദേ॒വാ - ഞ്ജു॑ഷ്ടോ - ടഗ്നി॑നാ രയി - മേ॒കാദ॑ശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(പ്രജാപതിരകാമയത - പ്രജാപതേർജായമാനാ -
വ്യായചന്തേ - മഹ്യമിമാ - നായാ മായിനാൻ-
ദിചതാരിശ്ശത്)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 3:-

(പ്രജാപതിരകാമയതാ - ധ്വനിശ്ച സമുദ്രവാസസം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം
തൃതീയകാണ്ഡേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

3.1.1 Appendix

3.1.11.1 – ആ പൃഥ്വീ > ¹

ആപൃഥ്വീ സമേതു തേ വിശ്വതഃ സോമ വൃഷ്ണീയം ।

ഭവാ വാജസ്യ സംഗമേ ॥ (Appearing in TS 4-2-7-4)

3.1.11.1 – സന്തേ > ²

സം തേ പയാശ്സി സമു യന്തു വാജാഃ സം വൃഷ്ണീയാൻ
യദിമാതിഷാഹഃ ।

ആപൃഥ്വായമാനോ അമൃതായ സോമ ദിവി

ശ്രവാശ്സ്യുത്തമാനി ധിഷ്വ ॥ (Appearing in TS 4-2-7-4)

3.1.11.2 – പ്രണോ ദേവ്യോ > ³ നോ ദിവഃ > ⁴

പ്രണോ ദേവീ സരസ്വതീ വാജേദിർവാജിനീവതീ ।

ധീനാമവിത്ര്യവതു ॥

ആ നോ ദിവോ ബൃഹതഃ പർവതാദാ സരസ്വതീ യജതാ
ഗന്തു യജ്ഞം । ഹവം ദേവീ ജുജുഷാണാ ഘൃതാചീ ശശ്മാം
നോ വാചമുശതീ ശൃണോതു । (Appearing in TS 1.8.22.1)

3.1.11.4 – ഇന്ദ്രം ധീവോ വിശ്വതസ്സരി>⁵, നദ്രം നരഃ>⁶

ഇന്ദ്രം ധീവോ വിശ്വതസ്സരി ഹവാമഹേ ജനേഭ്യഃ ।

അസാകമസ്തു കേവലഃ ॥

ഇന്ദ്രം നരോന്നേമധീതാ ഹവന്തേ യത്പാര്യോ യുനജ്ഞേ
ധിയസ്താഃ ।

ശൂരോ നൃഷാതാ ശവസശ്ചകാന ആ ഗോമതി പ്രജേ
ഭജാ ത്വന്നഃ ॥(Appearing in TS 1.6.12.1)

3.1.11.8 – ഉദൃത്യം >⁷, ചിത്രം >⁸

ഉദൃത്യം ജാതവേദസം ദേവം ധീവഹന്തി കേതവഃ ।

ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർമിത്രസ്യ
വരുണസ്യാഽഗേഃ ।

ആഽ പ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരിക്ഷം സൂര്യ ആത്മാ
ജഗതസ്സസ്ഥുഷ്ഠ ॥ (Appearing in TS 1.4.43.1)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

3.2 തൃതീയകാണ്ഡേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ-

പവമാനഗ്രാഹാദീനാം വ്യാഖ്യാനം

3.2.1.1

യോ വൈ പവമാനാനാമന്യാരോഹാൻ വിദാൻ യജതേസനു
പവമാനാനാ രോഹതി ന പവമാനേഭ്യോഽവ ചിദൃതേ
ശൃണോസി ഗായത്രചരന്ദാ അനു ത്വാഽഽരഭേ സ്വസ്തി
മാ സം പാരയ സുപർണോസി ത്രിഷ്ടുപ്ചരന്ദാ അനു
ത്വാഽഽരഭേ സ്വസ്തി മാ സം പാരയ സഘാസി ജഗതീചരന്ദാ
അനു ത്വാഽഽരഭേ സ്വസ്തി മാ സംപാരയേത്യാഹൈതേ - [ ] 1

3.2.1.2

വൈ പവമാനാനാമന്യാരോഹാസ്താൻ യ ഏവം വിദാൻ
യജതേസനു പവമാനാനാ രോഹതി ന പവമാനേഭ്യോഽവ
ചിദൃതേ യോ വൈ പവമാനസ്യ സന്തതിം വേദ
സർവമായുരേതി ന പുരാഽയുഷഃ പ്ര മീയതേ പശുമാൻ

ഭവതി വിന്ദതേ പ്രജാംപവമാനസ്യ ഗ്രഹാ ഗൃഹ്യന്തേഽഥവാ
 അസ്യേതേഗൃഹീതാ ഭ്രോണകലശ ആധവനീയഃ
 പുതഭ്യത് താൻ യദഗൃഹീതോപാകൂര്യാത്
 പവമാനം ധീവി - [ ] 2

3.2.1.3

ചിന്ദ്യാത് തം ധീചിദ്യമാനമധാരോഃ പ്രാണോഽനു
 വിചിദ്യേ-തോപയാമഗൃഹീതോഽസി പ്രജാപതയേ- ത്വേതി
 ഭ്രോണകലശമഭി മൃശേദിന്ദ്രായ ത്വേത്യാധവനീയം
 ധീശോഭ്യസ്താ ദേവേഭ്യ ഇതി പുതഭ്യതം പവമാനമേവ തഥ് സം
 തനോതി സർവമായുരേതി ന പുരാഽയുഷഃ പ്രമീയതേ
 പശുമാൻ ഭവതി വിന്ദതേ പ്രജാം । 3

(ഏതേ - വി - ദിച്ത്വാരിഷ്ടച്ച) (A1)

3.2.2.1

തൃിണി വാവ സവ്നാനൃഥ് തൃതീയച്ഛ് സവ്നമവ്
 ലുപന്ത്യനച്ഛു കുർവന്ത ഉപാച്ഛുച്ഛ് ഹുതോപാച്ഛ്
 ശുപാത്രേച്ഛ് ശുമവാസ്യ തന്ത്യതൃതീയസവന്തേ ഽപിസൃജ്യാഭി

ഷു॑ണ്യു॒യാദ് യദാ॑-പ്യാ॒യയ॑തി॒ തേനാ॑ച് ശു॒മദ്യദി॑ഷു॒ണോതി॑
 തേ॑ നർജീ॒ഷി സർവാ॑ണ്യേ॒വ തഥ് സ॑വ്നാന്യച് ശു॒മന്തി॑
 ശു॒ക്രവ॑ന്തി സമാ॒വദീ॑ര്യാണി॒ കരോ॑തി ദാ॒സ സ॑മു॒ദ്രൗ
 വി॒തതാ॑വജൂ॒ര്യാ പ॑ര്യാവർതേതേ ജം॒രേവ॑ പാദാഃ । തയോഃ
 പശ്യ॑ന്തോ അ॒തി യ॑ന്ത്യന്യമപശ്യ॑ന്തഃ - [ ] 4

3.2.2.2

സേ॒തുനാ॑ടി യ॒ന്ത്യന്യം । ദേ॒വ ദ്ര॑ധ॒സീ സ॒തതീ॑ വസ്തു॒ ഏകഃ
 കേ॒ശീ വി॒ശ്വാ ഭു॑വനാനി വി॒ദാൻ ।

തിരോ॒ധായൈ॑ത്യ॒സിതം॑ വ്യാ॒സാനഃ॑ ശു॒ക്രമാ ദ॑ത്തേ
 അ॒നുഹാ॑യ ജാ॒രൈ॒വ । ദേ॒വാ വൈ॑ യദ്യജേ॒ന്തകു॑ർവത
 തദ॒സുരാ॑ അ॒കുർവ॑ത തേ ദേ॒വാ ഏ॒തം മഹാ॑യജ്ഞമപശ്യ॑ൻ
 തമ॑തന്വതാഗ്നിഹോ॒ത്രം വ്ര॑തമകുർവത തസ്മാ॑ദ് ദി॒വ്രതഃ॑
 സ്മാ॑ദ് ദി॒വ്രഹൃ॑ഗ്നിഹോ॒ത്രം ജു॒ഹ്വതി॑ പൗർണ്ണമാ॒സം
 യജ്ഞ॑മഗ്നിഷോമീ॒യം - [ ] 5

3.2.2.3

പശു॑മകുർവത ദാർശ്യം യജ്ഞമാ॑ഗ്നേ॒യം പശു॑മകുർവത
 വൈ॒ശ്വദേ॒വം പ്രാ॑തഃ സ॒വനമ॑കുർവത വരു॑ണപ്ര॒ഘാസാ॑ൻ

മാധ്യന്ദിനം സവനം സാകമേധാൻ പിതൃയജ്ഞം
 ത്ര്യംബകാഽ-സ്തൃതീയസവനമകുർവത തമേഷാമസുരാ
 യജ്ഞമന്വാജിഗാപ്തം സം തം നാടന്വാപായൻതേ-
 ബ്രൂവന്നധർതവ്യാ വാ ഇമേ ദേവാ അഭൂവന്നിതി
 തദധാരസ്യാഽധാരത്വം തതോ ദേവാ അഭവൻ പരാഽസുരാ
 യ ഏവം വിദ്വാൻ സോമേന യജ്ഞേ ഭവത്യാത്മനാ പരാ (
) ഽസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ ഭവതി । 6

(അപശ്യന്തോഽ - ഗീഷോമീയ - മാത്മനാ പരാ -
 ത്രീണി ച) (A2)

3.2.3.1

പരിഭൂരഗ്നിം പരിഭൂരിന്ദ്രം പരിഭൂർ വിശ്വാൻദേവാൻ
 പരിഭൂർമാപ്തം സഹ ബ്രഹ്മവർചസേന സ നഃ പവസ്വ
 ശം ഗവേ ശം ജനായ ശമർവതേ ശപ്തം രാജന്നോഷധീഭ്യോ
 ഽച്ഛിന്നസ്യതേ രയിപതേ സുവീര്യസ്യ രായസ്പോഷസ്യ
 ദദിതാരഃ സ്യാമ । തസ്യമേ രാസ്വ തസ്യ തേ ഭക്ഷീയ തസ്യ
 ത ഇദമുന്മുജേ । പ്രാണായ മേ വർചോദാ വർചസേ പവസ്വാ
 പാനായ വ്യാനായ വാചേ - [ ] 7

3.2.3.2

ദക്ഷക്രതുഭ്യാം ചക്ഷുർഭ്യാം മേ വർചോദൗ വർചസേ
 പവേമാഽശ്രോത്രായാഽഽതനേ ങ്ഗേഭ്യ ആയുഷേ
 വീര്യായ വിഷ്ണോരിന്ദ്രസ്യ വിശ്വേഷാം ദേവാനാം ജാതമസി
 വർചോദൗ മേ വർചസേ പവസ്വ കോഽസി കോ നാമ
 കസൈ ത്വാ കായ ത്വാ യം ത്വാസോമേനാതീത്യപം യം
 ത്വാ സോമേനാമീമദഽസുപ്രജാഃ പ്രജയാ ഭൂയാസഽ
 സുവീരോ വീരൈഃ സുവർചാ വർചസാ സുപോഷഃ
 പോഷൈർ-വിശ്വേഭ്യോ മേ രൂപേഭ്യോ വർചോദൗ - [ ] 8

3.2.3.3

വർചസേ പവസ്വ തസ്യ മേ രാസ്വ തസ്യ തേ ദക്ഷീയ തസ്യ
 ത ഇദമുന്മുജേ । ബുദ്ധുഷന്നവേക്ഷേതൈഷ വൈ പാത്രിയഃ
 പ്രജാപതിർ യജ്ഞഃ പ്രജാപതിസ്തഥേവ തർപയതി സ ഏനം
 തൃപ്തോ ഭൂത്യാഽഭി പവതേ ബ്രഹ്മവർചസകാമോ-
 ഽവേക്ഷേതൈഷ വൈ പാത്രിയഃ പ്രജാപതിർ യജ്ഞഃ
 പ്രജാപതിസ്തഥേവ തർപയതി സ ഏനം തൃപ്തോ
 ബ്രഹ്മവർചസേനാഭി പവത ആമയാവ്യ - [ ] 9

3.2.3.4

വേക്ഷേതൈഷ വൈ പാത്രിയഃ പ്രജാപതിർ യജ്ഞഃ
 പ്രജാപതിസ്തഥേവ തർപയതി സ ഏനം തൃപ്തം ആയുഷാഽഭി
 പവതേഽഭിചരന്നവേക്ഷേതൈഷ വൈ പാത്രിയഃ
 പ്രജാപതിർ യജ്ഞഃ പ്രജാപതിസ്തഥേവ തർപയതി സ
 ഏനം തൃപ്തഃ പ്രാണാപാനാഭ്യോം വാചോ ദക്ഷകൃതുഭ്യോം
 ചക്ഷുർഭ്യോം ശ്രോത്രാഭ്യോ-മാത്മനോഽങ്ഗേഭ്യ
 ആയുഷോഽന്തരേതി താജക്പ്ര ധന്വതി । 10
 (വാചേ - രൂപേഭ്യോ വർചോഭാ - ആമയാവീ -
 പഞ്ചചതാരിഷ്ശച്ച) (A3)

3.2.4.1

സ്തൃഃ സ്വസ്തിർവിപ്രനഃ സ്വസ്തിഃ പർശുർവേദിഃ പരശുർനഃ
 സ്വസ്തിഃ । യജ്ഞിയാ യജ്ഞകൃതഃ സ്ഥതേ മാസ്മിൻ
 യജ്ഞ ഉപ ഹായധാമുപ മാ ദ്യാവാപൃഥിവീ
 ഹായേതാമുപാഽഽസ്താവഃ കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ ദേവാ
 ഉപ യജ്ഞ ഉപ മാ ഹോത്രോ ഉപഹവേ ഹായന്താം
 നമോഽഗ്നയേ മഖഷ്ണേ മഖസ്യ മാ യശോഽര്യാദിത്യാ-

ഹവനീയമുപ് തിഷ്ഠതേ യജ്ഞോ വൈ മഖോ - [ ] 11

3.2.4.2

യജ്ഞം വാവ സ തദഹൻ തസ്മാ ഏവ നമസ്കൃത്യ സദഃ
 പ്രസർപത്യാത്ഥനോഽനാർത്ത്യേ നമോ രുദ്രായ മഖഷ്ഠേ
 നമസ്കൃത്യാ മാ പാഹീത്യാഗ്നീധ്രം തസ്മാ ഏവ നമസ്കൃത്യ
 സദഃ പ്രസർപത്യാത്ഥനോഽനാർത്ത്യേ നമ ഇന്ദ്രായ മഖഷ്ഠേ
 ഇന്ദ്രിയം മേ വീര്യം മാ നിർവധീരിതി ഹോത്രീയമാശിഷ
 -മേവൈതാമാ ശാസ്ത ഇന്ദ്രിയസ്യ വീര്യസ്യാനിർഘാതായ
 യാ വൈ - [ ] 12

3.2.4.3

ദേവതാഃ സദസ്യാർത്ഥിമാർപയന്തി യസ്മാ വിദാൻ
 പ്രസർപതി ന സദസ്യാർത്ഥിമാർച്ഛതി നമോഽഗ്നയേ മഖഷ്ഠേ
 ഇത്യാഹൈതാ വൈ ദേവതാഃ സദസ്യാർത്ഥിമാർപയന്തി
 താ യ ഏവം വിദാൻ പ്രസർപതി ന
 സദസ്യാർത്ഥിമാർച്ഛതി ദൃഢേ സ്ഥഃ ശിഥിരേ സമീചീ
 മാഽഹസസ്സാതഽ സൂര്യോ മാ ദേവോ
 ദിവ്യാദഽഹസസ്സാതു വായുരന്തരിക്ഷാ - [ ] 13

3.2.4.4

ദഗ്നിഃ പൃഥിവ്യാ യമഃ പിതൃഭ്യഃ സർവ്വതീ മനുഷ്യഭ്യോ
 ദേവീ ദാരൗ മാ മാ സം താപ്തം നമഃ സദസേ നമഃ
 സദസസ്സതയേ നമഃ സഖീനാം പുരോഗാണാം ചക്ഷുഷേ
 നമോ ദിവേ നമഃ പൃഥിവ്യാ അഹേ
 ദൈധിഷവ്യോദതസ്തിഷ്ഠാഽന്യസ്യ സദനേ സീദ യോഽസ്മത്
 പാകതര ഉന്നിവത ഉദുഭാതശ്ച ഗേഷം പാതം മാ
 ദ്യാവാപൃഥിവീ അദ്യാഹനഃ സദോ വൈ പ്രസർപന്തം - [ ] 14

3.2.4.5

പിതരോഽനു പ്രസർപന്തി ത ഏനമീശ്വരാ ഹിച്ഛിതോഃ
 സദഃ പ്രസൃപ്യ ദക്ഷിണാർധം പരേക്ഷേതാഽഗന്ത പിതരഃ
 പിതൃമാനഹം യുഷ്മാഭിർഭൂയാസച്ഛ് സുപ്രജസോ മയാ
 യൂയം ഭൂയാസ്തേതി തേഭ്യ ഏവ നമസ്കൃത്യ സദഃ
 പ്രസർപത്യാത്മനോഽനാർത്ത്യൈഃ । 15 (മഖോ - വാ -

അന്തരീക്ഷാത് - പ്രസർപന്തം - ത്രയസ്ത്രിശ്ച) (A4)

3.2.5.1

ഭക്ഷേഹി മാ ഹവിശ ദീർഘായുതായ ശന്തനുതായ
 രായസോഷായ വർചസേ സുപ്രജാസ്തായേഹി വസോ
 പുരോ വസോ പ്രിയോ മേ ഹൃദോഽസ്യശ്മിനോസ്താ
 ബാഹുദ്യാഽസഘ്യാസം നൃചക്ഷസം താ ദേവ സോമ
 സുചക്ഷാ അവ ഖ്യേഷം മന്ദ്രാഭിഭൂതിഃ കേതുർ
 യജ്ഞാനാം വാഗ്ജുഷാണാം സോമസ്യ തൃപ്യതു മന്ദ്രാ
 സ്വർവാച്യദിതിരനാഹത ശീർഷ്ണീ വാഗ്ജുഷാണാം
 സോമസ്യ തൃപ്യതേഹി വിശ്വചർഷണേ - [ ] 16

3.2.5.2

ശംഭൂർമയോഭൂഃ സ്വസ്തി മാ ഹരിവർണ പ്രചര ക്രത്വേ
 ദക്ഷായ രായസോഷായ സുവീരതായൈ മാ മാ രാജൻ
 വി ബീഭിഷോ മാ മേ ഹാർദി തിഷാ വധീഃ ।
 വൃഷണേ ശുഷ്യായാഽയുഷേ വർചസേ ।
 വസുമാദ്-ഗണസ്യ സോമ ദേവ തേ മതിവിദഃ പ്രാതഃ
 സവനസ്യ ഗായത്രചരന്ദസ ഇന്ദ്രപീതസ്യ
 നരാശഽസ്പീതസ്യ പിതൃപീതസ്യ മധുമത

ഉപഹൃതസ്യോപഹൃതോ ഭക്ഷയാമി രുദ്രവദ്-ഗണസ്യ
 സോമ ദേവ തേ മതിവിദോ മാധുന്ദിനസ്യ സവനസ്യ
 ത്രിഷ്ടുപ്ഛന്ദസ ഇന്ദ്രപീതസ്യ നരാശ്ഛ് സ്വപീതസ്യ - [ ] 17

3.2.5.3

പിതൃപീതസ്യ മധുമത ഉപഹൃതസ്യോപഹൃതോ
 ഭക്ഷയാമയാദിത്യവദ്-ഗണസ്യ സോമ ദേവ തേ മതിവിദ്-
 സ്തൃതീയസ്യ സവനസ്യ ജഗതീഛന്ദസ ഇന്ദ്രപീതസ്യ
 നരാശ്ഛ് സ്വപീതസ്യ പിതൃപീതസ്യ മധുമത
 ഉപഹൃതസ്യോപഹൃതോ ഭക്ഷയാമി । ആപ്യായസ്വ സമേതു
 തേ വിശ്വതഃ സോമ വൃഷ്ണീയം । ദവാ വാജസ്യ സങ്ഗമേ ।
 ഹിന്വ മേ ഗാത്രാ ഹരിവോ ഗണാൻ മേ മാ വി തീത്യഷഃ ।
 ശിവോ മേ സപ്തർഷീനുപ തിഷ്ടസ്വ മാ
 മേഽവാങ്നാഭിമതി - [ ] 18

3.2.5.4

ഗാഃ । അപാമ സോമമമൃതാ അഭൂമാദർശ ജ്യോതിരവിദാമ
 ദേവാൻ । കിമസ്മാൻ കൃണവദരാതിഃ കിമു ധൂർതിരമൃത
 മർത്യസ്യ । യന്മ ആത്മനോ മിന്ദാഭൂദഗ്നിസ്തത്

പുനരാഹാർ ജാതവേദാ വിചർഷണിഃ ।
 പുനരഗ്നിശ്ചക്ഷുരദാത് പുനരിന്ദ്രോ ബൃഹസ്పതിഃ ।
 പുനർമേ അശ്വിനാ യുവം ചക്ഷുരാ ധത്തമക്ഷയാഃ ।
 ഇഷ്ടയജുഷസ്തേ ദേവ സോമ സ്തുതസ്തോമസ്യ - [ ] 19

3.2.5.5

ശസ്തോക്ഥസ്യ ഹരിവത ഇന്ദ്രപീതസ്യ മധുമത
 ഉപഹൃതസ്യാപഹൃതോ ഭക്ഷയാമി । ആപൂര്യാഃ സ്ഥാഃ
 മാ പുരയത പ്രജയാ ച ധനേന ച । ഏതത് തേ തത യേ ച
 ത്വാമന്വേതത് തേ പിതാമഹ പ്രപിതാമഹ യേ ച ത്വാമന്വത്ര
 പിതരോ യഥാഭാഗം മന്ദധാം നമോ വഃ പിതരോ രസായ
 നമോ വഃ പിതരഃ ശുഷ്ഠായ നമോ വഃ പിതരോ ജീവായ
 നമോ വഃ പിതരഃ - [ ] 20

3.2.5.6

സ്വധായൈ നമോ വഃ പിതരോ മന്യവേ നമോ വഃ പിതരോ
 ഘോരായ പിതരോ നമോ വോ യ ഏതസ്മിൻലോകേ സ്ഥ
 യുഷ്ഠാസ്മൈസ്മൈ യേസ്മിൻലോകേ മാം തേസ്മൈ യ
 ഏതസ്മിൻലോകേ സ്ഥ യുയം തേഷാം വസിഷ്ഠാ

ഭൂയാസ്തേ യേസ്മിൻലോകേഹം തേഷാം വസിഷ്ഠോ
 ഭൂയാസം പ്രജാപതേ ന തവേതാനൃന്യോ വിശ്വാ
 ജാതാനി പരിതാ ബഭൂവ । 21

3.2.5.7

യത് കാമാന്തേ ജുഹുമാന്തേ അന്തേ വയഃ സ്യാമ
 പതയോ രയിണാം । ദേവകൃതസ്യേനസോ ഹവയജനമസി
 മനുഷ്യകൃതസ്യേനസോ ഹവയജനമസി
 പിതൃകൃതസ്യേനസോ ഹവയജനമസ്യഹ്നു ധൗതസ്യ
 സോമ ദേവ തേ നൃഭിഃ സുതസ്യേഷു യജുഷഃ
 സുതസ്മോമസ്യ ശസ്മോക്ഥസ്യ യോ ഭക്ഷോ
 അശ്വസനിര്യോ ഗോസനിസ്തസ്യ തേ പിതൃഭിർഭക്ഷം
 കൃതസ്യോ-പഹുതസ്യോപഹുതോ ഭക്ഷയാമി । 22

(വിശ്വചർഷണേ - ത്രിഷുപ്ചർഷസ ഇന്ദ്രപീതസ്യ

നരാശ്ഠ് സ്പീതസ്യ - ടി - സുതസ്മോമസ്യ - ജീവായ
 നമോ വഃ പിതരോ - ബഭൂവ - ചതുശ്ചതാരിശ്ശ്ച) (A5)

3.2.6.1

മഹീ॑നാം പ॒യോ॑സി വി॒ശോ॑ഷാം ദേ॒വാനാ॑ം ത॒നുർ
 ജ॒ധ്യാസ॑മദ്യ പൃ॒ഷ്തീനാ॑ം ഗ്ര॒ഹം പൃ॒ഷ്തീനാ॑ം ഗ॒ഹോ॑സി
 വി॒ഷോർ ഹൃ॑ദയമ॒സ്യേക॑മി॒ഷ വി॒ഷ്ണുസ്താ॑സു വി॒ചക്ര॑മേ
 ഭൂ॒തിർദ॒ധ്വാ ഘൃ॑തേന വർധ॒താം ത॒സ്യ മേ॒ഷ്തസ്യ॑ വീ॒തസ്യ॑
 ദ്ര॒വിണ॑മാ ഗ॒മ്യാജേ॑ജ്യാതിര॒സി വൈ॒ശ്യാന॑രം പൃ॒ശ്ണീയൈ॑
 ദു॒ഗ്ധം യാ॑വതീ ദ്യാവാ॒പൃഥി॑വീ മഹി॒ത്വാ യാ॑വ॒ച്ച സ॒പ്ത
 സി॒ന്ധവോ॑ വി॒തസ്ഥുഃ॑ । താ॒വന്ത॑മി॒ന്ദ്ര തേ - [ ] 23

3.2.6.2

ഗ്ര॒ഹം സ॒ഹോർജാ॑ ഗൃ॒ഹ്ണാമ്യ॑സ്തൃ॒തം ।
 യത് കൃ॒ഷ്ണശ॑കുനഃ പൃ॒ഷ്വാജ്യ॑മവമൃ॒ശേച്ഛു॑ദ്രാ അ॒സ്യ
 പ്ര॒മായു॑കാഃ സ്യൂ॒ര്യച്ഛ്വാ॑ വ॒വമൃ॑ശേച്ഛതു॒ഷ്ഠാദോ॑സ്യ പ॒ശവഃ॑
 പ്ര॒മായു॑കാഃ സ്യൂ॒ര്യം സ്കന്ദേ॑ദ്-യജ॒മാനഃ॑ പ്ര॒മായു॑കഃ
 സ്യാ॑ത് പ॒ശവോ॑ വൈ പൃ॒ഷ്വാജ്യം॑ പ॒ശവോ॑ വാ ഏ॒തസ്യ॑
 സ്കന്ദ॑ന്തി യ॒സ്യ പൃ॒ഷ്വാജ്യം॑ സ്കന്ദ॑ന്തി യത് പൃ॒ഷ്വാജ്യം॑
 പു॒നർഗൃ॑ഹ്ണാതി പ॒ശൂനേ॑വാ॒സ്മൈ പു॒നർഗൃ॑ഹ്ണാതി
 പ്രാ॒ണോ വൈ പൃ॒ഷ്വാജ്യം॑ പ്രാ॒ണോ വാ - [ ] 24

3.2.6.3

ഏതസ്യ സ്തന്ദതി യസ്യ പൃഷ്വാജ്യം സ്തന്ദതി യത്
 പൃഷ്വാജ്യം പുനർഗൃഹ്ണാതി പ്രാണമേവാസൈ
 പുനർഗൃഹ്ണാതി ഹിർണ്യമവധായ ഗൃഹ്ണാത്യമൃതം
 വൈ ഹിർണ്യം പ്രാണഃ പൃഷ്വാജ്യമമൃതമേവാസ്യ
 പ്രാണേ ദധാതി ശതമാനം ഭവതി ശതായുഃ പുരുഷഃ
 ശതേന്ദ്രിയ ആയുഷ്വേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠത്യശ്വമവ
 പ്രാപയതി പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ പ്രാണഃ
 സ്വാദേവാസൈ യോനേഃ പ്രാണം ( ) നിർമിമീതേ വി വാ
 ഏതസ്യ യജ്ഞശ്ചിദൃതേ യസ്യ പൃഷ്വാജ്യം സ്തന്ദതി
 വൈഷ്ണവ്യർചാ പുനർഗൃഹ്ണാതി യജ്ഞോ വൈ
 വിഷ്ണുർ യജ്ഞൈനൈവ യജ്ഞം സം തനോതി । 25

(തേ - പൃഷ്വാജ്യം പ്രാണോ വൈ - യോനേഃ പ്രാണം -
 ദാവിശ്ശതിശ്ച) (A6)

3.2.7.1

ദേവ സവിതരേതത് തേ പ്രാഽഽഹ തത് പ്ര ച സുവ പ്ര ച
 യജ ബൃഹസ്പതിർബ്രഹ്മാഽഽയുഷ്മത്യോ ഋചോ മാ ഗാത

തന്മുപാമ് സാമ് സതൃം വ ആശിഷഃ സന്തു സതൃം
 ആകൃതയ ജ്ഞം ച സതൃം ച വദത സ്തുത ദേവസ്യ
 സവിതുഃ പ്രസവേ സ്തുതസ്യ സ്തുതമസ്യൂർജം മഹ്യം
 സ്തുതം ദുഹാമാ മാ സ്തുതസ്യ സ്തുതം ഗമ്യാചസ്രസ്യ
 ശസ്ര - [ ] 26

3.2.7.2

-മസ്യൂർജം മഹ്യം ശസ്രം ദുഹാമാ മാ ശസ്രസ്യ ശസ്രം
 ഗമ്യാ-ദിന്ദ്രിയാവന്തോ വനാമഹേ ധൃക്ഷീമഹി പ്രജാമിഷം ।
 സാ മേ സതൃംശരീർദേവേഷു ഭൂയാദ്-ബ്രഹ്മവർചസം മാ
 ഗമ്യാത് । യജ്ഞോ ബഭൂവ സ ആ ബഭൂവ സപ്രജജ്ഞേ സ
 വാവൃധേ । സ ദേവാനാമധിപതിർ ബഭൂവ സോ
 അസ്മാച്ഛ അധിപതിൻ കരോതു വയം സ്യാമ
 പതയോ രയിണാം । യജ്ഞോ വാ വൈ - [ ] 27

3.2.7.3

യജ്ഞപതിം ദുഹേ യജ്ഞപതിർവാ യജ്ഞം ദുഹേ സ യഃ
 സ്തുതശസ്രയോർദോഹമവിദാൻ യജ്ഞേ തം യജ്ഞോ

ദുഹേ॑ സ ഇ॒ഷ്ടാ പാ॒പീ॒യാൻ ദ॒വതി॑ യ ഏ॒നയോർദോഹം॑
 വി॒ദ്വാൻ യജ॑തേ സ യജ്ഞം ദുഹേ॑ സ ഇ॒ഷ്ടാ വ॒സീ॒യാൻ
 ദ॒വതി॑ സ്തു॒തസ്യ॑ സ്തു॒തമ॒സ്യുർജം॑ മ॒ഹ്യം സ്തു॒തം ദു॒ഹാമാ
 മാ സ്തു॒തസ്യ॑ സ്തു॒തം ഗ॒മ്യാച്ഛ്ര॒സ്തസ്യ॑ ശ॒സ്ത്രമ॒സ്യുർജം॑
 മ॒ഹ്യം ശ॒സ്ത്രം ദു॒ഹാ ( ) മാ മാ ശ॒സ്ത്രസ്യ॑ ശ॒സ്ത്രം
 ഗ॒മ്യാദി॒ത്യാഹൈ॒ഷ വൈ॑ സ്തു॒തശ॒സ്ത്രയോർദോഹ॑സ്യം
 യ ഏ॒വം വി॒ദ്വാൻ യജ॑തേ ദു॒ഹ ഏ॒വ യജ്ഞമി॒ഷ്ടാ
 വ॒സീ॒യാൻ ദ॒വതി॑ । 28(ശ॒സ്ത്രം - വൈ - ശ॒സ്ത്രദു॒ഹാം -
 ദാ॒വിച്ഛ്ര॑തിശ്ച) (A7)

3.2.8.1

ശ്രേ॒ണായ॑ പ॒ത്വനേ॑ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ നമോ
 വി॒ഷ്ണു॑ഭായ ധർമ॒ണേ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ നമഃ
 പ॒രിധ॑യേ ജന॒പ്രഥ॑നായ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ നമഃ
 ഊ॒ർജേ॑ ഹോ॒ത്രാണാ॑ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ
 നമഃ പ॒യസേ॑ ഹോ॒ത്രാണാ॑ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ
 നമഃ പ്ര॒ജാപ॑തയേ മ॒നവേ॑ സ്വാ॒ഹാ വ॒ദ്-സ്വയ॑മ॒ഭിഗൂ॑ർതായ

നമഃ ഋതമൃതപാഃ സുവർവാട്സ്വാഹാ
 വട്സ്വായമഭിഗൂർതായ നമസ്തൃപന്താഴ് ഹോത്രോ
 മധോർഘൃതസ്യ യജ്ഞപതിമൃഷയ ഏനസാ - [ ] 29

3.2.8.2

-ssഹുഃ । പ്രജാ നിർഭക്താ അനുതപ്യമാനാ മധവ്യൗ
 സ്തോകാവപ തൗ രരാധ । സം നസ്താഭ്യാഴ് സൃജതു
 വിശ്വകർമ്മാ ഘോരാ ഋഷയോ നമോ അസ്തോഭ്യഃ ।
 ചക്ഷുഷ ഏഷാം മനസശ്ച സന്ധൗ ബൃഹസ്പതയേ
 മഹി ഷദ് ദ്യുമന്നമഃ । നമോ വിശ്വകർമ്മണേ സ ഉ
 പാത്യാസ്താനനന്യാൻമ്-സോമപാൻ മന്യുമാനഃ । പ്രാണസ്യ
 വിദ്വാൻമ് സമരേ ന ധീര ഏനശ്ചക്യവാൻ മഹി
 ബദ്ധ ഏഷാം । തം വിശ്വകർമ്മൻ - [ ] 30

3.2.8.3

-പ്ര മുഞ്ചാ സ്വസ്തയേ യേ ഭക്ഷയന്തോ ന വസ്മുന്യാന്യഹുഃ ।
 യാനഗ്നയോഽന്യതപ്യന്ത ധിഷ്ണിയാ ഇയം തേഷാമവയാ
 ദുരിഷ്ട്വൈ സ്വിഷ്ടിം നസ്താം ക്ലണോതു വിശ്വകർമ്മാ ।
 നമഃ പിതൃഭ്യോ അഭി യേ നോ അഖ്യൻ യജ്ഞകൃതോ

യജ്ഞകാമാഃ സുദേവാ അകാമാ വോ ദക്ഷിണാം
 ന നീനിമ മാ നസ്തസ്മാ ദേനസഃ പാപയിഷ്ട | യാവന്തോ
 വൈ സദസ്യാസ്മേ സർവേ ദക്ഷിണ്യാസ്മേഭ്യോ യോ
 ദക്ഷിണാം ന - [ ] 31

3.2.8.4

നയേദൈഭ്യോ വൃശേഷ്യത യദ്-വൈശ്വകർമ്മണാനി
 ജുഹോതി സദസ്യാനേവ തത് പ്രീണാത്യസ്മേ ദേവാസോ
 വപുഷേ ചികിമ്സത യമാശിരാ ദംപതീ വാമമശ്ണുതഃ |
 പുമാൻ പുത്രോ ജായതേ വിന്ദതേ വസ്വഥ വിശ്വേ അരപാ
 ഏധതേ ഗൃഹഃ | ആശീർഭായാ ദംപതീ
 വാമമശ്ണുതാമരിഷ്ടോ രായഃ സചതാച്ഛ് സമോകസാ |
 യ ആഽസിചഥ് സം ദുഗ്ധം കുംഭ്യോ സഹേഷ്യേന
 യാമന്നമതിം ജഹാതു സഃ | സർപിർഗ്രീവീ - [ ] 32

3.2.8.5

പീവര്യസ്യ ജായാ പീവാനഃ പുത്രോ അകൃശാസോ അസ്യ |
 സഹജാനിര്യഃ സുമഖസ്യമാന ഇന്ദ്രായാഽശിരച്ഛ് സഹ
 കുംഭ്യോഽദാത് | ആശീർമ ഊർജമുത സുപ്രജാസ്തഥിഷ്ഠം

ദധാതു ദ്രവിണു സർവ്വം । സം ജയൻ ക്ഷേത്രാണി
 സഹസാഹമിന്ദ്ര കൃണാനോ അന്യാം അധരാൻമ-
 സപത്താൻ । ഭൂതമസി ഭൂതേ മാ ധാ മുഖമസി
 മുഖം ഭൂയാസം ദ്യാവാപൃഥിവീഭ്യാം താ പരിഗൃഹ്ണാമി
 വിശ്വേ താ ദേവാ വൈശ്വാനരാഃ - [ ] 33

3.2.8.6

പ്രച്ഛാപയന്തു ദിവി ദേവാൻ ദൃഹാന്തരിക്ഷേ വയാംസി
 പൃഥിവ്യാം പാർഥിവാൻധ്രുവം ധ്രുവേണ ഹവിഷാഽവ
 സോമം നയാമസി । യഥാ നഃ സർവമിജ്ജഗദയക്ഷ്മം
 സുമനാ അസത് । യഥാ ന ഇന്ദ്ര ഇദിശഃ കേവലീഃ സർവാഃ
 സമനസഃ കരത് । യഥാ നഃ സർവാ ഇദിശോഽസ്താകം
 കേവലീരസൻ । 34

(ഏനസാ - വിശ്വകർമ്മൻ - യോ ദക്ഷിണാം ന -
 സർപിർഗ്രീവീ - വൈശ്വാനരാ - ശ്ചതാരിശ്ശ്ച) (A8)

3.2.9.1

യദ്വൈ ഹോതാധാര്യമഭ്യാഹായതേ വജ്രമേനമഭി
 പ്രവർത്തയത്യുക്ഥശാ ഇത്യാഹ പ്രാതഃ സവനം പ്രതിഗീര്യ

ത്രീണ്യേതാനൃക്ഷരാണി ത്രിപദാ ഗായത്രി ഗായത്രം
 പ്രാതഃ സവനം ഗായത്രിയൈവ പ്രാതഃ സവനേ
 വജ്രമന്തര്യത്ത ഉക്ഥം വാചീത്യാഹ മാധുന്ദിനഃ സവനം
 പ്രതിഗീര്യ ചതാരേതാനൃ-ക്ഷരാണി ചതുഷ്ഠദാ ത്രിഷ്ടുപ്
 ത്രൈഷ്ടുഭം മാധുന്ദിനഃ സവനം ത്രിഷ്ടുഭൈവ മാധുന്ദിനേ
 സവനേ വജ്രമന്തര്യത്ത - [ ] 35

3.2.9.2

ഉക്ഥം വാചീന്ദ്രായേത്യാഹ തൃതീയസവനം പ്രതിഗീര്യ
 സപ്തേതാനൃക്ഷരാണി സപ്തപദാ ശകാരി ശാകാരോ
 വജ്രോ വജ്രേണൈവ തൃതീയസവനേ വജ്രമന്തര്യത്തേ
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി സ ത്വാ അധാര്യുഃ സ്യാദ്യോ
 യമാസവനം പ്രതിഗരേ ഛന്ദാഃസി സംപാദയേത് തേജഃ
 പ്രാതഃ സവന ആത്മൻ ദധീതേന്ദ്രിയം മാധുന്ദിനേ സവനേ
 പശുഃ സ്തൃതീയസവന ഇത്യുക്ഥശാ ഇത്യാഹ പ്രാതഃ
 സവനം പ്രതിഗീര്യ ത്രീണ്യേതാനൃക്ഷരാണി - [ ] 36

3.2.9.3

ത്രിപദാ ഗായത്രി ഗായത്രം പ്രാതഃ സവനം പ്രാതഃ സവന
 ഏവ പ്രതിഗരേ ഛന്ദാശ്സി സംപാദയത്യഥോ തേജോ വൈ
 ഗായത്രി തേജഃ പ്രാതഃ സവനം തേജഃ ഏവ പ്രാതഃ സവന
 ആത്മൻ ധത്ത ഉക്ഥം വാചീത്യാഹ മാധുനിനശ്ച സവനം
 പ്രതിഗീര്യ ചതാരേതാനൃക്ഷരാണി ചതുഷ്പദാ ത്രിഷ്ടുപ്
 ത്രൈഷ്ടുഭം മാധുനിനശ്ച സവനം മാധുഭിന ഏവ സവനേ
 പ്രതിഗരേ ഛന്ദാശ്സി സംപാദയത്യഥോ ഇന്ദ്രിയം വൈ
 ത്രിഷ്ടുഗിന്ദ്രിയം മാധുഭിനശ്ച സവന - [ ] 37

3.2.9.4

-മിന്ദ്രിയമേവ മാധുഭിനേ സവന ആത്മൻ ധത്ത ഉക്ഥം
 വാചീന്ദ്രായേത്യാഹ തൃതീയസവനം പ്രതിഗീര്യ
 സപ്തേതാനൃക്ഷരാണി സപ്തപദാ ശക്വരീ ശാക്വരാഃ
 പശവോ ജാഗതം തൃതീയസവനം തൃതീയസവന ഏവ
 പ്രതിഗരേ ഛന്ദാശ്സി സംപാദയത്യഥോ പശവോ വൈ
 ജഗതീ പശവസ്തൃതീയസവനം പശുനേവ തൃതീയസവന

ആത്മൻ ധത്തേ യദൈ ഹോതാഽധാര്യുമഭ്യാഹായത
ആവൃമസ്തിൻ ദധാതി തദ്യന്നാ - [ ] 38

3.2.9.5

-പഹനീത പുരാഽസ്യ സംവത്സരാദ്-ഗൃഹ ആ
വേവീരഞ്ഞോഽസാ മോദ ഇവേതി പ്രത്യാഹായതേ തേനൈവ
തദപ ഹതേ യഥാ വാ ആയതാം പ്രതീക്ഷത ഏവമധാര്യഃ
പ്രതിഗരം പ്രതീക്ഷതേ യദഭി പ്രതിഗൃണീയാദ്യഥാ
ഽഽയതയാ സമൃച്ഛതേ താദൃഗേവ തദ്യദർധർചാല്ല്യപേത
യഥാ ധാവദ്ഭ്യോ ഹീയതേ താദൃഗേവ തത് പ്രബാഹുഗാ
ഋതിജാമുദ്ഗീഥാ ഉദ്ഗീഥ ഏവോദ്-ഗാത്യുണാ - [ ] 39

3.2.9.6

മൃചഃ പ്രണവ ഉക്ഥശഽസിനാം പ്രതിഗരോഽധാര്യുണാം
ഽയ ഏവം ഽവിദാൻ പ്രതിഗൃണാത്യുണാദ ഏവ ദവത്യാഽസ്യ
പ്രജായാം ഽവാജീ ജായത ഇയം ഽവൈ
ഹോതാഽസാവധാര്യുര്യദാസീനഃ ശഽ സ്തൃത്യാ ഏവ
തദ്ധോതാ നൈത്യാസ്ത ഇവ ഹീയമഥോ ഇഥാമേവ

തേന യജമാനോ ദുഹേ യത് തിഷ്ഠൻ പ്രതിഗൃണാത്യമുഷ്ടാ
ഏവ തദധാദ്യുർഭനെതി - [ ] 40

3.2.9.7

തിഷ്ഠതീവ ഹൃസാവമോ അമൃമേവ തേന യജമാനോ ദുഹേ
യദാസീനഃ ശച്സതി തസ്താദിതഃ പ്രദാനം ദേവാ ഉപ
ജീവന്തി യത് തിഷ്ഠൻ പ്രതിഗൃണാതി തസ്താദമൃതഃ
പ്രദാനം മനുഷ്ടാ ഉപ ജീവന്തി യത് പ്രാണാസീനഃ
ശച്സതി പ്രത്യങ് തിഷ്ഠൻ പ്രതിഗൃണാതി തസ്താത്
പ്രാചീനച്ഛ് രേതോ ധീയതേ പ്രതീചീഃ പ്രജാ ജായന്തേ
യദ്വൈ ഹോതാഽധാദ്യുർമദ്യാഹായതേ വജ്രമേനമഭി
പ്രവർത്തയതി ( ) പരാഽ വർത്തതേ വജ്രമേവ തന്നി
കരോതി । 41

(സവ്നേ വജ്രമന്തർധത്തേ - ത്രീണ്യേതാനൃക്ഷരാണീ -
ന്ദ്രിയം മാധ്യന്ദിനച്ഛ് സവനം - നോ - ദ്ഗാത്യണാ -
മധാദ്യുർഭനെതി - വർത്തയത്യ - ഷ്ടൗ ച) (A9)

3.2.10.1

ഉപയാമഗൃഹീതോഽസി വാക്ഷസദസി വാക്പാദ്യാം താ
 ക്രതുപാദ്യാമസ്യ യജ്ഞസ്യ ധ്രുവസ്യാഽധ്യക്ഷാദ്യാം
 ഗൃഹ്ണാ-മൃപയാമഗൃഹീതോഽസ്യുതസദസി
 ചക്ഷുഷ്ണാദ്യാം താ ക്രതുപാദ്യാമസ്യ യജ്ഞസ്യ
 ധ്രുവസ്യാഽധ്യക്ഷാദ്യാം ഗൃഹ്ണാ-മൃപയാഗൃഹീതോഽസി
 ശ്രുതസദസി ശ്രോത്രപാദ്യാം താ ക്രതുപാദ്യാമസ്യ
 യജ്ഞസ്യ ധ്രുവസ്യാഽധ്യക്ഷാദ്യാം ഗൃഹ്ണാമി
 ദേവേഭ്യസ്താ വിശാദേവേഭ്യസ്താ വിശോഭ്യസ്താ ദേവേഭ്യോ
 വിഷ്ണുവുരുക്രമൈ തേ സോമസ്തം രക്ഷസ് - [ ] 42

3.2.10.2

തം തേ ദുശ്ചക്ഷാ മാഽവ ഖൃന്ധി വസുഃ
 പുരോവസുർവാക്പാ വാചം മേ പാഹി മയി
 വസുർ-വിദദാസുശ്ചക്ഷുഷ്ണാ-ശ്ചക്ഷുർ മേ പാഹി മയി
 വസുഃ സംയദാസുഃ ശ്രോത്രപാഃ ശ്രോത്രം മേ പാഹി
 ദൂരസി ശ്രേഷ്ഠോ രശ്മീനാം പ്രാണപാഃ പ്രാണം മേ പാഹി
 ധൂരസി ശ്രേഷ്ഠോ രശ്മീനാമപാനപാ അപാനം മേ പാഹി

യോ ന ഇന്ദ്രവായു മിത്രാവരുണാ-വശിനാവഭിദാസ്തി
 ഭ്രാതൃവ്യ ( ) ഉത്പിപീതേ ശുഭസ്സതീ ഇദമഹം തഥാരം
 പാദയാമി യഥേന്ദ്രാഹമുത്തമശ്ചേതയാനി । 43

(രക്ഷസ് - ഭ്രാതൃവ്യ - സ്ത്രയോദശ ച) (A10)

3.2.11.1

പ്ര സോ അഗ്നേ തവോതിഭിഃ സുവീരാഭിസ്തരതി
 വാജകർമ്മഭിഃ । യസ്യ തച്ഛ സഖ്യമാവിഥ ।
 പ്ര ഹോത്രേ പൂർവ്യം വചോഽഗ്നയേ ഭരതാ ബൃഹത് ।
 വിപാം ജ്യോതീഷ്വി ബിഭ്രതേ ന വേധസേ ।
 അഗ്നേ ത്രീ തേ വാജിനാ ത്രീ ഷധസ്ഥാ തിസ്രസ്തേ ജിഹ്വാ
 ഋതജാത പൂർവീഃ । തിസ്ര ഉ തേ തനുവോ
 ദേവവാതാസ്താഭിർനഃ പാഹി ഗിരോ അപ്രയുച്ഛൻ ।
 സം വാ കർമ്മണാ സമിഷാ - [ ] 44

3.2.11.2

ഹിനോമീന്ദ്രാ-വിഷ്ണു അപസസ്താരേ അസ്യ ।
 ജുഷേമാം യജ്ഞം ദ്രവിണം ച ധത്തമരിഷ്ടേർനഃ പഥിഭിഃ

പാരയന്താ | ഉദാ ജിഗൃമൂർന പരാ ജയേമേ ന പരാ ജിഗൃ
 കതരശ്ചനൈനോഃ | ഇന്ദ്രശ്ച വിഷ്ണോ യദപസ്സുധേമാം
 ത്രേധാ സഹസ്രം ധീ തദൈരയേമാം | ത്രീണ്യായുഷി
 തവ ജാതവേദസ്തിസ്ര ആജാനീരുഷസസ്തേ അഗേ |
 താദിർഭേവാനാമവോ യക്ഷി വിദാനമാ - [ ] 45

3.2.11.3

-ഭവ യജമാനായ ശം യോഃ |
 അഗ്നിസ്തീണി ത്രിധാതൂന്യാ ക്ഷേതി വിദമാ കവിഃ |
 സ ത്രീൗരേകാദശാൗ ഇഹ |
 യക്ഷച്ച പിപ്രയച്ച നോ വിപ്രോ ദൂതഃ പരിഷ്കൃതഃ |
 നദന്താമന്യുകേ സമേ | ഇന്ദ്രാവിഷ്ണു ദൃഹിതാഃ ശംബരസ്യ
 നവ പുരോ നവതിം ച ശ്ഞമിഷ്ടം | ശതം വർചിനഃ
 സഹസ്രം ച സാകൗ ഹമോ അപ്രത്യസൂരസ്യ വീരാൻ |
 ഉത മാതാ മഹിഷ-മന്വവേനദമീ താ ( ) ജഹതി പുത്ര
 ദേവാഃ | അമാബ്രവീദ്-വൃത്രമിന്ദ്രോ ഹനിഷ്യൻമ-സഖേ
 വിഷ്ണോ വിതരം ധീക്രമസ്വ | 46

(ഇഷാ - ശ്വ - ത്വ - ത്രയോദശ ച) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(യോ വൈ പവമാനാനാം - ത്രീണി - പരിഭൂര -
സ്തൃഃ സ്വസ്തിർ - ഭക്ഷേഹി - മഹീനാം പയോഽസി -
ദേവ സവിതരേതത്തേ - ശൂനായ - യദ്വൈ ഹോതോ -
പയാമഗൃഹീതോഽസി വാക്ഷസത് - പ്ര സോ അഗ്ന -
ഏകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(യോ വൈ - സ്തൃഃ സ്വസ്തിഃ - സ്വധായൈ നമഃ - പ്രമുഞ്ച -
തിഷ്ഠതീവ - ഷട്ചതാരിശ്ശത്)

First and Last Padam of Second Prasam of Kandam 3:-

(യോ വൈ പവമാനാനാം - വിക്രമസ്വ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

തൃതീയകാണ്ഡേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

3.3 തൃതീയകാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ -

വൈകൃതവിധീനാമഭിധാനം

3.3.1.1

അഗ്നേ തേജസിൻ തേജസീ താം ദേവേഷു
 ഭൂയാസ്തേജസ്വന്തം മായാഷ്വന്തം വർചസ്വന്തം മനുഷ്യേഷു
 കുരു ദീക്ഷായൈ ച ത്വാ തപസശ്ച തേജസേ ജുഹോമി
 തേജോവിദസി തേജോ മാ മാ ഹാസിന്മാഹം തേജോ
 ഹാസിഷം മാ മാം തേജോ ഹാസിദിന്ദ്രാജസിന്നോജസീ
 താം ദേവേഷു ഭൂയാ ഓജസ്വന്തം മായാഷ്വന്തം വർചസ്വന്തം
 മനുഷ്യേഷു കുരു ബ്രഹ്മണശ്ച ത്വാ ക്ഷത്രസ്യ ചൗ - [ ] 1

3.3.1.2

- ജസേ ജുഹോമ്യോജോവിദസ്യോജോ മാ മാ ഹാസിൻ-
 മാഹമോജോ ഹാസിഷം മാ മോമോജോ ഹാസിഥ് സൂര്യ
 ദ്രാജസിൻ ദ്രാജസീ താം ദേവേഷു ഭൂയാ ദ്രാജസ്വന്തം

മാമായുഷ്ഠന്തം വർചസ്വന്തം മനുഷ്യേഷു കുരു വായോശ്ച
 ത്വാപാഞ്ച ഭ്രാജസേ ജുഹോമി സുവർവിദസി സുവർമാ
 മാ ഹാസീന്മാഹു സുവർഹാസിഷം മാ മാഹു
 സുവർഹാസീൻ മയി ( ) മേധാം മയി പ്രജാം
 മയ്യഗ്നിസ്തേജോ ദധാതു മയി മേധാം മയി പ്രജാം മയിന്ദ്ര
 ഇന്ദ്രിയം ദധാതു മയി മേധാം മയി പ്രജാം മയി സുര്യോ
 ഭ്രാജോ ദധാതു । 2

(ക്ഷത്രസ്യ ച - മയി - ത്രയോവിഴ്ശതിശ്ച) (A1)

3.3.2.1

വായുർഹിം കർതാഗ്നിഃ പ്രസ്തോതാ പ്രജാപതിഃ സാമ
 ബൃഹസ്സതിരുദ്ഗാതാ വിശ്വേ ദേവാ ഉപഗാതാരോ മരുതഃ
 പ്രതിഹർത്താര ഇന്ദ്രോ നീധനന്തേ ദേവാഃ പ്രാണഭൃതഃ
 പ്രാണം മയി ദധത്യേതദ്വൈ സർവമധാര്യ-രുപാകൂർ-
 വന്നുദ്ഗാത്യഭ്യ ഉപാകരോതി തേ ദേവാഃ പ്രാണഭൃതഃ
 പ്രാണം മയി ദധതിത്യാഹൈതദേവ സർവമാത്മൻ ധത്ത
 ഇധാ ദേവഹൂർമനുർ ജ്ഞനീർ ബൃഹസ്സതിരുക്ഥാമദാനി

ശ॒ശ്വ॒സി॒ഷഭ്॑ വി॒ശ്വേ॑ ഭ॒വാഃ - [ ] 3

3.3.2.2

സൃ॒ക്ത॒വാചഃ॑ പൃ॒ഥ്വി॒വി മാ॑ത॒ർമാ മാ॑ഹി॒ശ്വ॒സീർമ॑ധു॒ മനി॑ഷ്യ
മ॒ധു ജ॑നി॒ഷ്യ മ॒ധുവ॑ക്ഷ്യാമി॒ മധു॑വദി॒ഷ്യാമി॑ മ॒ധുമ॑തീം

ഭേ॒വേഭ്യോ॑ വാ॒ചമു॑ഭ്യാസ॒ശ്വ ശു॒ശ്രൂ॒ഷേണ॑യാം മ॒നു॒ഷ്യഭ്യ॑സ്തം
മാ ഭ॒വാ അ॑വ॒ന്തു ശോ॑ഭാ॒യൈ പി॑ത॒രോ॒സനു॑ മ॒ദന്തു॑ । 4

(ശ॒ശ്വ॒സി॒ഷഭ്॑ വി॒ശ്വേ॑ ഭ॒വാ - അ॒ഷ്ടാവി॑ശ്ശ॒തിശ്ച॑) (A2)

3.3.3.1

വ॒സ॒വസ്താ॑ പ്ര॒വൃ॒ഹന്തു॑ ഗാ॒യത്രേ॑ണ ച॒ന്ദ॒സാ॒സേഃ പ്രി॑യം
പാ॒ഥ ഉ॑പേ॒ഹി രു॒ദ്രാ॒സ്താ പ്ര॒വൃ॒ഹന്തു॑ ത്രൈ॒ഷ്ടുഭേ॑ന
ച॒ന്ദ॒സേ॒ന്ദ്ര॒സ്യ പ്രി॑യം പാ॒ഥ ഉ॑പേ॒ഹ്യാദി॑ത്യാ॒സ്താ
പ്ര॒വൃ॒ഹന്തു॑ ജാ॒ഗതേ॑ന ച॒ന്ദ॒സാ വി॒ശ്വേ॑ഷാ॒ം ഭേ॒വാ॒നാം
പ്രി॑യം പാ॒ഥ ഉ॑പേ॒ഹി മാ॑നാ॒സു തേ॑ ശു॒ക്ര ശു॒ക്രമാ
ധു॒നോ॑മി॒ ഭന്ദ॑നാ॒സു കോ॑ത॒നാ॒സു നൃ॑ത॒നാ॒സു രേ॑ശീ॒ഷു
മേ॑ഷീ॒ഷു വാ॑ശീ॒ഷു വി॒ശ്വഭൃ॑ത്സു॒ മാധാ॑ഷു॒ കകു॑ഹാ॒സു
ശ॒ക്വരീ॑ഷു - [ ] 5

3.3.3.2

ശുക്രാസു തേ ശുക്ര ശുക്രമാ ധ്വനോമി ശുക്രം തേ
 ശുക്രേണ ഗൃഹ്ണാമ്യഹോ രൂപേണ സൂര്യസ്യ രശ്മിഭിഃ ।
 ആസ്മിന്നുഗ്രാ അചുചുവുർഭിവോ ധാരാ അസശ്ചത ।
 കകുഹൽ രൂപം വൃഷഭസ്യ രോചതേ ബൃഹദ് സോമഃ
 സോമസ്യ പുരോഗാഃ ശുക്രഃ ശുക്രസ്യ പുരോഗാഃ ।
 യത് തേ സോമാദാഭ്യം നാമ ജാഗൃവി തസ്മൈ തേ
 സോമ സോമായ സ്വാഹോശിക് താം ദേവ സോമ
 ഗായത്രേണ ഛന്ദസാഃഗേഃ - [ ] 6

3.3.3.3

പ്രിയം പാഥോ അപീഹി വശീ താം ദേവ സോമ
 ത്രൈഷ്ടുഭേന ഛന്ദസേന്ദ്രസ്യ പ്രിയം പാഥോ
 അപീഹ്യസ്ഥിസഖാ താം ദേവ സോമ ജാഗതേന ഛന്ദസാ
 വിശേഷാം ദേവാനാം പ്രിയം പാഥോ അപീഹ്യാ നഃ പ്രാണ
 ഏതു പരാവത ആന്തരിക്ഷാദിവസ്വരി । ആയുഃ പൃഥിവ്യാ
 അധ്യമൃതമസി പ്രാണായ ത്വാ । ഇന്ദ്രാഗ്നീ മേ വർചഃ
 കൃണുതാം വർചഃ സോമോ ബൃഹസ്സതിഃ ( ) ।

വർചോ॑ മേ॒ വിശോ॑ ദേ॒വാ വർചോ॑ മേ॒ ധത്തമശി॑നാ ।
 ദധ॑ന്വേ॒ വാ യദീ॑മനു॒ വോചദ്ബ്രഹ്മാ॑ണി വേരു॒ തത് ।
 പരി॑ വിശ്വാ॒നി കാ॒വ്യം നേ॒മിശ്ചക്ര॑മിവാ॒ ഭവത് । 7

(ശക്വരീ॑ഷ -ഗേർ -ബൃഹസ്പതിഃ॑ -പഞ്ചവി॑ശ്ശതിശ്ച) (A3)

3.3.4.1

ഏ॒തദാ॑ അ॒പാം നാ॑മധേ॒യം ഗൃ॒ഹ്യം യദാ॑ധാ॒വാ മാ॒ന്വാ॒സു തേ॑
 ശു॒ക്ര ശു॒ക്രമാ॑ യു॒നോമീ॑ത്യാഹാ॒പാമേ॒വ നാ॑മധേ॒യേന॑
 ഗൃ॒ഹ്യേന॑ ദി॒വോ വൃ॒ഷ്ടിമ॑വ॒ രു॒ന്ധേ ശു॒ക്രം തേ॑ ശു॒ക്രേണ॑
 ഗൃ॒ഹ്ണാമീ॑ത്യാഹൈ॒തദാ॑ അഹോ॒ രൂ॒പം യദ്രാ॑ത്രിഃ
 സൂ॒ര്യസ്യ॑ രശ്മി॒യോ വൃ॒ഷ്ട്യാ ഇ॒ശതേ॑ഹ ഏ॒വ രൂ॒പേണ॑
 സൂ॒ര്യസ്യ॑ രശ്മി॒ഭിർദി॒വോ വൃ॒ഷ്ടിം
 ച॒യാവ॑യത്യാ॒സ്തിന്നു॒ഗ്രാ - [ ] 8

3.3.4.2

അ॒ചുചൃ॑വുരിത്യാഹ യ॒മായജു॑രേ॒വൈതത് ക॑കു॒ഹ്യ് രൂ॒പം
 യദു॒ഷഭ॑സ്യ॒ രോച॑തേ ബൃ॒ഹദി॑ത്യാഹൈ॒തദാ॑ അ॒സ്യ
 ക॑കു॒ഹ്യ് രൂ॒പം യദ്-വൃ॒ഷ്ടീ രൂ॒പേണൈ॒വ വൃ॒ഷ്ടിമ॑വ॒ രു॒ന്ധേ

യത്തേ॑ സോമാ॑ദാ॒ഭ്യം॑ നാമ॑ ജാഗൃ॒വീത്യാ॑ഹൈ॒ഷ ഹ॑ വൈ
ഹവി॑ഷാ॒ ഹവി॑ർ യജതി॑ യോ॒ദാഭ്യം॑ ഗൃഹീ॒ത്വാ സോമാ॑യ
ജുഹോ॑തി പരാ॒ വാ ഏ॒തസ്യാ॑ഽഽയുഃ॑ പ്രാണ॑ ഏ॒തി - [ ] 9

3.3.4.3

യോ॒ഽശ്ശും॑ ഗൃഹ്ണാ॒ത്യാ നഃ॑ പ്രാണ॑ ഏ॒തു പരാ॑വത
ഇ॒ത്യാഹാ॑ഽഽയുരേ॒വ പ്രാ॒ണമാ॑ത്മൻ ധ॒ത്തേ ധൃ॒തമ॑സി
പ്രാണാ॑യ ത്വേതി॑ ഹി॒രണ്യമ॑ഭി വൃ॒നിത്യമൃ॑തം ധൈ॒വ
ഹി॒രണ്യമ॑ായുഃ പ്രാ॒ണോ॒ഽമൃതേ॑നൈ॒വാഽഽയു॑രാത്മൻ ധ॒ത്തേ
ശത॑മാനം ഭവതി॑ ശതാ॒യുഃ പു॒രുഷഃ॑ ശതേ॒ന്ദ്രീയ
ആ॒യുഷ്യേ॑വേ॒ന്ദ്രീയേ॑ പ്രതി॒തിഷ്ഠ॑ത്യപ॒ ഉപ॑ സ്തൃശ॒തി ഭേഷ॑ജം
ധൈ॒വാ ആ॑പോ ( ) ഭേഷ॑ജമേ॒വ കു॑രുതേ । 10

(ഉഗ്രാ - ഏത്യാ - പ - സ്തീണീ ച) (A4)

3.3.5.1

വായു॑രസി പ്രാ॒ണോ നാമ॑ സവി॒തുരാധി॑പത്യേ॒പാനം॑ മേ
ദാ॒ശ്വക്ഷു॑രസി ശ്രോ॒ത്രം നാമ॑ ധാ॒തുരാധി॑പത്യ ആ॒യുർമേ॑ ദാ
രൂ॒പമ॑സി വർണോ॒ നാമ॑ ബൃഹ॒സ്തതേ॑രാധി॒പത്യേ॑ പ്ര॒ജാം മേ॑ ദാ

ഋതമസി സത്യം നാമേന്ദ്രസ്യാഽഽധിപത്യേ ക്ഷത്രം മേ ദാ
 ഭൃതമസി ഭവ്യം നാമ പിതൃണാമാധിപത്യേഽപാമോഷധീനാം
 ഗർഭം ധാ ഋതസ്യ ത്വാ വ്യോമന ഋതസ്യ - [ ] 11

3.3.5.2

ത്വാ വിഭൃമന ഋതസ്യ ത്വാ വിധർമണ ഋതസ്യ ത്വാ
 സത്യായർതസ്യ ത്വാ ജ്യോതിഷേ പ്രജാപതിർ-
 വിരാജമപശ്യത് തയാ ഭൃതം ച ഭവ്യം ചാ സൃജത
 താമൃഷിഭ്യസ്തിരോഽദധാത് താം ജമദഗ്നിസ്തപസാഽ പശ്യത്
 തയാ വൈ സ പൃശ്ണീൻ കാമാനസൃജത തത്
 പൃശ്ണീനാം പൃശ്ണിത്വം യത് പൃശ്ണയോ ഗൃഹ്യന്തേ
 പൃശ്ണീനേവ തൈഃ കാമാൻ യജമാനോഽവ രുന്ധേ
 വായുരസി പ്രാണോ - [ ] 12

3.3.5.3

നാമേത്യാഹ പ്രാണാപാനാവേവാവ രുന്ധേ ചക്ഷുരസി
 ശ്രോത്രം നാമേത്യാഹാഽയുരേവാവ രുന്ധേ രൂപമസി
 വർണോ നാമേത്യാഹ പ്രജാമേവാവ രുന്ധേ ഋതമസി സത്യം
 നാമേത്യാഹ ക്ഷത്രമേവാവ രുന്ധേ ഭൃതമസി ഭവ്യം

നാമേ॒ത്യാഹ॑ പ॒ശവോ॑ വാ അ॒പാമോ॑ഷധീ॒നാം
ഗർഭഃ॑ പ॒ശുനേ॒വാ - [ ] 13

3.3.5.4

-വ॒ രു॒ന്ധ ഏ॒താവ॑ദ്വൈ പു॒രുഷം॑ പ॒രിത॑സ്തദേ॒വാവ॑ രു॒ന്ധ
ഋ॒തസ്യ॑ ത്വാ വ്യോ॒മന॑ ഇ॒ത്യാഹേ॑യം ധ്വാ॒ഋ॒തസ്യ॑
വ്യോ॒മോമേ॒വാഭി॑ ജയ॒ത്യുത॑സ്യ ത്വാ വി॒ഭൂമ॑ന
ഇ॒ത്യാഹാ॑-ഽന്തരി॒ക്ഷം ധ്വാ॒ഋ॒തസ്യ॑ വി॒ഭൂമാ॑ന്തരി॒ക്ഷമേ॒വാഭി॑
ജയ॒ത്യുത॑സ്യ ത്വാ വി॒ധർമ॑ണ ഇ॒ത്യാഹ॑ ദ്വാ॒ർവാ ഋ॒തസ്യ॑
വി॒ധർമ॑ ദി॒വമേ॒വാഭി॑ ജയ॒ത്യുത॑സ്യ - [ ] 14

3.3.5.5

ത്വാ സ॒ത്യായേ॒ത്യാഹ॑ ദി॒ശോ വാ ഋ॒തസ്യ॑ സ॒ത്യം ദി॒ശ്
ഏ॒വാഭി॑ ജയ॒ത്യുത॑സ്യ ത്വാ ജ്യോതി॒ഷ ഇ॒ത്യാഹ॑
സു॒വർഗോ॑ വൈ ലോ॒ക ഋ॒തസ്യ॑ ജ്യോതിഃ॒ സു॒വർഗമേ॒വ
ലോ॒കമ॑ഭി ജയ॒ത്യേതാവ॑ന്തോ വൈ ദേ॒വലോ॒കാസ്താ॑നേ॒വാഭി॑
ജയ॒തി ദ॒ശ സം॑പ॒ദ്യന്തേ॑ ദ॒ശാക്ഷ॑രാ വി॒രാഡാ॑ന്നം ധ്വാ॒വിരാ॑ഡ്
വി॒രാജ്യേ॒വാന്നാ॑ദ്യേ പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠതി । 15

(വ്യോമന ഋതസ്യ - പ്രാണഃ - പശുനേവ - വിധർമ്മ
ദിവമേവാഭി ജയത്യുതസ്യ - ഷട്ചത്വാരീശ്ശു) (A5)

3.3.6.1

ദേവാ വൈ യദ്-യജേണന നാവാരൂന്ധത തത്
പരൈരവാരൂന്ധത തത് പരാണാം പരത്വം യത് പരേ
ഗൃഹ്യന്തേ യദേവ യജേണനനാവരൂന്ധേ തസ്യാവരൂദ്ധ്യേ
യം പ്രഥമം ഗൃഹ്ണാതീമമേവ തേന ലോകമഭി ജയതി
യം ദ്വിതീയമന്തരിക്ഷം തേന യം തൃതീയമമുമേവ തേന
ലോകമഭി ജയതി യദേതേ ഗൃഹ്യന്ത ഏഷാം
ഘോകാനാമഭിജിത്യാ - [ ] 16

3.3.6.2

ഉത്തരേഷാഹഃ സ്വമുതോർവാഞ്ചോ ഗൃഹ്യന്തേ
ഭിജിത്യേവേമാം ഘോകാൻ പുനരിമം ഘോകം
പ്രത്യവരോഹന്തി യത് പൂർവേഷാഹഃ സ്വിതഃ പരാഞ്ചോ
ഗൃഹ്യന്തേ തസ്ഥാദിതഃ പരാഞ്ച ഇമേ ലോകാ യദുത്തരേഷാഹഃ
സ്വമുതോർവാഞ്ചോ ഗൃഹ്യന്തേ തസ്ഥാദമുതോർവാഞ്ച

ഇ॒മേ ലോ॒കാ॒സു॒സ്താദ॒യാത॒യാമ്നോ ലോ॒കാൻ മ॒നു॒ഷ്യാ ഉ॒പ॒
ജീ॒വ॒ന്തി ബ്ര॒ഹ്മ॒വാദി॒നോ വ॒ദന്തി ക॒സ്മാ॒മ് സ॒ത്യാദ॒ദ്ഭ്യ॒
ഓ॒ഷധ॑യഃ സം ഭ॒വന്തേ॒യാഷ॑ധയോ - [ ] 17

3.3.6.3

മ॒നു॒ഷ്യാണാ॑മ॒ന്നം പ്ര॒ജാപ॑തിം പ്ര॒ജാ അ॒നു പ്ര॒ജായ॑ന്ത ഇ॒തി
പ॒രാ॒ന്നി॒തി ബ്രൂ॑യാദ്-യദ്-ഗൃ॒ഹ്ണാ॑ത്യദ്ഭ്യ॒സ്ത്വാഷ॑ധീഭ്യോ
ഗൃ॒ഹ്ണാ॑മീ॒തി ത॒സ്മാദ॒ദ്ഭ്യ॒ ഓ॒ഷധ॑യഃ സംഭ॒വന്തി
യദ്-ഗൃ॒ഹ്ണാ॑ത്യേ॒യാഷ॑ധീഭ്യ॒സ്ത്വാ പ്ര॒ജാഭ്യോ॑ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑മീ॒തി
ത॒സ്മാദോ॑ഷ॒ധയോ॑ മ॒നു॒ഷ്യാണാ॑മ॒ന്നം യദ്-ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി
പ്ര॒ജാഭ്യ॑സ്ത്വാ പ്ര॒ജാപ॑തയേ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑മീ॒തി ത॒സ്മാത്
പ്ര॒ജാപ॑തിം പ്ര॒ജാ അ॒നു പ്ര॒ജായ॑ന്തേ । 18(അഭിജിത്യൈ -
ഭവന്തേയാഷധയോ - ഹൃദാ ചതാരിശ്ശ്വ) (A6)

3.3.7.1

പ്ര॒ജാപ॑തിർ ദേ॒വാ॒സുരാ॑ന॒സ്യ॒ജത॑ തദ॒നു യ॒ജ്ഞോ॑ഽസ്യ॒ജ്യത॑
യ॒ജ്ഞം ച॒ന്ദാപ്॑സി തേ വി॒ഷ്വഞ്ചോ॑ വ്യ॒ക്രാമ॑ൻമ്
സോ॑ഽസ്യ॒രാ॒ന്നു യ॒ജ്ഞോ॑ഽപാ॒ക്രാമ॑ദ്-യ॒ജ്ഞം ച॒ന്ദാപ്॑സി

തേ ദേവാ അമൃന്യാന്താമീ വാ ഇദമഭ്യുവൻ യദ്-വയം സ ഇതി
 തേ പ്രജാപതിമുപാധാവൻമ് സോബ്രവീത്
 പ്രജാപതിശ്ശന്നസാം വീര്യമാദായ തദഃ പ്ര ദാസ്യാമീതി സ
 ചന്നസാം വീര്യ - [ ] 19

3.3.7.2

മാദായ തദേഭ്യഃ പ്രായച്ഛത് തദനു ചന്നാസ്യപാക്രാമൻ
 ചന്നാസി യജ്ഞസ്തതോ ദേവാ അഭവൻ പരാസ്യുരാ യ
 ഏവം ചന്നസാം വീര്യം വേദാഃ ശ്രാവയാസ്തു ശൗഷധ്
 യജ യേ യജാമഹേ വഷ്ട്കാരോ ഭവത്യാത്മനാ പരാസ്യ
 ഭ്രാതൃവ്യോ ഭവതി ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി കസൈ
 കഥധാര്യുരാ ശ്രാവയതീതി ചന്നസാം വീര്യായേതി
 ബ്രൂയാദേ തദ് വൈ - [ ] 20

3.3.7.3

ചന്നസാം വീര്യമാ ശ്രാവയാസ്തു ശൗഷധ് യജ യേ
 യജാമഹേ വഷ്ട്കാരോ യ ഏവം വേദ സവീര്യേരേവ
 ചന്നോദിരർചതി യത് കിം ചാർചതി യദിന്ദ്രോ

വൃ॒ത്രമ॑ഹന്നമേ॒ധ്യം തദ്-യദ്-യതീ॑നപാവപദ-മേ॒ധ്യം തദ॑മ
ക॒സ്താ॑ദൈന്ദ്രോ യജ്ഞ॑ ആ സൗ॒സ്ഥാ॑തോരി॒ത്യാഹു॑രിന്ദ്ര॒സ്യ
വാ ഏ॒ഷാ യ॒ജ്ഞി॑യാ ത॒ന്നൂർ യദ്-യജ്ഞ॑സ്താമേ॒വ ത ( )
ദൃ॒ജ്ഞി॑ യ ഏ॒വം വേ॑ദോ॒പെനം॑ യജ്ഞാ॑ നമതി । 21

(ഛന്ദസാം വീര്യം - വാ - ഏവ ത - ദഷ്ടൗ ച) (A7)

3.3.8.1

ആ॒യുർദാ॑ അ॒ഗ്നേ ഹ॒വിഷോ॑ ജു॒ഷാണോ॑ ഘൃ॒തപ്ര॑തീകോ
ഘൃ॒തയോ॑നിരേ॒ധി । ഘൃ॒തം പീ॒ത്വാ മ॒ധു ചാരു॑ ഗ॒വ്യം
പി॒തേവ॑ പു॒ത്രമ॑ഭി ര॒ക്ഷതാ॑ദി॒മം । ആ വൃ॒ശ്ച്യതേ॑ വാ
ഏ॒തദ്-യ॒ജമാ॑നോഽഗ്നി॒ഭ്യാം യദേ॑നയോഃ ശൃ॒തം
കൃ॒ത്യാമാ॑ഽന്യാത്രാവ॒ഭ്യുഥമ॑വൈ॒ത്യായു॑ർദാ॒ അ॒ഗ്നേ ഹ॒വിഷോ॑
ജു॒ഷാണ॑ ഇ॒ത്യവ॒ഭ്യുഥമ॑വൈ॒ഷ്യം ജു॒ഹുയാ॑ദാഹു॒ത്യൈവൈ॑നൗ
ശമ॑യതി നാർഽതി॒മാർച്ഛ॑തി യജ്മാ॑നോ യത് കു॒സീദ॑ - [ ] 22

3.3.8.2

-മപ്ര॑തീ॒ത്തം മ॒യി യേ॑ന യമ॒സ്യ ബ॑ലി॒നാ ച॑രാമി ।
ഇ॒ഹൈ॒വ സ॑ൻ നി॒രവ॑ദയേ തദേ॒തത് തദ॑ഗ്നേ അ॒ന്യുണോ॑
ദ॒വാമി॑ । വി॒ശ്വലോ॑പ വി॒ശ്വാദാ॑വ॒സ്യ ത്വാ

ട്സസഞ്ജുഹോമ്യഗ്ധാദേകോ ടഹുതാദേകഃ സമസനാദേകഃ ।
 തേനഃ കൃണ്വന്തു ഭേഷജഃ സദഃ സഹോ വരേണ്യം ॥
 അയം നോ നദസാ പുരഃ സൗസ്താനോ അഭി രക്ഷതു ।
 ഗൃഹാണാമസമർത്ത്യേ ബഹവോ നോ ഗൃഹാ അസൻ ।
 സ ത്വന്നോ - [ ] 23

3.3.8.3

നദസസ്തത ഊർജം നോ ധേഹി ഭദ്രയാ ॥
 പുനർനോ നഷ്ടമാ കൃധി പുനർനോ രയിമാ കൃധി ।
 ദേവ സൗസ്താന സഹസ്രപോഷസ്യേശിഷേ സ നോ
 രാത്യാഽജ്യാനിഘ്വ രായസോഷഘ്വ സുവീര്യഘ്വ
 സംഘ്മസരീണാഘ്വ സ്വസ്തിം । അഗ്നിർവാവ യമ ഇയം
 യമീ കൃസീദം വാ ഏതദ്-യമസ്യ യജമാന ആ ദത്തേ
 യദോഷധീഭിർ വേദിഘ്വ സ്തൂണാതി യദനുപാഷ്യ
 പ്രയായാദ്ഗ്രീവബദ്ധമേന - [ ] 24

3.3.8.4

മമുഷീം ലോകേ നേനീയേരൻ യത് കുസീദമപ്രതീത്തം
 മയീത്യുപൗഷതീഹൈവ സൻ യമം കുസീദം
 നിരവദായാൻയുണഃ സുവർഗം ലോകമേതി യദി മിശ്രമിവ
 ചരേദഞ്ജലിനാ സകൃതൂൻ പ്രദാവ്യേ ജുഹുയാദേഷ വാ
 അഗ്നിർവൈശ്വാനരോ യത് പ്രദാവ്യഃ സ ഏവൈനഃ
 സ്വദയത്യഹ്നാം വിധാന്യാ-മേകാഷ്ടകായാമപൂപം ചതുഃ
 ശരാവം പക്ത്വാ പ്രാതരേതേന കക്ഷമുപൗഷേദ്യദി - [ ] 25

3.3.8.5

ദഹതി പുണ്യസമം ദവതി യദി ന ദഹതി പാപസമമേതേന
 ഹസ്യ വാ ഋഷയഃ പുരാ വിജ്ഞാനേന ദീർഘസത്രമുപ-
 യന്തി യോ വാ ഉപദ്രഷ്ടാരമുപ-ശ്രോതാരമനുഖ്യാതാരം
 വിദാൻ യജതേ സമമുഷീം ലോക ഇഷ്ടാപൂർതേന
 ഗച്ഛതേഽഗ്നിർവാ ഉപദ്രഷ്ടാ വായുരുപശ്രോതാ ടദിത്യേ-
 ടനുഖ്യാതാ താൻ യ ഏവം വിദാൻ യജതേ സമമുഷീം ലോക
 ഇഷ്ടാപൂർതേന ഗച്ഛതേ ടയം നോ നദസാ പുര - [ ] 26

3.3.8.6

ഇത്യാഹാഗ്നിർവൈ നഭസാ പുരോഽഗ്നിമേവ തദാഹൈതന്മേ
 ഗോപായേതി സ ത്വം നോ നഭസസ്സത ഇത്യാഹ വായുർവൈ
 നഭസസ്സതിർവായുമേവ തദാഹൈതന്മേ ഗോപായേതി ദേവ
 സഃ സ്താനേത്യാഹാഽസൗ വാ ആദിത്യോ ദേവഃ സഃസ്താന
 ആദിത്യമേവ തദാഹൈതന്മേ ഗോപായേതി ( ) । 27

(കുസീദം - ത്വം ന - ഏന - മോഷേദ്യദി - പുര -
 ആദിത്യമേവ തദാഹൈതന്മേ ഗോപായേതി) (A8)

3.3.9.1

ഏതം യുവാനം പരി വോ ദദാമി തേന ക്രീഡന്തീശ്ചരത
 പ്രിയേണ । മാ നഃ ശാപ്ത ജനുഷാ സുഭാഗാ രായസ്പോഷേണ
 സമിഷാ മദേമ । നമോ മഹിമ ഉത ചക്ഷുഷേ തേ മരുതാം
 പിതസ്തദഹം ഗൃണാമി । അനു മന്യസ്വ സുയജാ യജാമ
 ജുഷ്ടം ദേവാനാമിദമസ്തു ഹവ്യം । ദേവാനാമേഷ ഉപനാഹ
 ആസീദപാം ഗർഭ ഓഷധീഷു നൃകതഃ ।
 സോമസ്യ ദ്രഹ്മവൃണീത പുഷാ - [ ] 28

3.3.9.2

ബൃഹന്നദ്രിരഭവത് തദേഷാം । പിതാ വമ്സാനാം
 പതിരഘ്നീയാനാമഥോ പിതാ മഹതാം ഗർഗരാണാം ।
 വമ്സോ ജരായു പ്രതിധുക് പീയൂഷ ആമിക്ഷാ മസ്തു
 ഘൃതമസ്യ രേതഃ । ത്വാം ഗാവോഽവൃണത രാജ്യായ ത്വാം
 ഹവന്ത മരുതഃ സ്വർകാഃ । വർഷന് ക്ഷത്രസ്യ കകുഭി
 ശിശ്രിയാണസ്തോ ന ഉഗ്രോ വി ഭജാ വസൂനി ।
 വൃദ്ധേന വാ ഏഷ പശൂനാ യജതേ യസ്യൈതാനി
 ന ക്രിയന്ത ഏഷ ( ) ഹ ത്വൈ സമൃദ്ധേന യജതേ
 യസ്യൈതാനി ക്രിയന്തേ । 29

(പുഷാ - ക്രിയന്ത ഏഷോ - ഹവന്ത ച) (A9)

3.3.10.1

സൂര്യോ ദേവോ ദിവിഷദ്ഭ്യോ ധാതാ ക്ഷത്രായ വായുഃ
 പ്രജാഭ്യഃ । ബൃഹസ്സതിസ്ത്വാ പ്രജാപതയേ ജ്യോതിഷ്ഠതീം
 ജുഹോതു । യസ്യാസ്മേ ഹരിതോ ഗർഭോഽഥോ
 യോനിർഹിരണ്യയീ । അങ്ഗാനൃഹൃതാ യസ്യ താം
 ദേവൈഃ സമജീഗമം । ആ വർതന വർതയ നി നിവർതന

വർതയേ॑ന്ദ്ര॑ നർദ॑ബുദ॑ । ഭൃ॒മ്യാശ്ച॑ത॒സ്രഃ॑ പ്ര॒ദിശ॑സ്താഭി॒രാ
 വർത॑യാ പു॒നഃ॑ । വി॒തേ॑ ഭി॒നദ്മി॑ തക॒രീം ഋ॑വി॒യോനി॑ം
 ഋ॑വി ഗ॒വീന്യു॑ ॥ വി - [ ] 30

3.3.10.2

മാ॒തര॑ഞ്ച പു॒ത്രം ച॑ വി ഗർഭം॑ ച ജ॒രായു॑ ച । ബ॒ഹിസ്തേ॑
 അ॒സ്തം ബാ॑ലി॒തി । ഉ॒രുദ്ര॑സ്തേ॒ വിശ്വ॑രൂ॒പ ഇ॒ന്ദുഃ പ॒വമാ॑നോ
 ധീ॒ര ആ॑ന॒ഞ്ച ഗർഭം॑ । ഏ॒കപ॑ദീ ദി॒പദീ॑ ത്രി॒പദീ॑ ചതു॒ഷ്പദീ॑
 പഞ്ച॑പദീ॒ ഷട്॑പദീ॒ സപ്ത॑പ॒ദ്യഷ്ടാ॑പദീ॒ ഭുവ॑നാഽനു॒ പ്രഥ॑താഽ
 സ്വാഹാ॑ ॥ മ॒ഹീ ദൃഃ॑ പൃ॒ഥിവീ॑ ച ന ഇ॒മം യജ്ഞം॑
 മി॒മിക്ഷ॑താം । പി॒പൃ॒താനോ॑ ഭരീ॒മഭിഃ॑ । 31

(ഗ॒വീന്യു॑ വി - ചതു॒ശ്ചതാ॑രിഷ്ശ) (A10)

3.3.11.1

ഇ॒ദം ഋ॑വാ॒മാസേ॑ ഹ॒വിഃ പ്രി॒യമി॑ന്ദ്രാബൃഹ॒സ്സതീ॑ ।
 ഉ॒ക്ഥം॑ മ॒ദശ്ച॑ ശ॒സ്യ॑തേ । അ॒യം ഋ॑വാം പ॒രി ഷി॑ച്യതേ സോമ॑
 ഇ॒ന്ദ്രാബൃ॑ഹ॒സ്സതീ॑ । ചാ॒രുർമ॑ദായ പീ॒തയേ॑ ॥
 അ॒സ്മേ ഇ॒ന്ദ്രാബൃ॑ഹ॒സ്സതീ॑ ര॒യിം ധ॑ത്ത॒ശ് ശത॑ഗി॒ന്നം ।

അശ്വാ॑വന്തഃ॑ സഹ॑സ്രിണി॑ം । ബൃ॑ഹസ്പതി॑ർനഃ പരി॑പാതു
 പശ്വാ॑ദുതോ॑-ത്തര॑സ്മാ-ദധ॑രാ-ദഘാ॑യോഃ । ഇ॒ന്ദ്രഃ
 പു॒രസ്താ॑ദുത॑ മധു॒തോ നഃ॑ സഖാ॑ സഖി॑ഭ്യോ വരി॑വഃ
 കൃ॒ണോതു॑ । വി॒തേ വി॒ഷ്വഗ്വാ॑തജു॒താസോ॑ അഗ്നേ॑
 ഭാമാ॑സഃ - [ ] 32

3.3.11.2

ശു॒ചേ ശു॒ചയ॑ശ്ചര॑ന്തി । തു॒വിമ്ര॑ക്ഷാസോ॑ ദിവ്യാ
 നവ॑ഗ്വാ വനാ॑ വന॑ന്തി ധൃ॒ഷ്ണതാ॑ രു॒ജന്തഃ॑ । ത്വാമ॑ഗ്നേ
 മാ॒നുഷീ॑രീഡ॒തേ വിശോ॑ ഹോ॒ത്രാവി॑ദം വി॒വിചി॑ച്ഛ
 രത്ന॑ധാത॒മം । ഗൃ॒ഹാ സ॑ന്തഃ॑ സു॒ഭഗ വി॒ശ്വാദർശ॑തം
 തു॒വിഷ്ണ॑സഃ॑ സു॒യജം॑ ഘൃ॒തശ്രി॑യം । ധാ॒താ ദാ॑തു നോ
 രയി॑മീശാ॒നോ ജഗ॑തസ്സതിഃ । സ നഃ॑ പൂ॒ർണേ॑ന വാ॒വനത്॑ ।
 ധാ॒താ പ്ര॒ജായാ॑ ഉ॒ത രായ॑ ഇൗ॒ശേ ധാ॒തേദം॑ വി॒ശ്വാം ഭു॑വനം
 ജ॒ജാന॑ । ധാ॒താ പു॒ത്രം യ॑ജമാനായ॒ ദാ॒താ - [ ] 33

3.3.11.3

തസ്മാ॑ ഉ॒ ഹവ്യം॑ ഘൃ॒തവ॑ദിധേമ ।
 ധാ॒താ ദാ॑തു നോ രയി॑ം പ്രാചീ॑ം ജീ॒വാതു॑മക്ഷി॒താം ।

വ॒യം ഭേ॒വസ്യ॑ ധീ॒മഹി॑ സു॒മതി॑ꣳ സ॒ത്യരാ॑ധ॒സഃ ।
 ധാ॒താ ദ॒ദാതു॑ ദാ॒ശുഷേ॑ വ॒സുനി॑ പ്ര॒ജാകാ॑മയ മീ॒ദ്ധുഷേ॑
 ദു॒രോ॒ണേ । ത॒സ്മൈ॑ ഭേ॒വാ അ॒മൃതാഃ॑ സം॒വ്യ॑യ॒ന്താം വി॒ശ്വേ॑
 ഭേ॒വാസോ॑ അ॒ദി॒തിഃ സ॒ജോഷാഃ॑ ।
 അ॒നു നോ॑ഽദൃ॒ഽന്നു॒മതി॑ർ യ॒ജ്ഞം॑ ഭേ॒വേഷു॑ മ॒ന്യതാം॑ ।
 അ॒ഗ്നിശ്ച॑ ഹ॒വൃവാ॑ഹ॒നോ ദ॒വതാം॑ ദാ॒ശുഷേ॑ മ॒യഃ ।
 അ॒നിദ॑ന്നു॒മതേ॑ ത്വം - [ ] 34

3.3.11.4

മ॒ന്യാസൈ॑ ശ॒ഞ്ചനഃ॑ കൃ॒ധി । ക്ര॒ത്വേ ദ॒ക്ഷായ॑ നോ ഹി॒നു
 പ്ര॒ണ ആ॒യുഃഷി॑ താ॒രിഷഃ॑ । അ॒നു മ॒ന്യതാ॑-മ॒നു॒മന്യ॑മാ॒നാ
 പ്ര॒ജാ॒വന്ത॑ꣳ ര॒യിമ॑ക്ഷീ॒യമാ॑ണം । ത॒സ്മൈ॑ വ॒യഃ
 ഹേ॒ഡ॒സി മാ॑ഽപി ദൃ॒മ സാ॑ നോ ഭേ॒വീ സു॒ഹവാ॑ ശ॒ർമ
 യ॒ച്ഛതു॑ । യ॒സ്മാമി॑ദം പ്ര॒ദിശി॑ യദി॒രോച॑തേ॒ഽന്നു॒മതി॑ം പ്ര॒തി
 ദൃ॒ഷന്ത്യാ॑യ॒വഃ । യ॒സ്മാ ഉ॒പസ്ഥ॑ ഉ॒ർവ॑ന്തരി॒ക്ഷഃ സാ॑ നോ
 ഭേ॒വീ സു॒ഹവാ॑ ശ॒ർമ യ॒ച്ഛതു॑ । 35

3.3.11.5

രാകാമഹച്ഛ് സുഹവാച്ഛ് സുഷ്ടുതീ ഹുവേ ശൃണോതു നഃ
 സുഭഗാ ബോധതു ത്വന്നാ । സീവ്യത്വപഃ സുചൃട്ടാച്ഛിദ്യമാനയാ
 ദദാതു വീരച്ഛ് ശതദായമുക്ഥ്യം । യാസ്തേ രാകേ സുമതയഃ
 സുപേശസോ യാദിർദദാസി ദാശുഷേ വസൂനി ।

താദിർനോ അദ്യ സുമനാ ഉപാഗഹി സഹസ്രപോഷച്ഛ്
 സുഭഗേ രരാണാ । സിനീവാലി >[1], യാ സുപാണിഃ >[2] ।

കുഹൂമഹച്ഛ് സുഭഗാം വിദ്മനാപസമസ്മിൻ യജേത
 സുഹവാം ജോഹവീമി । സാ നോ ദദാതു ശ്രവണം ( )
 പിതൃണാം തസ്യാസ്തേ ദേവി ഹവിഷാ വിധേമ ।

കുഹൂർ ദേവാനാമമൃതസ്യ പതീ ഹവ്യാ നോ അസ്യ
 ഹവിഷശ്ചികേതു । സം ദാശുഷേ കിരതു ഭൂരി വാമച്ഛ്
 രായസ്പോഷം ചികിതുഷേ ദധാതു । 36

(ഭാമാസോ - ദാതാ - ത്വ - മന്തരിക്ഷച്ഛ് സാ നോ ദേവീ
 സുഹവാ ശർമ യച്ഛതു -ശ്രവണം - ചതുർവിദ്ശ്രതിശ്ച)
 (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(അഗ്നേ॑ തേജ॑സിൻ - വായു॑ർ - വസ॑വസ് - വൈ॑തദ്വാ
അപാ॑ം - വായു॑ർസി പ്രാ॑ണോ നാമ॑ - ദേ॒വാ വൈ॑
യദ്യ॑ജ്ഞ॑നന - പ്ര॑ജാപ॑തിർദേ॒വാസു॑രാ - നായു॑ർദാ -
ഏ॒തം യു॑വാ॑നഃ - സു॑ര്യോ ദേ॒വ - ഇ॒ദം വാ॑ - മേ॒കാദ॑ശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(അഗ്നേ॑ തേജ॑സിൻ - വായു॑ർസി - ഛന്ദ॑സാം വീ॒ര്യം -
മാ॒തര॑ഞ്ച - ഷ॑ട്ത്രി॒ശ്ശത്)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 3:-

(അഗ്നേ॑ തേജ॑സിഃ - ശ്ചി॑കി॒തുഷേ॑ ദധാ॒തു)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം
തൃതീയകാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

3.3.1 Appendix

3.3.11.5 – സിനീവാലി >¹, യാ സുപാണിഃ >²

സിനീവാലി പൃഥുഷ്ടുകേ യാ ദേവാനാമസി സ്വസാ ।
ജുഷസ്വ ഹവ്യ മാഹുതം പ്രജാം ദേവി ദിദിഷ്ഠി നഃ ॥

യാ സുപാണിഃ സ്വങ്ഗുരിഃ സുഷുമാ ബഹുസുവരീ ।
തസ്യേ വിശ്വപതിയൈ ഹവിഃ സിനീവാലൈ
ജുഹോതന ॥ (Appearing in TS 3.1.11.4)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

3.4 തൃതീയകാണ്ഡേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ -

ഇഷ്ടിഹോമാദിധാനം

3.4.1.1

വി വാ ഏതസ്യ യജ്ഞേ ഋധൃതേ യസ്യ ഹവിരതിരിചൃതേ
സുര്യോ ദേവോ ദിവീഷദ്ഭ്യ ഇത്യാഹ ബൃഹസ്പതിനാ
ചൈവാസ്യ പ്രജാപതിനാ ച യജ്ഞസ്യ വ്യുദ്ധമപി വപതി
രക്ഷാഽസി വാ ഏതത് പശുഽ സചന്തേ യദേകദേവത്യ
ആലബ്ധോ ഭൂയാൻ ഭവതി യസ്യാസ്മൈ ഹരിതോ ഗർഭ
ഇത്യാഹ ദേവത്രൈവൈനാം ഗമയതി രക്ഷസാമപഹത്യാ
ആ വർത്തന വർതയേത്യാഹ - [ ] 1

3.4.1.2

ബ്രഹ്മണൈവൈനമാ വർതയതി വി തേ ഭിനദ്മി
തകരീമിത്യാഹ യഥാ യജുരേവൈത ദുരുദ്രസ്തോ വിശ്വരൂപ
ഇന്ദുരിത്യാഹ പ്രജാ വൈ പശവ ഇന്ദുഃ പ്രജയൈവൈനം

പശുഭിഃ സമർധയതി ദിവം ധൈ യജ്ഞസ്യ വ്യുദ്ധം ഗച്ഛതി
 പൃഥിവീമതിരിക്തം തദ്യന്ന ശമയേദാർതിമാർച്ഛേദ്-
 യജമാനോ മഹീ ദയാഃ പൃഥിവീ ച ന ഇത്യാ - [ ] 2

3.4.1.3

-ഹ ദയാവാപൃഥിവീദ്യാമേവ യജ്ഞസ്യ വ്യുദ്ധം ചാതിരിക്തം
 ച ശമയതി നാഽഽർതിമാർച്ഛതി യജമാനോ ദസ്മനാഭി
 സമൃഹതി സ്വഗാകൃത്യാ അഥോ അനയോർവാ ഏഷ
 ഗർഭോഽനയോരേവൈനം ദധാതി യദവദ്യേദതി
 തദ്ദ്രേചയേദുന്നാവദ്യേത് പശോരാലബ്ധസ്യ നാവ ദ്യേത്
 പുരസ്താന്നാഭ്യാ അന്യദവദ്യേ-ദുപരിഷ്ഠാദന്യത്
 പുരസ്താദൈ നാഭ്യേ - [ ] 3

3.4.1.4

പ്രാണ ഉപരിഷ്ഠാദപാനോ യാവാന്നേവ പശുസ്തസ്യാവ ദ്യതി
 വിഷ്ണവേ ശിപിവിഷ്ഠായ ജുഹോതി യദൈ
 യജ്ഞസ്യാതിരിച്യതേ യഃ പശോർഭൂമാ യാ
 പുഷ്ടിസ്തദ്-വിഷ്ണുഃ ശിപിവിഷ്ഠോ ഽതിരിക്ത ഏവാതിരിക്തം
 ദധാത്യതിരിക്തസ്യ ശാന്ത്യാ അഷ്ടാപ്രൂഡ്ഡിരണ്യം

ദക്ഷിണാഽഷ്ടാപദീ ഹ്യേഷാ ട്താ നവമഃ പശോരാപ്താ
 അന്തരകോശ ഉഷ്ണീഷേണാഽഽവിഷ്ണിതം ഭവത്യേവമിവ ഹി
 പശുരുല്പമിവ ( ) ചർമേവ മാഽസമിവാസ്ഥീവ യാവാനേവ
 പശുസ്തമാപ്താഽവ രുന്ധേ യസ്യേഷാ യജേണ
 പ്രായശ്ചിത്തിഃ ക്രിയത ഇഷ്ടാ വസീയാൻ ഭവതി । 4
 (വർതയത്യാഹ - ന ഇതി - വൈ നാഭ്യാ - ഉല്പമിവൈ -
 കവിഘൃതിശ്ച) (A1)

3.4.2.1

ആ വായോ ഭൂഷ ശുചിവാ ഉപ നഃ സഹസ്രം തേ നിയുതോ
 വിശ്വവാര । ഉപോ തേ അന്ധോ മദ്യമയാമി യസ്യ ഭേവ ദധിഷേ
 പൂർവപേയം । ആകൃത്യെ ത്വാ കാമായ ത്വാ സമൃധേ ത്വാ
 കിങ്കിടാ തേ മനഃ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ കിങ്കിടാ തേ
 പ്രാണം വായവേ സ്വാഹാ കിങ്കിടാ തേ ചക്ഷുഃ സൂര്യായ
 സ്വാഹാ കിങ്കിടാ തേ ശ്ലോത്രം ദ്യാവാപൃഥിവീഭ്യാഃ
 സ്വാഹാ കിങ്കിടാ തേ വാചഽസരസ്വത്യേ സ്വാഹാ- [ ] 5

3.4.2.2

താം തുരീയാ വശിനീ വശാസി സകൃദ്യത് താ മനസാ
 ഗർഭ ആശയത് | വശാ താം വശിനീ ഗച്ഛ ദേവാൻമ-സത്യഃ
 സന്തു യജമാനസ്യ കാമാഃ | അജാസി രയിഷ്ടാ പൃഥിവ്യാ
 സീദോർധ്വാന്തരിക്ഷമുപ തിഷ്ടസ്വ ദിവി തേ ബൃഹദ്ഭാഃ |
 തന്തും തന്വൻ രജസോ ഭാനുമനീഹി ജ്യോതിഷതഃ
 പഥോ രക്ഷ ധിയാ കൃതാൻ | അനുലുണം വയത
 ജോഗുവാമപോ മനുർ ( ) ഭവ ജനയാ ദൈവ്യം ജനം |
 മനസോ ഹവീരസി പ്രജാപതേർവർണോ ഗാത്രാണാം തേ
 ഗാത്രഭാജോ ഭൂയാസു | 6

(സരസ്വതൈ സ്വാഹാ - മനു - സ്രയോദശ ച) (A2)

3.4.3.1

ഇമേ വൈ സഹാസ്സ*സ്താം തേ വായുർവ്യവാത് തേ
 ഗർഭമദധാതാം തച്ഛ സോമഃ പ്രാജനയ-ദഗ്നിർഗ്രസത സ
 ഏതം പ്രജാപതിരാഗേയ-മഷ്ടാകപാലമപശ്യത് തം നിരവപത്
 തേനൈവൈനാമഗേരധി നിരക്രീണാത്
 തസ്താദപ്യനുദേവത്യാ-മാലഭമാന ആഗേയമഷ്ടാകപാലം

പുരസ്താ-ന്നിർവപേദഗേരേ വൈ നാമധി നിഷ്ക്രിയാ-
 ssലഭതേ യദ് - [ ] 7

3.4.3.2

വായുർവ്യവാത് തസ്മാദ്-വായവ്യാ യദിമേ ഗർഭമദധാതാം
 തസ്മാദ്-ദ്യാവാപൃഥിവ്യാ യഥ് സോമഃ പ്രാജനയദഗ്നിരഗ്രസത
 തസ്മാദഗ്നിഷോമീയാ യദനയോർ വിയത്യോർ വാഗവദത്
 തസ്മാഥ് സാരസ്വതീ യത് പ്രജാപതിരഗേരധി നിരക്രീണാത്
 തസ്മാത് പ്രാജാപത്യാ സാ വാ ഏഷാ സർവദേവത്യാ യദജാ
 വശാ വായവ്യാമാ ലഭേത ഭൂതികാമോ വായുർവൈ ക്ഷേപിഷ്ടാ
 ദേവതാ വായുമേവ സോന - [ ] 8

3.4.3.3

ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം ഭൂതിം ഗമയതി
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യാമാ ലഭേത കൃഷമാണഃ പ്രതിഷ്ടാകാമോ ദിവ
 ഏവാസ്മൈ പർജന്യോ വർഷതി വൃസ്യാമോഷധയോ
 രോഹന്തി സമർധുകമസ്യ സസ്യം ദവത്യഗ്നിഷോമീയാമാ
 ലഭേത യഃ കാമയേതാന്നവാനന്നാദഃ സ്യാമിത്യഗ്നിനൈവാ-
 ന്നമവ രുന്ധേ സോമേനാനാദൃ-മന്നവാനേവാനാദോ ദവതി
 സാരസ്വതീമാ ലഭേത യ - [ ] 9

3.4.3.4

ഈശ്വരോ വാചോ വദിതോഃ സൻ വാചം ന വദേദ്-വാഗൈ
സരസ്വതീ സരസ്വതീമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
സൈവാസിൻ വാചം ദധാതി പ്രാജാപത്യമാ ലഭേത
യഃ കാമയേതാനഭിജിതമഭി ജയേയമിതി പ്രജാപതിഃ സർവാ
ഭേവതാ ഭേവതാഭിരേവാ-നഭിജിതമഭി ജയതി വായവ്യയോ-
പാകരോതി വായോരേവൈനാമവരുധ്യാഃ*ലഭത ആകൃത്യൈ
ത്വാ കാമായ ത്വേ - [ ] 10

3.4.3.5

-ത്യാഹ യഥായജുരേവൈതത് കിക്ഷിടാകാരം ജുഹോതി
കിക്ഷിടാകാരേണ വൈ ഗ്രാമ്യാഃ പശവോ രമന്തേ
പ്രാഃ*രണ്യഃ പതന്തി യത് കിക്ഷിടാകാരം ജുഹോതി
ഗ്രാമ്യാണാം പശൂനാം ധൃത്യൈ പര്യഗൗ ക്രിയമാണേ
ജുഹോതി ജീവന്തീമേവൈനാഽ സുവർഗം ലോകം ഗമയതി
ത്വം തുരീയാ വശിനീ വശാഃസീത്യാഹ ഭേവത്രൈവൈനാം
ഗമയതി സത്യാഃ സന്തു യജമാനസ്യ കാമാ ഇത്യാഹൈഷ
വൈ കാമോ - [ ] 11

3.4.3.6

യജമാനസ്യ യദനാർത ഉദൃചം ഗച്ഛതി
 തസ്മാദേവമാഹാഽജാഽസി രയിഷ്ടോത്യാഹൈഷോവൈനാം
 ലോകേഷു പ്രതിഷ്ഠാപയതി ദിവി തേ ബൃഹദ്ഭാ ഇത്യാഹ
 സുവർഗ ഏവാസൈ ലോകേ ജ്യോതിർ ദധാതി തന്തും
 തന്വൻ രജസോ ഭാനുമന്വിഹീത്യാഹേമാനേവാസൈ
 ലോകാൻ ജ്യോതിഷതഃ കരോത്യനുല്പണ്ഠം വയത
 ജോഗുവാമപ ഇത്യാ - [ ] 12

3.4.3.7

-ഹ യദേവ യജ്ഞ ഉല്പണ്ഠം ക്രിയതേ തസ്യൈവൈഷാ
 ശാന്തിർമനുർഭവ ജനയാ ദൈവ്യം ജനമിത്യാഹ മാനവ്യോ
 വൈ പ്രജാസ്താ ഏവാഽഽഭ്യഃ കുരുതേ മനസോ
 ഹവീരസീത്യാഹ സ്വഗാകൃത്യൈ ഗാത്രാണാം തേ
 ഗാത്രഭാജോ ഭൂയാസ്മേത്യാഹാഽഽശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്മേ
 തസ്യ വാ ഏതസ്യ ഏകമേവാ-ദേവയജനം
 യദാലബ്ധായാമദ്രോ - [ ] 13

3.4.3.8

ഭവതി യദാലബ്ധായാമദഃ സ്യാദഹ്നു വാ പ്രവേശയേമ് സർവാം
 വാ പ്രാശ്ഞീയാദധഹ്നു പ്രവേശയേദ്-യജ്ഞവേശസം
 കൂര്യാമ് സർവാമേവ പ്രാശ്ഞീയാദിന്ദ്രിയമേവാസ്സ*ത്ഥൻ ധത്
 തേ സാ വാ ഏഷ ത്രയാണാമേവാവ രുദ്ധാ സംഘ്മ്സരസദഃ
 സഹസ്രയാജിനോ ഗൃഹമേധിനസ്ത ഏവൈതയാ
 യജേരൻ തേഷാമേവൈഷാസ്സപാ । 14

(യമ് - സേന - സാരസ്വതീമാ ലഭേത യഃ - കാമായ ത്വാ -
 കാമോ - സപ ഇത്യ - ഭോ - ദിചിതാരിശ്ശച്ച) (A3)

3.4.4.1

ചിത്തം ച ചിത്തിശ്ചാ സ്സ*കൃതം ചാസ്സ*കൃതിശ്ച വിജ്ഞാതം
 ച വിജ്ഞാനം ച മനശ്ച ശക്വരീശ്ച ദർശശ്ച പൂർണ്ണമാസശ്ച
 ബൃഹച്ച രഥന്തരം ച പ്രജാപതിർജയാനിന്ദ്രായ വൃഷ്ണേ
 പ്രായച്ഛദുഗ്രഃ പൃതനാജ്യേഷു തസ്മൈ വിശഃ സമനമന്ത
 സർവാഃ സ ഉഗ്രഃ സ ഹി ഹവ്യോ ബഭൂവ ദേവാസുരാഃ
 സംയത്താ ആസന്മ്സ ഇന്ദ്രഃ പ്രജാപതിമുപാ ( ) ധാവത്
 തസ്മാ ഏതാഞ്ജയാൻ പ്രായച്ഛത് താനജുഹോത് തതോ വൈ

ദേ॒വാ അ॒സു॒രാ॒ന॒ജ॒യൻ യദ॒ജ॒യൻ ത॒ജ॒ജയാ॑നാം ജ॒യത്വ॑
 സ്പ॒ർധ॒മാ॒നേ॒നൈതേ॑ ഹോ॒ത॒വ്യാ ജ॒യ॒ത്യേ॒വ താ॑ം പൃ॒ത॒നാം । 15

(ഉ॒പ - പ॒ഞ്ച॒വി॒ശ്ശ॒തിശ്ച) (A4)

3.4.5.1

അ॒ഗ്നിർ ഭൂ॒താ॒നാമ॑ധി॒പതിഃ॑ സ മാ॒വ॒തീ॒ന്ദ്രോ ജ്യേഷ്ഠാ॑നാം
 യ॒മഃ പൃ॒ഥ്വി॒വ്യാ വാ॒യുര॒ന്തരി॑ക്ഷ॒സ്യ സൂ॒ര്യോ ദി॒വശ്ച॑ന്ദ്രമാ
 നക്ഷ॑ത്രാണാം ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ർ ബ്ര॒ഹ്മ॒ണോ മി॒ത്രഃ സ॒ത്യാനാം॑
 വരു॑ണോ॒ഽപാ॒ഽസ്മു॒ദ്രഃ സ്രോ॒ത്യാനാ॑മ॒ന്നഽ
 സാ॒മ്രാജ്യാ॑നാമ॑ധി॒പതി ത॒ന്മാവ॑തു സോമ ഓ॒ഷധീ॑നാഽ
 സ॒വിതാ॑ പ്ര॒സ॒വാ॒നാഽ രു॒ദ്രഃ പ॒ശുനാം॑ ത॒പ്ഷാ രൂ॒പാണാം॑
 വി॒ഷ്ണുഃ പർ॑വ॒താ॒നാം മരു॑തോ ഗ॒ണാ॒നാമ॑ധി॒പത॑യ॒സ്തേ
 മാ॒വ॒ന്തു പി॒തരഃ॑ പി॒താമ॑ഹാഃ പരേ॒ഽവ॒രേ ( ) ത॒താ॑സ്മ॒താമ॑ഹാ
 ഇ॒ഹ മാ॒വ॒ത । അ॒സ്മിൻ ബ്ര॒ഹ്മ॒ന്ന॒സ്മിൻ ക്ഷ॒ത്രേ॒ഽസ്യാ-
 മാ॒ശി॒ഷ്യ॒സ്യാം പു॒രോ॒ധായാ॑മ॒സ്മിൻ-ക॑ർമ്മ॒ന്ന॒സ്യാം
 ദേ॒വഹു॑ത്യാം । 16

(അ॒വ॒രേ - സ്പ॒ർദ്ധ॑ ച) (A5)

3.4.6.1

ദേ॒വാ॒ വൈ॒ യദ്യ॑ജ്ഞേ॒ഷകു॑ർവത॒ തദ॑സു॒രാ അ॑കുർവത॒ തേ
 ദേ॒വാ ഏ॒താന॑ഭ്യാ॒താ-നാ॑നപശ്യ॒ന്-താ॑നഭ്യാ॒തന്വ॑ത
 യദേ॒വാനാ॑ം കർമാ॒ഃ*സീ॑ദാർധ്യ॒ത തദ്യ॑ദസു॒രാണാ॑ം ന
 തദാർധ്യ॒ത യേ॒ന കർമ॑ണേർഥ്സേ॒ത് തത്ര॑ ഹോ॒തവ്യാ
 ഋ॒ഗ്വേ॒ദോ॒ത്ത്യേ॒വ തേ॒ന കർമ॑ണാ॒ യദി॑ശേ॒ ദേ॒വാഃ സ॒മഭ॑ര॒ന്
 തസ്മാ॑-ഭ്യാ॒താനാ॑ വൈ॒ശ്വദേ॒വാ യത് പ്ര॑ജാപ॒തിർ ജ॒യാൻ
 പ്രാ॒യച്ഛ॑ത് തസ്മാ॑ജ്ജ॒യാഃ പ്രാ॑ജാപ॒ത്യാ - [ ] 17

3.4.6.2

യദ്-രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑ദ്ഭീ॒ രാ॒ശ്ട്രമാ॑ഭദത॒ തദ്-രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑താഃ
 രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑ത്താം തേ ദേ॒വാ അ॑ഭ്യാ॒താനൈ॑രസു॒രാ-ന॑ഭ്യാ॒തന്വ॑ത
 ജ॒യൈ॑രജ॒യൻ-രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑ദ്ഭീ॒ രാ॒ശ്ട്രമാ॑ഭദത॒ യദേ॒വാ
 അ॑ഭ്യാ॒താനൈ॑രസു॒രാ-ന॑ഭ്യാ॒തന്വ॑ത തദ॑ഭ്യാ॒താനാ॑
 -മ॒ഭ്യാ॒താന॑ത്വം യജ്ജ॒യൈ॑രജ॒യൻ തജ്ജ॑യാ॒നാം ജ॒യത്വം
 യദ്-രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑ദ്ഭീ॒ രാ॒ശ്ട്രമാ॑ഭദത॒ തദ്-രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑താഃ
 രാ॒ശ്ട്രഭൃ॑ത്താം തതോ॑ ദേ॒വാ അ॑ഭ॒വൻ പ॒രാ॒സു॒രാ യോ
 ഭ്രാ॒ത്യ॒വ്യ॒വാൻഥ് സ്യാ॑ഥ് സ ( ) ഏ॒താൻ

ജുഹുയാ-ദഭ്യാതാനൈരേവ ഭ്രാതൃവ്യാനഭ്യാതനുതേ
 ജയൈർജയതി രാശ്രദ്ധഭ്യദ്ഭീ രാശ്രദ്ധമാ ദത്തേ ദവത്യാത്മനാ
 പരാഽസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ ദവതി । 18

(പ്രാജാപത്യാഃ - സോഽ - ഷ്ടാ ദശ ച) (A6)

3.4.7.1

ഋതാഷാഡ് ഋതധാമാഽഗ്നിർ ഗന്ധർവസ്ത-സ്യൗഷധയോ
 ഽഹ്നരസ ഊർജോ നാമ സ ഇദം ബ്രഹ്മ ക്ഷത്രം പാതു താ
 ഇദം ബ്രഹ്മ ക്ഷത്രം പാതു തസ്മൈ സ്വാഹാ താഭ്യഃ
 സ്വാഹാ സപ്തഹിതോ വിശ്വസാമാ സൂര്യോ ഗന്ധർവ-സ്തസ്യ
 മരീചയോഽഹ്നരസ ആയുവഃ സുഷുമ്നഃ സൂര്യ രശ്മി-ശ്ചന്ദ്രമാ
 ഗന്ധർവ-സ്തസ്യ നക്ഷത്രാണ്യ-ഹ്നരസോ ബേകൂരയോ
 ഭൂജ്യഃ സുപർണോ യജ്ഞോ ഗന്ധർവ-സ്തസ്യ ദക്ഷിണാ
 അഹ്നരസ സ്തുവാഃ പ്രജാപതിർ വിശ്വകർമാ മനോ - [ ] 19

3.4.7.2

ഗന്ധർവസ്തസ്യർഖ് സാമാന്യ-ഹ്നരസോ വഹ്നയ ഇഷിരോ
 വിശ്വവൃചാ വാതോ ഗന്ധർവ-സ്തസ്യാഽഽപോ ഽഹ്നരസോ
 മുദാ ഭുവനസ്യ പതേ യസ്യത ഉപരി ഗൃഹാ ഇഹ ച ।

സ നോ രാസാജ്യാനിച് രായസ്പോഷച് സുവീര്യച്
 സംവീർണ്ണരീണാഽ സ്വസ്തിം । പരമേഷ്ടാധിപതിർ മൃത്യുർ
 ഗന്ധർവ-സ്തസ്യ വിശ്വമസ്തസോ ഭുവഃ സുകുചിമിഃ-
 സുഭൃതിർഭദ്രകൃത് സുവർവാൻ പർജന്യോ ഗന്ധർവ-സ്തസ്യ
 വിദ്യുതോ ഽഹ്നരസോ രുചോ ഭൂരേ ഹേതിര-മൃഡയോ - [ ] 20

3.4.7.3

മൃത്യുർഗന്ധർവ-സ്തസ്യ പ്രജാ അഹ്നരസോ ഭീരുവഃ
 ചാരുഃ കൃപണ കാശീ കാമോ ഗന്ധർവ-സ്തസ്യായയോ
 ഽഹ്നരസഃ ശോചയന്തീർനാമ സ ഇദം ബ്രഹ്മ ക്ഷത്രം പാതു താ
 ഇദം ബ്രഹ്മ ക്ഷത്രം പാതു തസ്മൈ സ്വാഹാ താഭ്യഃ സ്വാഹാ
 സ നോ ഭുവനസ്യ പതേ യസ്യത ഉപരി ഗൃഹാ ഇഹ ച ।
 ഉരു ബ്രഹ്മണൈസ്മൈ ക്ഷത്രായ മഹി ശർമ്മ യച്ച । 21
 (മനോ - മൃഡയഃ - ഷട്ചതാരിച്ശച്ച) (A7)

3.4.8.1

രാശ്ട്രകാമായ ഹോതവ്യാ രാശ്ട്രം വൈ രാശ്ട്രഭൃതോ
 രാശ്ട്രൈവൈവാസ്മൈ രാശ്ട്രമവ രുന്ധേ രാശ്ട്രമേവ

ഭവത്യാത്മനേ ഹോതവ്യാ രാശ്രൂം ധൈ രാശ്രൂഭൃതോ രാശ്രൂം
 പ്രജാ രാശ്രൂം പശവോ രാശ്രൂം യശ്വേഷോ ഭവതി
 രാശ്രൂണൈവ രാശ്രൂമവ രുന്ധേ വസിഷ്ഠഃ സമാനാനാം ഭവതി
 ഗ്രാമകാമായ ഹോതവ്യാ രാശ്രൂം ധൈ രാശ്രൂഭൃതോ രാശ്രൂം
 സജാതാ രാശ്രൂണൈവാസൈ രാശ്രൂം സജാതാനവ രുന്ധേ
 ഗ്രാമേ - [ ] 22

3.4.8.2

-വ ഭവത്യധിദേവനേ ജുഹോത്യധിദേവന ഏവാസൈ
 സജാതാനവ രുന്ധേ ത ഏനമവരുദ്ധാ ഉപ തിഷ്ഠന്തേ രഥമുഖ
 ഓജസ്താമസ്യ ഹോതവ്യാ ഓജോ ധൈ രാശ്രൂഭൃത ഓജോ രഥ
 ഓജസൈവാസാ ഓജോഽവ രുന്ധ ഓജസ്യേവ ഭവതി
 യോ രാശ്രൂഭൃതഃ സ്യാത് തസൈ ഹോതവ്യാ
 യാവന്തോഽസ്യ രഥാഃ സ്യുസ്താൻ ബ്രൂയാദ് യുങ്ധമിതി
 രാശ്രൂമേവാസൈ യുനക്ത്യാ - [ ] 23

3.4.8.3

-ഹുതയോ വാ ഏതസ്യാക്തപാ യസ്യ രാശ്രൂം ന കല്പതേ
 സ്വരഥസ്യ ദക്ഷിണം ചക്രം പ്രവൃഹ്യ നാഡീമഭി

ജുഹുയാദാഹുതീരേവാസ്യ കപ്ലയതി താ അസ്യ കപ്ലമാനാ
 രാശ്രമനു കപ്ലതേ സംഗ്രാമേ സംയത്തേ ഹോതവ്യാ രാശ്രം
 വൈ രാശ്രഭൃതോ രാശ്രേഖലു വാ ഏതേ വ്യായച്ഛന്തേ യേ
 സങ്ഗ്രാമ്യ് സംയന്തി യസ്യ പൂർവസ്യ ജുഹ്വതി സ ഏവ
 ഭവതി ജയതി ത്യ് സംഗ്രാമം മന്ധുക ഇധോ - [ ] 24

3.4.8.4

ഭവത്യുങ്ഗാരാ ഏവ പ്രതിവേഷ്ടമാനാ അമിത്രാണാമസ്യ
 സേനാം പ്രതിവേഷ്ടയന്തി യ ഉന്മാദ്യേത് തസ്മൈ ഹോതവ്യാ
 ഗന്ധർവാഹ്നരസോ വാ ഏതമുന്മാദയന്തി യ ഉന്മാദ്യത്യേതേ
 ഖലു വൈ ഗന്ധർവാഹ്നരസോ യദ്രാശ്രഭൃതസ്മൈ സ്വാഹാ
 താഭ്യഃ സ്വാഹേതി ജുഹോതി തേനൈവൈനാഞ്ഛമയതി
 നൈയഗ്രോധ ഔദ്യുംബര ആശ്വത്ഥഃ പ്ലാക്ഷ ഇതീധോ
 ഭവത്യേതേ വൈ ഗന്ധർവാഹ്നരസാം ഗൃഹാഃ സ്വ
 ഏവൈനാ - [ ] 25

3.4.8.5

-നായതനേ ശമയത്യഭിചർതാ പ്രതിലോമ്യ് ഹോതവ്യാഃ
 പ്രാണാനേവാസ്യ പ്രതിചഃ പ്രതി യൗതി തം തതോ യേന

കേ॑ന ച॒ സ്തൂ॑ണുതേ॒ സ്വകൃ॑ത ഇ॒രിണേ॑ ജുഹോ॒തി പ്ര॑ദരേ
 വൈ॒തദാ॑ അ॒സ്യ നിർജ്ജ॑തിഗൃഹീ॒തം നിർജ്ജ॑തിഗൃഹീ॒ത
 ഏ॒വൈനം॑ നിർജ്ജ॑ത്യാ ഗ്രാഹ॒യതി॑ യദാ॒ചഃ ക്രൂ॒രം തേ॒ന വ॑ഷ്ട്
 കരോ॒തി വാ॑ച ഏ॒വൈനം॑ ക്രൂ॒രേണ॑ പ്ര॒വൃശ്ച॑തി
 താ॒ജഗാ॑ർതിമാർച്ഛ॒തി യ॒സ്യ കാ॒മയേ॑താ॒ന്നാദൃ॑ - [ ] 26

3.4.8.6

-മാ ദദീ॒യേതി॑ ത॒സ്യ സ॒ഭായാ॑മു॒ത്താനോ॑ നി॒പദ്യ॑ ഭു॒വന॑സ്യ
 പ॒ത ഇ॒തി തൃ॑ണാ॒നി സം ഗൃ॑ഹ്ണീ॒യാത് പ്ര॑ജാപ॒തിർവൈ॑
 ഭു॒വന॑സ്യ പ॒തിഃ പ്ര॑ജാപ॒തിനൈ॒വാസ്യാ॑ന്നാദൃ॒മാ ദ॒ത്ത
 ഇ॒ദമ॒ഹമു॑ഷ്ടാ॒ ss*മു॑ഷ്ടായണ॒സ്യാന്നാദൃ॑
 ഹ॒രാമീ॑ത്യാഹാ-॒ന്നാദൃ॑മേ॒വാസ്യ॑ ഹ॒രതി॑ ഷ॒ഡ്ഭി॑ർഹ॒രതി॑
 ഷ॒ഡാ॒ഘൃ॒തവഃ॑ പ്ര॑ജാപ॒തിനൈ॒വാസ്യാ॑-
 ന്നാദൃ॒മാദായ॑ർതവോ॒സ്മാ അ॒നു പ്ര॑യച്ഛ॒ന്തി - [ ] 27

3.4.8.7

യോ ജ്യേഷ്ഠ॑ബന്ധു॒രപ॑ ഭൂ॒തഃ സ്യാത് തൗ സ്ഥലേ॑ഽവ॒സായ്
 ബ്രഹ്മാ॑ദനം ച॒തുഃ ശ॒രാവം॑ പ॒ക്ത്വാ ത॒സ്മൈ ഹോ॑തവ്യം
 വർഷ॑ വൈ രാ॒ഷ്ട്രഭൂ॑തോ വർഷ॑ സ്ഥലം വർഷ॑ണൈ॒വൈനം॑

വർഷം സമാനാനാം ഗമയതി ചതുഃ ശരാവോ ഭവതി
 ദിക്ഷേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ക്ഷീരേ ഭവതി രുചമേവാസ്മിൻ
 ദധാത്യുദ്ധരതി ശൃതതായ സർപിഷാൻ ഭവതി മേധ്യതായ
 ചതാർ ആർഷേയാഃ പ്രാശ്നന്തി ദിശാമേവ ജ്യോതിഷി
 ജുഹോതി । 28

(ഗ്രാമീ - യുനക്തീ - ധൃഃ - സ്വ ഏവൈനാ - നന്നാദ്യം -
 യച്ചന്ത്യേ - കാന്ന പഞ്ചാശച്ച) (A8)

3.4.9.1

ദേവികാ നിർവപേത് പ്രജാകാമശ്ശന്ദാപ്സി വൈ
 ദേവികാശ്ശന്ദാപ്സി വഖു വൈ പ്രജാശ്ശന്ദോദിരേവാസ്മൈ
 പ്രജാഃ പ്രജനയതി പ്രഥമം ധാതാരം കരോതി മിഥുനീ ഏവ
 തേന കരോത്യന്വേവാസ്മാ അനുമതിർമന്യതേ രാതേ രാകാ
 പ്ര സിനീവാലീ ജനയതി പ്രജാസ്വേവ പ്രജാതാസു കൃഹ്വാ
 വാചം ദധാത്യേതാ ഏവ നിർവപേത് പശുകാമശ്ശന്ദാപ്സി
 വൈ ദേവികാശ്ശന്ദാപ്സി - [ ] 29

3.4.9.2

-വ ഖലു വൈ പശവശുനോഭിരേവാസൈ പശുൻ പ്രജനയതി
 പ്രഥമം ധാതാരം കരോതി പ്രൈവ തേന വാപയത്യന്വേവാസാ
 അനുമതിർമന്യതേ രാതേ രാകാ പ്ര സിനീവാലീ ജനയതി
 പശുനേവ പ്രജാതാൻ കുഹ്വാ പ്രതിഷ്ഠാപയത്യേതാ ഏവ
 നിർവപേദ്-ഗ്രാമകാമശുനാച്സി വൈ ദേവികാശുനാച്സിവാ
 ഖലു വൈ ഗ്രാമശുനോഭിരേവാസൈ ഗ്രാമ - [ ] 30

3.4.9.3

മവ രുന്ധേ മധ്യതോ ധാതാരം കരോതി മധ്യത ഏവൈനം
 ഗ്രാമസ്യ ദധാത്യേതാ ഏവ നിർവപേജേജ്യാഗാമയാവീ
 ഛന്ദാച്സി വൈ ദേവികാശുനാച്സി ഖലു വാ ഏതമഭി
 മന്യന്തേ യസ്യ ജ്യാഗാമയതി ഛന്ദോഭിരേവൈനമഗദം
 കരോതി മധ്യതോ ധാതാരം കരോതി മധ്യതോ വാ
 ഏതസ്യാക്ത്യപ്തം യസ്യ ജ്യാഗാമയതി മധ്യത ഏവാസ്യ തേന
 കല്പയത്യേതാ ഏവ നിർവ - [ ] 31

3.4.9.4

-വപേദ്യം യജേണാ നോപനമേച്ഛന്ദാപ്സി വൈ
 ദേവികാശ്ശന്ദാപ്സി ഖലു വാ ഏതം നോപ നമന്തി യം
 യജേണാ നോപനമതി പ്രഥമം ധാതാരം കരോതി മുഖത
 ഏവാസൈ ചന്ദാപ്സി ദധാത്യുപൈനം യജേണാ നമത്യേതാ
 ഏവ നിർവപേദീജാനശ്ശന്ദാപ്സി വൈ ദേവികാ
 യാതയാമാനീവ ഖലു വാ ഏതസ്യ ചന്ദാപ്സി യ ഇൗജാന
 ഉത്തമം ധാതാരം കരോ - [ ] 32

3.4.9.5

-ത്യുപരിഷ്ടാദേവാസൈ ചന്ദാപ്സ്യയാതയാമാന്യവ രുന്ധ
 ഉപൈനമുത്തരോ യജേണാ നമത്യേതാ ഏവ നിർവപേദ്യം
 മേധാ നോപനമേച്ഛന്ദാപ്സി വൈ ദേവികാശ്ശന്ദാപ്സി ഖലു
 വാ ഏതം നോപ നമന്തി യം മേധാ നോപനമതി പ്രഥമം
 ധാതാരം കരോതി മുഖത ഏവാസൈ ചന്ദാപ്സി
 ദധാത്യുപൈനം മേധാ നമത്യേതാ ഏവ നിർവപേ - [ ] 33

3.4.9.6

-ദ്രു॒ക്താമ॑ശ്ശ॒ന്താ॑സ്സി॒ വൈ॒ ദേ॒വി॒കാശ്ശ॒ന്താ॑സ്സി॒വ॒ ഖ॒ലു॒ വൈ॒
 രു॒ക് ച॑ര॒ണോ॑ഭി॒രേ॒വാ॒സ്മിൻ രു॒ചം ദ॑ധാതി ക॒ഷീ॒രേ ദ॑വ॒ന്തി
 രു॒ചമേ॑വാ॒സ്മിൻ ദ॑ധതി മ॒ധ്യതോ॑ ധാ॒താരം॑ ക॒രോതി॑ മ॒ധ്യത
 ഏ॒വൈന॑സ് രു॒ചോ ദ॑ധാതി ഗായ॒ത്രീ വാ അ॑നുമതി-
 സ്ത്രി॒ഷ്ടുഗ്രാ॑കാ ജഗ॒തീ സി॒നീവാ॑ല്യനു॒ഷ്ടുപ് കു॒ഹൂർധാ॑താ
 വ॒ഷ്ട്കാ॒രഃ പൂ॑ർവപക്ഷോ രാ॒കാഽപ॑രപക്ഷഃ കു॒ഹൂർമാ॑വാ॒സ്യാ
 സി॒നീവാ॑ലീ പൗർ॒ണമാ॑സ്യനു॒മതി॑ ശ്ച॒ന്ദ്രമാ
 ധാ॒താഽഷ്ടൗ- [ ] 34

3.4.9.7

വ॒സവോ॑ഽഷ്ടാക്ഷരാ ഗായ॒ത്രേ॒കാദ॑ശ രു॒ദ്രാ ഏ॒കാദ॑ശാക്ഷരാ
 ത്രി॒ഷ്ടുബ് ദ്വാ॑ദ॒ശാഽഽഭി॑ത്യാ ദ്വാ॑ദ॒ശാക്ഷ॑രാ ജഗ॒തീ
 പ്ര॒ജാപ॑തിരനു॒ഷ്ടുബ് ധാ॒താ വ॒ഷ്ട്കാ॒ര ഏ॒തദ്വൈ॑ ദേ॒വി॒കാഃ
 സ॒ർവാ॑ണി ച ച॒രന്താ॑സ്സി സ॒ർവാ॑ശ്ച ദേ॒വന്താ॑ വ॒ഷ്ട്കാ॒രസ്താ
 യഥ് സ॒ഹ സ॒ർവാ നി॑ർവപേദീശ്വരാ ഏ॒നം പ്ര॑ദഹോ ദേ
 പ്ര॒ഥമേ॑ നിരു॒പ്യ ധാ॒തുസ്തൃ॒തീയം നി॑ർവപേത് തഥോ
 ഏ॒വോ॒ത്തരേ॑ നിർവപേത് തഥൈ॒നം ന പ്ര॑ദഹന്ത്യ ( ) മോ

യസ്മൈ॑ കാ॒മായ॑ നി॒രു॒പ്യ॑ന്തേ॒ തമേ॒വാ॑ഽഽഭി॒രു॒പാ॑ഽഽപ്നോ॒തി॑ । 35
 (പ॒ശു॒കാ॒മ॒ശു॒ന്ദാ॒പ്സി॑ വൈ॒ ദേ॒വി॒കാ॒ശു॒ന്ദാ॒പ്സി॑ - ഗ്രാ॒മം -
 ക॒ല്പ॑യ॒ത്യേ॒താ ഏ॒വ നി॑ - രു॒ത്ത॑മ॒ന്ധാ॒താ॒രം ക॑രോ॒തി - മേ॒ധാ
 ന॒മ॒ത്യേ॒താ ഏ॒വ നി॑ർവ॒പേ - ദ॒ഷ്ടൗ - ദ॒ഹ॑ന്തി - ന॒വ ച॑) (A9)

Special Korvai:-

(ദേ॒വി॒കാഃ പ്ര॒ജാ॒കാ॒മോ॑ മി॒മു॒നീ പ॒ശു॒കാ॒മഃ॑ പ്ര॒വ
 ഗ്രാ॒മ॒കാ॒മോ॑ ജ്യോ॒ഗാ॒മയാ॑വീ യം യ॒ജ്ഞോ॑ യ ഇ॒ജാനോ॑ യം
 മേ॒ധാ രു॒ക്കാ॒മോ॑ഽഷ്ടൗ ॥
 ദേ॒വി॒കാ ദ॒വ॒ന്തി ദ॒ധ॒തി രാ॒ശ്ര॒ഷ്ട॒കാ॒മായ॑ ദ॒വ॒തി ദ॒ധാ॒തി ॥)

3.4.10.1

വാ॒സ്മോ॑ഷ്ഠതേ॒ പ്ര॒തി ജാ॑നീ॒ ഹൃ॒സ്താ॒ന്മ് സ്വാ॑വേ॒ശോ
 അ॒ന॒മീ॒വോ ദ॒വാ॒നഃ । യത് ത്വേ॒മഹേ॑ പ്ര॒തി॒ത॒ന്നോ ജു॑ഷ॒സ്വ
 ശ॒ന്ന॒ഏ॒ധി ദി॒പ॒ദേ ശ॒ഞ്ച॑തു॒ഷ്ഠദേ॑ । വാ॒സ്മോ॑ഷ്ഠതേ॒ ശ॒ഗ്ദ്ധയാ॑
 സ॒പ്ത॑ സ॒ദാ॑തേ॒ സ॒ക്ഷീ॒മഹി॑ ര॒ണ്ഡാ॑യാ॒ ഗാ॒തുമ॑ത്യാ । ആ॒വഃ
 ക്ഷേ॒മ ഉ॒ത യോ॑ഗേ॒ വര॑ന്നോ യൂ॒യം പാ॑ത॒ സ്വ॒സ്തി॒ഭിഃ സ॒ദാ॑നഃ ।
 യഥ് സാ॒യം പ്രാ॑ത॒രഗ്നി॑ഹോ॒ത്രം ജു॑ഹോ॒ത്യാഹു॑തീ॒ഷ്ട॒കാ

ഏവ താ ഉപ ധത്തേ - [ ] 36

3.4.10.2

യജമാനോഹോരാത്രാണി വാ ഏതസ്യേഷ്ടകാ യ
 ആഹിതാഗ്നിർയഥ് സായം പ്രാതർജുഹോത്യഹോരാത്രാ
 -ണ്യേവാ ss*പ്ലേഷ്ടകാഃ കൃത്യോപ ധത്തേ ദശ സമാനത്ര
 ജുഹോതി ദശാക്ഷരാ വിരാഡ് വിരാജമേവാ ss*പ്ലേഷ്ടകാം
 കൃത്യോപ ധത്തേഽഥോ വിരാജേവ യജ്ഞമാപ്നോതി
 ചിത്യശ്ചിത്യോഽസ്യ ദവതി തസ്മാദ്യത്ര ദശോഷിതാ പ്രയാതി
 തദ്-യജ്ഞവാസ്തവാസ്തേവ തദ്യത് തതോർവാചീനഃ - [ ] 37

3.4.10.3

രുദ്രഃ ഖലു വൈ വാസ്പോഷ്ണതിർയദഹുതാ വാസ്പോഷ്ണതീയം
 പ്രയായാദ് രുദ്ര ഏനം ഭൂത്വാഽഗ്നിരനുത്ഥായ
 ഹന്യാദ്വാസ്പോഷ്ണതീയം ജുഹോതി ഭാഗധേയേനൈവൈനഃ
 ശമയതി നാർ ss*തിമാർച്ചതി യജമാനോ യദ്യുക്തേ ജുഹുയാദ്
 യഥാ പ്രയാതേ വാസ്തവാഹുതിം ജുഹോതി താദൃഗേവ
 തദ്യദയുക്തേ ജുഹുയാദ്യഥാ ക്ഷേമ ആഹുതിം ജുഹോതി
 താദൃഗേവ തദഹുതമസ്യ വാസ്പോഷ്ണതീയഃ സ്യ - [ ] 38

3.4.10.4

-ദക്ഷിണോ യുക്തോ ദവതി സവ്യോഽയുക്തോഽഥ
വാസ്പോഷ്ഠീയം ജുഹോത്യുദയമേവാഽ കരപരിവർഗമേ-
വൈനച്ഛ ശമയതി യദേകയാ ജുഹുയാദുർവിഹോമം കൂര്യാത്
പുരോഽനുവാക്യാ മനുച്ഛ യാജ്യയാ ജുഹോതി സദേവതായ
യദ്ധുത ആദധ്യാദ് രൂദ്രം ഗൃഹാനന്നാരോഹയേദ്-
യദവക്ഷാണാൻ യസം പ്രക്ഷാപ്യ പ്രയായാദധ്യാമാ
യജ്ഞവേശസം വാഽഽദഹനം വാ താദൃഗേവ തദയന്തേ
യോനിർ ജ്വതിയ ഇത്യരണ്യോഃ സമാരോഹയ - [ ] 39

3.4.10.5

-തൃഷ്ണ വാ അഗ്നേര്യോനിഃ സ്വ ഏവൈനം യോനൗ
സമാരോഹയത്യഥോ ഖലാഹൂർ യദരണ്യോഃ സമാരുഢോ
നശ്യേദുദസ്യാഗ്നിഃ സീദേത് പുനരാധേയഃ സ്യാദിതി യാ തേ
അഗ്നേ യജ്ഞിയാ തനുസ്തേഹ്യാ രോഹേത്യാത്മൻഥ്
സമാരോഹയതേ യജമാനോ വാ അഗ്നേര്യോനിഃ
സ്വായാമേവൈനം യോന്യാച്ഛ സമാരോഹയതേ । 40

(ധത്തേ - ശ്വാചീനഃ - സ്വാമ് - സമാരോഹയതി -
പഞ്ചചത്വാരീശ്ശു) (A10)

3.4.11.1

തഥഗേ ബൃഹദായോ ദധാസി ദേവ ദാശുഷേ ।
കവിർഗൃഹപതിർ യവാ । ഹവ്യവാധഗ്നിരജരഃ പിതാ നോ
വിഭൂർവിഭാവം സുഭൃശീകോ അസ്മേ । സുഗാർഹപത്യാഃ
സമിഷോ ദിദീഹ്യസുദ്രിയഖ്സം മിമീഹി ശ്രവാഃസി ।
തഥ ച സോമ നോ വശോ ജീവാതും ന മരാമഹേ ।
പ്രിയസ്തോത്രോ വനസ്തതിഃ । ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പദവീഃ
കവീനാമൃഷിർ വിപ്രാണാം മഹിഷോ മൃഗാണാം ।
ശ്യാനോ ഗൃധ്രാണാഃ സ്വധിതിർവനാനാഃ സോമഃ - [ ] 41

3.4.11.2

പവിത്രമത്യേതി രേഭൻ । ആ വിശ്വദേവഃ സത്പതിഃ
സൂക്തൈരഭ്യ വൃണീമഹേ । സത്യസവഃ സവിതാരം ।
ആ സത്യേന രജസാ വർതമാനോ നിവേശയന്നമൃതം
മർത്യഞ്ച । ഹിരണ്യയേന സവിതാ രഥേനാഃ ദേവോയാതി

ഭുവ്നാ വിപശ്യൻ | യഥാ നോ അദിതിഃ കരത് പശോ നൃഭ്യോ
 യഥാ ഗവേ | യഥാ തോകായ രുദ്രിയം | മാ നസ്മോകേ തനയേ
 മാ ന ആയുഷി മാ നോ ഗോഷു മാ - [ ] 42

3.4.11.3

നോ അശോഷു രീരിഷഃ | വീരാൻ മാനോ രുദ്ര ഭാമിതോ
 വധീർഹവിഷ്ണോ നമസാ വിധേമ തേ | ഉദപ്രുതോ ന വയോ
 രക്ഷമാണാ വാവദതോ അഭ്രിയസ്യേവ ഘോഷാഃ |
 ഗിരിഭ്രജോ നോർമയോ മദന്തോ ബൃഹസ്സതിമദ്യർകാ
 അനാവൻ | ഹവ്സൈരിവ സഖിഭിർവാവദദ്ഭിരശുനയാനി
 നഹ്നാ വൃസ്യൻ | ബൃഹസ്സതിരഭികനിക്രദദ്ഗാ ഉത
 പ്രാസ്താദുച്ച വിദാഹ് അഗായത് |
 ഏന്ദ്ര സാനസിഹ് രയിഹ് - [ ] 43

3.4.11.4

സജിത്വാനഹ് സദാസഹം | വർഷിഷ്ടമുതയേ ഭര |
 പ്രസസാഹിഷേ പുരുഹൂത ശത്രുൻ ജ്യേഷ്ഠസ്തേ ശുഷ്ഠ ഇഹ
 രാതിരസ്തു | ഇന്ദ്രാഃ* ഭര ദക്ഷിണേനാ വസൂനി പതിഃ

സിന്ധുനാമസി രേവതീനാം । തപ് സുതസ്യ പീതയേ
 സഭ്യോ വൃദ്ധോ അജായമാഃ । ഇന്ദ്ര ജൈഷ്ഠ്യായ സുകൃതോ ।
 ഭുവസ്തമിന്ദ്ര ബ്രഹ്മണാ മഹാൻ ഭുവോ വിശ്വേഷു സവനേഷു
 യജ്ഞിയഃ । ഭുവോൻ ജ്യേഷ്ഠ്യുതോ വിശ്വസ്മിൻ ദരേ
 ജ്യേഷ്ഠശ്ച മന്ത്രോ - [ ] 44

3.4.11.5

വിശ്വചർഷണേ । മിത്രസ്യ ചർഷണീധൃതഃ ശ്രവോ ദേവസ്യ
 സാനസിം । സത്യം ചിത്ര ശ്രവസ്തഥം । മിത്രോ ജനാൻ
 യാതയതി പ്രജാനൻ മിത്രോ ദാധാര പൃഥിവീമുത ദ്യാം ।
 മിത്രഃ കൃഷ്ണീരനിമിഷാഭി ചഷ്ടേ സത്യായ ഹവ്യം
 ഘൃതവദ്-വിധേമ । പ്രസമിത്ര മർതോ അസ്തു പ്രയസ്യാൻ
 യസ്ത ആദിത്യ ശിക്ഷതി വ്രതേന ।
 ന ഹന്യതേ ന ജീയതേ ത്വാനോ നൈനമച്ഛോ
 അശ്നോത്യന്തിതോ ന ദൂരാത് । യ - [ ] 45

3.4.11.6

ചിദ്ധി തേ വിശോ യഥാ പ്രഭേവ വരുണ വ്രതം ।

മിനീമസി ദൃവിദൃവി । യത് കിഞ്ചേദം വരുണ ദൈവേ
ജനേഭിദ്രോഹം മനുഷ്യാശ്ചരാമസി । അചിത്തീ യത് തവ
ധർമ്മ യുയോപിമ മാ നസ്തസ്മാ ദേനസോ ദേവ രീരിഷഃ ।

കിതവാസോ യദ്രി രിപുർന ദീവി യദാ ഫാ സത്യ മുതയന്ന
വിദ്മ । സർവാ താ വിഷ്യ ശിമിരേ ( ) -വ ദേവാമാ തേ സ്യാമ
വരുണ പ്രിയാസഃ । 46(സോമോ - ഗോഷു മാ - രയിം -
മന്ത്രോ - യ - ചിമിരാ - സപ്ത ച) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(വി വാ ഏതസ്യ - ട്വായോ - ഇമേ വൈ - ചിത്തഞ്ചാ -
ഗ്നിർഭൂതാനാം - ദേവാ വാ അഭ്യുതാനാ - നൃതാഷാഡ് -
രാശ്ട്രകാമായ - ദേവികാ - വാസോഷ്വതേ - തഥഗേ ബൃഹ
- ദേകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(വി വാ ഏതസ്യാ-ത്യാഹ - മൃത്യുർഗന്ധർവോ -
ഽവ രുന്ധേ മദ്ധ്യത - സ്തമഗേ ബൃഹദ് -
ഷച്ഛതാരിശ്ശത്)

First and Last Padam of Fourth Prasanm of Kadaam 3:-

(വി വാ ഏതസ്യാ - പ്രിയാസഃ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

തൃതീയകാണ്ഡേ ചതുർഥഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ
ഹരിഃ ഓം

3.5 തൃതീയകാണ്ഡ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടീശേഷാഭിധാനം

3.5.1.1

പൃ॒ർണാ പ॒ശ്ചാദു॒ത പൃ॒ർണാ പു॒രസ്താദു॒ന്ധൃ॒തഃ പൗ॑ർണ॒മാസി॒
ജി॒ഗായ॑ । ത॒സ്യാൻ ദേ॒വാ അ॒ധി സം॑വ॒സന്ത॑ ഉ॒ത്തമേ॑ നാക॒
ഇ॒ഹ മാ॑ദ॒യന്താം॑ । യ॒ത്തേ ദേ॒വാ അ॒ദധു॑ർ ഭാ॒ഗധേ॒യമമാ॑വാ॒സ്യേ
സം॑വ॒സന്തോ॑ മ॒ഹിതാ॑ । സാ॒നോ യ॒ജ്ഞം പി॑പൃ॒ഹി
വി॒ശ്വാവാ॑രേ ര॒യിം നോ॑ ധേ॒ഹി സു॒ഭഗേ॑ സു॒വീരം॑ ।
നി॒വേശ॑നീ സ॒ങ്ഗമ॑നീ വ॒സുനാം॑ വി॒ശ്വാ രൂ॒പാണി॑
വ॒സുന്യാവേ॑ശ॒യന്തീ॑ । സ॒ഹസ്ര॑പോ॒ഷ്യ സു॒ഭഗാ॑ ര॒രാണാ॑
സാ ന॒ ആ॒ഗൻ വർ॑ച॒സാ - [ ] 1

3.5.1.2

സം॑വി॒ദാനാ॑ । അ॒ഗ്നീഷോ॑മൗ പ്ര॒ഥമൗ॑ വീ॒ര്യേ॑ണ വ॒സുൻ
രൂ॒ദ്രാ॒നാദി॑ത്യാനി॒ഹ ജി॑ന്വ॒തം । മാ॒ധ്യയ് ഹി॑ പൗ॑ർണ॒മാസം॑

ജുഷേമാം ബ്രഹ്മണാ വൃദ്ധൗ സുകൃതേന
 സാതാവമാസ്മദ്യꣳ സഹവീരാꣳ രയിം നി യച്ഛതം ।
 ആദിത്യാശ്ചാ-sങ്ഗീരസശ്ചാ-ഗ്നീനാ-sദധത തേ
 ദർശപൂർണ്ണമാസൗ പ്രൈസ്തൻ തേഷാമങ്ഗീരസാം നിരുപ്തꣳ
 ഹവിരാസീദമാ-s*ദിത്യാ ഏതൗ ഹോമാവപശ്യൻ
 താവജുഹവുസ്തതോ വൈ തേ ദർശപൂർണ്ണമാസൗ - [ ] 2

3.5.1.3

പൂർവ ആ ലഭന്ത ദർശപൂർണ്ണമാസാവാലഭമാന ഏതൗ
 ഹോമൗ പുരസ്താജ്ജുഹുയാഥ് സാക്ഷാദേവ ദർശപൂർണ്ണ-
 മാസാവാ ലഭതേ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി സ തൈ
 ദർശപൂർണ്ണമാസാവാ ലഭേത യ ഏനയോരനുലോമഞ്ച
 പ്രതിലോമഞ്ച വിദ്യാദിത്യമാവാസ്യായാ ഊർധ്വം തദനുലോമം
 പൗർണ്ണമാസൈ പ്രതീചീനം തത് പ്രതിലോമം യത്
 പൗർണ്ണമാസീം പൂർവാമാലഭേത പ്രതിലോമമേനാവാ
 ലഭേതാ-മുമപക്ഷീയമാണമന്വപ - [ ] 3

3.5.1.4

ക്ഷീയേത സാരസ്വതൗ ഹോമൗ പുരസ്താജ്ജുഹുയാ-
 ദമാവാസ്യാ വൈ സരസ്വത്യ-നുലോമ-മേവൈനാവാ ലഭതേ
 ടമുമാപ്യായമാനമനാ പ്യായത ആഗ്നാവൈഷ്ണവ-
 മേകാദശകപാലം പുരസ്താന്നിർവപേഥ് സരസ്വതൈ ചരുഃ
 സരസ്വതേ ദാദശകപാലം യദാഗ്നേയോ ദവത്യഗ്നിർവൈ
 യജ്ഞമുഖം യജ്ഞമുഖമേവർദ്ധിം പുരസ്താദ്-ധത്തേ
 യദ്-വൈഷ്ണവോ ദവതി യജ്ഞോ വൈ
 വിഷ്ണുര്യജ്ഞമേവാഽഽരഭ്യ പ്രതനുതേ സരസ്വതൈ ( )
 ചരുർഭവതി സരസ്വതേ ദാദശകപാലോഽമാവാസ്യാ വൈ
 സരസ്വതീ പൂർണമാസഃ സരസ്വാൻ താവേവ
 സാക്ഷാദാ രഭത ഋഗ്വേദാത്യാദൃാം ദാദശകപാലഃ സരസ്വതേ
 ദവതി മിമുനതായ പ്രജാതൈ മിമുനൗ ഗാവൗ ദക്ഷിണാ
 സമൃദ്ധ്യൈ । 4

(വർച്സാ - വൈ തേ ദർശപൂർണമാസാ - വപ് - തനുതേ
 സരസ്വതൈ - പഞ്ചവിദ്ശതിശ്ച) (A1)

3.5.2.1

ഋഷയോ വാ ഇന്ദ്രം പ്രത്യക്ഷം നാപശ്യൻ തം വസിഷ്ഠഃ
 പ്രത്യക്ഷമപശ്യത് സോഽബ്രവീദ്-ബ്രാഹ്മണം തേ വക്ഷ്യാമി
 യഥാ താത്പുരോഹിതാഃ പ്രജാഃ പ്രജനിഷ്യന്തേഽഥ മേതരേഭ്യ
 ഋഷിഭ്യോ മാ പ്രവോച ഇതി തസ്മാ ഏതാൻമസ്മോമ-
 ഭാഗാനബ്രവീത് തതോ വസിഷ്ഠപുരോഹിതാഃ പ്രജാഃ
 പ്രാജായന്ത തസ്മാദ്-വാസിഷ്ഠോ ബ്രഹ്മാ കാര്യഃ പ്രൈവ
 ജായതേ രശ്മിരസി ക്ഷയായ താ ക്ഷയം ജിന്യേ - [ ] 5

3.5.2.2

-ത്യാഹ ദേവാ വൈ ക്ഷയോ ദേവേഭ്യ ഏവ യജ്ഞം പ്രാഽഽഹ
 പ്രേതിരസി ധർമായ താ ധർമം ജിന്യേത്യാഹ മനുഷ്യാ വൈ
 ധർമോ മനുഷ്യേഭ്യ ഏവ യജ്ഞം പ്രാഽഽഹാനിതിരസി ദിവേ
 താ ദിവം ജിന്യേത്യാഹൈഭ്യ ഏവ ലോകേഭ്യോ യജ്ഞം
 പ്രാഽഽഹ വിഷ്ണുഭോഽസി വൃഷ്ട്യൈ താ വൃഷ്ടിം ജിന്യേത്യാഹ
 വൃഷ്ടിമേവാവ - [ ] 6

3.5.2.3

രുന്ധേ പ്രവാസ്യനുവാസീത്യാഹ മിമുനത്യായോശിഗസി
 വസുഭ്യസ്ത്വാ വസുഞ്ജിന്യേത്യാഹാഷ്ടൗ വസവ ഏകാദശ
 രുദ്രാ ദ്വാദശാഃ*ദിത്യാ ഏതാവന്തോ വൈ ദേവാസ്തേഭ്യ ഏവ
 യജ്ഞം പ്രാഃ*ഹൗജോഽസി പിതൃഭ്യസ്ത്വാ പിതൃൻ
 ജിന്യേത്യാഹ ദേവാനേവ പിതൃനനു സന്തനോതി തന്തുരസി
 പ്രജാഭ്യസ്ത്വാ പ്രജാ ജിന്യേ - [ ] 7

3.5.2.4

-ത്യാഹ പിതൃനേവ പ്രജാ അനു സന്തനോതി
 പൃതനാഷാഡസി പശുഭ്യസ്ത്വാ പശുഞ്ജിന്യേത്യാഹ പ്രജാ
 ഏവ പശൂനനു സന്തനോതി-രേവദസ്യോഷധീഭ്യ-
 സ്ത്വാഷധീർ -ജിന്യേത്യാ-ഹൗഷധീഷോവ പശൂൻ
 പ്രതിഷ്ഠാപയത്യഭിജിദസി യുക്തഗ്രാഭേന്ദ്രായ ത്വേന്ദ്രം
 ജിന്യേത്യാഹാഭിജിത്യാ അധിപതിരസി പ്രാണായ ത്വാ പ്രാണം
 - [ ] 8

3.5.2.5

ജിന്യേത്യാഹ പ്രജാസ്തേവ പ്രാണാൻ ദധാതി ത്രിവൃദസി
 പ്രവൃദസീത്യാഹ മിമുനത്യായ സഘ്നോഹോഽസി

നീരോഹോഽസീത്യാഹ പ്രജാതൈ വസുകോഽസി
 വേഷശ്രീരസി വസ്യഷ്ടീരസീത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിതൈ । 9

(ജിന്മേത്യ - വ - പ്രജാ ജിന്വ - പ്രാണൻ - ത്രിപുശ്ച) (A2)

3.5.3.1

അഗ്നിനാ ദേവേന പുതനാ ജയാമി ഗായത്രേണ ഛന്ദസാ
 ത്രിവൃതാ സ്തോമേന രഥന്തരേണ സാമ്നാ വഷട്കാരേണ
 വജ്രേണ പൂർവജാൻ ഭ്രാതൃവ്യാനധരാൻ പാദയാമ്യവൈനാൻ
 ബാധേ പ്രത്യേനാനുദേസ്മിൻ ക്ഷയേസ്മിൻ ഭൂമിലോകേ
 യോഽസ്മാൻ ദേവ്യ യഞ്ച വയം ദിഷ്യാ വിഷ്യാഃ
 ക്രമേണാഽത്യേനാൻ ക്രാമാമീന്ദ്രേണ ദേവേന പുതനാ ജയാമി
 ത്രൈഷ്ടുഭേന ഛന്ദസാ പഞ്ചദശേന സ്തോമേന ബൃഹതാ
 സാമ്നാ വഷട്കാരേണ വജ്രേണ - [ ] 10

3.5.3.2

സഹജാൻ വിശ്വഭിർദേവേഭിഃ പുതനാ ജയാമി ജാഗതേന
 ഛന്ദസാ സപ്തദശേന സ്തോമേന വാമദേവ്യേന സാമ്നാ
 വഷട്കാരേണ വജ്രേണാപരജാനിന്ദ്രേണ സയുജോ വയച്ഛ
 സാസഹ്യാമ പുതന്യതഃ । ഏന്തോ വൃത്രാണുപ്രതി ।

യത്തേ॑ അഗ്നേ॑ തേജസ്തേ॑നാഹം॑ തേജസ്വീ॑ ഭൂയാസം॑ യത്തേ॑
 അഗ്നേ॑ വർചസ്തേ॑നാഹം॑ വർചസ്വീ॑ ഭൂയാസം॑ യത്തേ॑ അഗ്നേ॑
 ഹരസ്തേ॑നാഹം॑ ഹരസ്വീ॑ ഭൂയാസം॑ । 11

(ബൃഹതാ സാമ്നാ വഷട്കാരേണ വജ്രേണ-
 ഷട്ചതാരിശ്ശച്ച) (A3)

3.5.4.1

യേ ദേ॒വാ യജ്ഞഹ॑നോ॑ യജ്ഞമു॑ഷഃ॑ പൃ॒ഥി॒വ്യാമ॒ധ്യാ॒സതേ॑ ।
 അ॒ഗ്നിർമാ॑ തേഭ്യോ॑ ര॒ക്ഷ॒തൃ ഗച്ഛേ॑മ സൂ॒ക്യതോ॑ വ॒യം ।
 ആ॒ഗന്മ॑ മി॒ത്രാവരു॑ണാ വരേ॒ണ്യോ രാ॒ത്രി॑ണാം ഭാഗോ
 യു॒വയോ॑ര്യോ അ॒സ്തി । നാ॒കം ഗൃ॑ഹ്ണാനാഃ സൂ॒ക്യത॑സ്യ
 ലോ॒കേ തൃ॒തീയേ॑ പൃ॒ഷ്ഠേ അ॒ധി രോ॑ച॒നേ ദി॒വഃ ।
 യേ ദേ॒വാ യജ്ഞഹ॑നോ॑ യജ്ഞമു॑ഷോ॒ന്തരി॑ക്ഷേ॒ധ്യാ॒സതേ॑ ।
 വാ॒യുർമാ॑ തേഭ്യോ॑ ര॒ക്ഷ॒തൃ ഗച്ഛേ॑മ സൂ॒ക്യതോ॑ വ॒യം ।
 യാ॒സ്മൈ॑ രാ॒ത്രിഃ॑ സ॒വിത॑ർ - [ ] 12

3.5.4.2

-ദേ॒വയാ॒നീ॒രന്ത॑രാ ദ്യാവാ॑പൃ॒ഥി॒വീ॒ വി॒യന്തി॑ । ഗൃ॒ഹൈ॒ശ്ച
 സർ॒വൈഃ॑ പ്ര॒ജയാ॒ നാഗ്രേ॑ സു॒വോ॒ രൂഹാ॑ണാ॒സ്തരാ॑
 രജാ॑ഽസി । യേ ദേ॒വാ യ॑ജ്ഞഹ॒നോ യ॑ജ്ഞമു॒ഷോ
 ദി॒വ്യ॒ധ്യാ॒സതേ॑ । സൂ॒ര്യോ മാ॑ തേ॒ഭ്യോ ര॒ക്ഷ॒തു ഗച്ഛേ॑മ
 സൂ॒ക്യതോ॑ വ॒യം । യേനേ॒ന്ദ്രായ॑ സ॒മദ॑രഃ പ॒യാഽസ്യു॑ത്തമേ॒ന്
 ഹ॒വിഷാ॑ ജാ॒തവേ॑ദഃ । തേനാ॑ഗ്രേ॒ താമു॑ത വർധ॒യേമ॑ഽ
 സ॒ജാ॒താനാ॑ഽശ്രൈ॒ഷ്ടയ॑ ആ॒ ധേ॒ഹ്യേ॒നം ।
 യ॑ജ്ഞഹ॒നോ വൈ॑ ദേ॒വാ യ॑ജ്ഞമു॒ഷഃ - [ ] 13

3.5.4.3

സ॒ന്തി ത॑ ഏ॒ഷു ലോ॑കേഷ്വാ॒സത॑ ആദാ॒ന വി॒മഗ്നാ॑നാ യോ
 ദാ॒തി യോ യ॑ജ്ഞേ॒ തസ്യ॑ । യേ ദേ॒വാ യ॑ജ്ഞഹ॒നഃ
 പൃ॒ഥി॒വ്യാമ॒ധ്യാ॒സതേ॑ യേ അ॒ന്തരി॑ക്ഷേ॒ യേ ദി॒വീ॒ത്യാഹേ॑മാനേ॒വ
 ലോ॒കാഽസ്തീ॑ർത്വാ സഗൃ॒ഹഃ സ॑പ॒ശുഃ സു॒വർഗം
 ലോ॒കമേ॒ത്യപ॑ വൈ സോമേ॒ന്നേ॒ജാനാ॑ദ്ദേ॒വതാ॑ശ്ച യ॑ജ്ഞശ്ച

ക്രാമന്ത്യാഗേയം പഞ്ചകപാലമുദവസാനീയം നിർവപേദഗ്നിഃ
സർവാ ദേവതാഃ - [ ] 14

3.5.4.4

പാക്തോ യജ്ഞോ ദേവതാശ്ചൈവ യജ്ഞഞ്ചാവ രൂന്ധേ
ഗായത്രോ വാ അഗ്നിർഗായത്ര ചന്ദാസ്തം ചന്ദസാ
വൃർധയതി യത് പഞ്ചകപാലം കരോത്യഷ്ടാകപാലഃ
കാര്യോഽഷ്ടാക്ഷരാ ഗായത്രീ ഗായത്രോഽഗ്നിർഗായത്ര ചന്ദാഃ
സേനൈവൈനം ചന്ദസാ സമർധയതി പക്ത്യൗ
യാജ്യാനുവാക്യേ ദവതഃ പാക്തോ യജ്ഞസേനൈവ
യജ്ഞാനൈതി । 15

(സവിതർ - ദേവാ യജ്ഞമുഷഃ - സർവാ ദേവതാ -
(സ്തീചത്വാരിഘ്ശ്ച) (A4)

3.5.5.1

സൂര്യോ മാ ദേവോ ദേവേഭ്യഃ പാതു
വായുരന്തരിക്ഷാദ്-യജമാനോഽഗ്നിർമാ പാതു ചക്ഷുഷഃ ।
സക്ഷ ശൂഷ സവിതർവിശ്വചർഷണ ഏതേഭിഃ സോമ
നാമഭിർവിധേമ തേ തേഭിഃ സോമ നാമഭിർവിധേമ തേ ।

അഹം പരസ്താദ-ഹമവസ്താദഹം ജ്യോതിഷാ വി തമോ വവാര ।
 യദന്തരിക്ഷം തദു മേ പിതാഭ്യദഹഃ സൂര്യമുദയതോ
 ദദർശാഹം ഭൂയാ സമുത്തമഃ സമാനാനാ - [ ] 16

3.5.5.2

മാ സമുദ്രാ-ദാന്തരിക്ഷാത് പ്രജാപതിരുദധിം ച്യാവയാതീന്ദ്രഃ
 പ്രസ്തൗതു മരുതോ വർഷയന്തൂന്നന്ദയ പൃഥിവീം ഭിന്ധീദം
 ദിവ്യം നഭഃ । ഉദ്രോ ദിവ്യസ്യ നോ ദേഹീശാനോ വിസൃജാ
 ഭൂതീം । പശവോ വാ ഏതേ യദാദിത്യ ഏഷ രുദ്രോ
 യദഗ്നിരോഷധീഃ പ്രാസ്യോഗാവാദിത്യം ജുഹോതി രുദ്രാദേവ
 പശൂനന്തർദ്വാത്യഥോ ഓഷധീഷോവ പശൂൻ - [ ] 17

3.5.5.3

പ്രതിഷ്ഠാപയതി കവിർ യജ്ഞസ്യ വിതനോതി പൻമാം
 നാകസ്യ പൃഷ്ഠേ അധി രോചനേ ദിവഃ । യേന ഹവ്യം വഹസി
 യാസി ദൂത ഇതഃ പ്രചേതാ അമൃതഃ സനീയാൻ । യാസ്മൈ
 വിശ്വാഃ സമിധഃ സന്ത്യഗേ യാഃ പൃഥിവ്യാം ബർഹിഷി
 സൂര്യേ യാഃ । താസ്മൈ ഗച്ഛന്താഹുതിം ഘൃതസ്യ ദേവായതേ

യജമാനായ ശർമ | ആശാസാനഃ സുവീര്യം രായസോഷം
 സ്വശീയം | ബൃഹസ്സതിനാ രായാ സ്വഗാകൃതോ മഹ്യം
 യജമാനായ ( ) തിഷ്ഠ | 18 (സമാനാനാ - മോഷധീഷോവ
 പശുൻ - മഹ്യം യജമാനാ - യൈകഞ്ച) (A5)

3.5.6.1

സം ത്വാ നഹ്യാമി പയസാ ഘൃതേന സം ത്വാ നഹ്യാമൃപ
 ഓഷധീഭിഃ | സം ത്വാ നഹ്യാമി പ്രജയാഃഹമദ്യ സാ ദീക്ഷിതാ
 സന്നവോ വാജമസ്മേ | പ്രേതു ബ്രഹ്മണസ്സതീ വേദിം
 വർണേന സീദതു | അമാഹമനുകാമിനീ സേ ലോകേ വിശാ
 ഇഹ | സുപ്രജസസ്ത്വാ വയം സുപതീരുപ സേദിമ |
 അഗ്നേ സപത്തദന്ദന-മദബ്ധാസോ അദാഭ്യം |
 ഇമം വിഷ്യാമി വരുണസ്യ പാശം - [ ] 19

3.5.6.2

യമബധ്നീത സവിതാ സുകേതഃ | ധാതുശ്ച യോനൗ
 സുകൃതസ്യ ലോകേ സ്യോനം മേ സഹ പത്യാ കരോമി |

പ്രേഹ്യുദേഹ്യുതസ്യ വാമീരന്വഗ്നിസ്തേഗ്രം
 നയത്വദിതിർമധ്യം ദദതാച്ഛുരൂദ്രാവസ്യഷ്ടാസി യുവാ നാമ മാ
 മാ ഹിച്ഛസീർവസ്യഭ്യോ രുദ്രേഭ്യ ആദിത്യേഭ്യോ വിശ്വേഭ്യോ
 വോ ദേവേഭ്യഃ പന്നേജനീർ ഗൃഹ്ണാമി യജ്ഞായ വഃ
 പന്നേജനീഃ സാദയാമി വിശ്വസ്യ തേ വിശ്വാവതോ
 വൃഷ്ണിയാവത - [ ] 20

3.5.6.3

-സ്തവാഗ്നേ വാമീരനു സംദൃശി വിശ്വാ രേതാച്ഛസി
 ധിഷീയാഗ്നേ ദേവാൻ യജ്ഞോ നി ദേവീർദേവേഭ്യോ
 യജ്ഞമശിഷന്നസ്മിൻമ സുന്വതി യജമാന ആശിഷഃ
 സ്വാഹാകൃതാഃ സമുദ്രേഷോ ഗന്ധർവമാ തിഷ്ഠതാനു ।
 വാതസ്യ പത്മന്നിധ ഇഹധിതാഃ । 21

(പാശം - വൃഷ്ണിയാവത - സ്തൃച്ഛച്ഛ) (A6)

3.5.7.1

വഷട്കാരോ വൈ ഗായത്രിയൈ ശിരോച്ഛിനത് തസ്യ
 രസഃ പരാപതഥ് സ പൃഥിവീം പ്രാവിശഥ്സ

ഖദിരോഽഭവദ്യസ്യ ഖാദിരഃ സ്രുവോ ഭവതി ഛന്ദസാമേവ
 രസേനാവ ദൃതി സരസാ അസ്യാഽഽഹുതയോ ഭവന്തി
 തൃതീയസ്യാമിതോ ദിവി സോമ ആസീത് തം ഗായത്ര്യാഽ
 ഹരത് തസ്യ പർണമച്ഛിദ്യത തത് പർണോഽഭവത് തത്
 പർണസ്യ പർണത്വം യസ്യ പർണമയീ ജുഹൂർ - [ ] 22

3.5.7.2

-ഭവതി സൗമ്യോ അസ്യാഽഽഹുതയോ ഭവന്തി ജുഷന്തേഽസ്യ
 ദേവാ ആഹുതീർദേവാ വൈ ബ്രഹ്മന്നവദന്ത തത് പർണ
 ഉപാഽഽശൃണോമ് സുശ്രവാ വൈ നാമ യസ്യ പർണമയീ
 ജുഹൂർഭവതി ന പാപഃ ശ്ലോകഃ ശൃണോതി ബ്രഹ്മ വൈ
 പർണോ വിൺമരുതോഽന്നം വിൺമാരുതോഽശ്വതേമാ യസ്യ
 പർണമയീ ജുഹൂർഭവത്യാ-ശ്വത്-മധുപഭൃദ്-
 ബ്രഹ്മണൈവാനമവ രുന്ധേഽഥോ ബ്രഹ്മൈ - [ ] 23

3.5.7.3

-വ വിശ്വധൃഹതി രാശ്രൂഃ വൈ പർണോ വിഡ്ശ്വതേമാ യത്
 പർണമയീ ജുഹൂർഭവത്യാ-ശ്വത്മധുപഭൃദ്-രാശ്രൂമേവ

വിശ്വധൃഹതി പ്രജാപതിർവാ അജുഹോമ് സാ
 യത്രാഽഽഹുതിഃ പ്രത്യതിഷ്ഠത് തതോ വികുത ഉദതിഷ്ഠത് തതഃ
 പ്രജാ അസൃജത യസ്യ വൈകുതീ ധ്രുവാ ഭവതി
 പ്രത്യേവാഽസൃവാഽഽഹുതയസ്തിഷ്ഠന്ത്യഥോ പ്രൈവ ജായത
 ഏതദൈവ സ്രുചാച്ഛ് ( ) രൂപം യസ്യൈവച്ഛ് രൂപാഃ സ്രുചോ
 ഭവന്തി സർവാണ്യൈവൈനച്ഛ് രൂപാണി പശൂനാമുപ തിഷ്ഠന്തേ
 നാസൃവാപരൂപമാത്മഞ്ജായതേ । 24

(ജുഹു - രഥോ ബ്രഹ്മ - സ്രുചാച്ഛ് - സപ്തദശ ച) (A7)

3.5.8.1

ഉപയാമഗൃഹീതോഽസി പ്രജാപതയേ ത്വാ ജ്യോതിഷ്ഠതേ
 ജ്യോതിഷ്ഠന്തം ഗൃഹ്ണാമി ദക്ഷായ ദക്ഷവൃധേ രാതം
 ദേവേഭ്യോഽഗ്നി ജിഹ്വാഭ്യസ്താർതായുഭ്യ ഇന്ദ്രജ്യേഷ്ടേഭ്യോ
 വരുണരാജഭ്യോ വാതാപിഭ്യഃ പർജന്യാത്മഭ്യോ ദിവേ
 ത്വാഽന്തരിക്ഷായ ത്വാ പൃഥിവ്യൈ ത്വാഽപേന്ദ്ര ദിഷതോ
 മനോഽപ ജിജ്യാസതോ ജഹൃപ യോ നോഽരാതീയതി
 തം ജഹി പ്രാണായ ത്വാഽപാനായ ത്വാ വ്യാനായ ത്വാ സതേ

താഽസതേ താഽധ്വദ്യസ്താഽഷധീഭ്യോ ( ) വിശോഭ്യസ്താ
 ഭ്യതേഭ്യോ യതഃ പ്രജാ അക്വിദ്രാ അജായന്ത തസ്മൈ താ
 പ്രജാപതയേ വിഭുദാവന്നേ ജ്യോതിഷ്ഠതേ ജ്യോതിഷ്ഠന്തം
 ജുഹോമി । 25 (ഓഷധീഭ്യ - ശ്വതൂർഭശ ച) (A8)

3.5.9.1

യാം വാ അധാർയുശ്ച യജമാനശ്ച ദേവതാമന്തരിതസ്തസ്യോ
 ആ വൃശ്ചേതേ പ്രാജാപത്യം ദധിഗ്രഹം ഗൃഹ്ണീയാത്
 പ്രജാപതിഃ സർവാ ദേവതാ ദേവതാഭ്യ ഏവ നിഹ്നുവതേ
 ജ്യേഷ്ഠോ വാ ഏഷ ഗ്രഹാണാം യസ്യൈഷ ഗൃഹ്യതേ
 ജ്യേഷ്ഠ്യേവ ഗച്ഛതി സർവാസാം വാ ഏതദേവതാനാച്
 രൂപം യദേഷ ഗ്രഹോ യസ്യൈഷ ഗൃഹ്യതേ
 സർവാണ്യവൈനച് രൂപാണി പശൂനാമുപ-തിഷ്ഠന്ത
 ഉപയാമഗൃഹീതോ - [ ] 26

3.5.9.2

-സി പ്രജാപതയേ താ ജ്യോതിഷ്ഠതേ ജ്യോതിഷ്ഠന്തം
 ഗൃഹ്ണാമീത്യാഹ ജ്യോതിരേവൈനച് സമാനാനാം

കരോ-ത്യഗ്നിജിഹ്വേഭ്യ-സ്താർതായുഭ്യ ഇത്യാഹൈതാവതീർ
 വൈ ദേവതാസ്താഭ്യ ഏവൈനച്ഛ് സർവാഭ്യോ ഗൃഹ്ണാ-
 ത്യപേന്ദ്ര ദിഷതോ മന ഇത്യാഹ ഭ്രാത്യവ്യാപനുന്തൈത്യ
 പ്രാണായ ത്വാപാനായ ത്വേത്യാഹ പ്രാണാനേവ യജമാനേ
 ദധാതി തസ്മൈ ത്വാ പ്രജാപതയേ വിഭൂദാവ്ന്നേ ജ്യോതിഷതേ
 ജ്യോതിഷന്തം ജുഹോമീ - [ ] 27

3.5.9.3

-ത്യാഹ പ്രജാപതിഃ സർവാ ദേവതാഃ സർവാഭ്യ ഏവൈനം
 ദേവതാഭ്യോ ജുഹോത്യാജ്യഗ്രഹം ഗൃഹ്ണീയാത്
 തേജസ്താമസ്യ തേജോ വാ ആജ്യം തേജസ്യേവ ദിവതി
 സോമഗ്രഹം ഗൃഹ്ണീയാദ്-ബ്രഹ്മവർചസകാമസ്യ
 ബ്രഹ്മവർചസം വൈ സോമോ ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ദിവതി
 ദധിഗ്രഹം ഗൃഹ്ണീയാത് പശുകാമസ്യോർഗൈ ദധ്യൂർക്
 പശവ ഊർജൈവാസ്മാ ഊർജം പശൂനവ രുന്ധേ । 28

(ഉപയാമഗൃഹീതോ - ജുഹോമീ - ത്രിചത്വാരീച്ശച്ച) (A9)

3.5.10.1

തോ ക്രതു॑മപി॑ വൃ॒ഞ്ജന്തി॑ വി॒ശ്വേ ദി॒ര്യദേ॒തേ ത്രി॑ർഭവ॒ന്ത്യുമാഃ॑ ।
 സ്വാ॒ദോഃ സ്വാ॒ദീയഃ॑ സ്വാ॒ദുനാ॑ സൃ॒ജാ സ॒മത॑ ഊ॒ഷു മധു॑
 മധു॑നാഽഭി॑ യോ॒ധി । ഉ॒പയാ॑മഗൃ॒ഹീതോ॑ഽസി പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ ത്വാ
 ജു॒ഷ്ടം ഗൃ॒ഹ്ണാമേ॒ഷ തേ യോ॑നിഃ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ ത്വാ ।
 പ്രാ॒ണഗ്ര॒ഹാൻ ഗൃ॒ഹ്ണാത്യേ॒താവ॑ദാ॒ അ॒സ്തി യാ॑വദേ॒തേ
 ഗ്ര॒ഹാഃ സ്തോ॑മാശ്ശ॒ന്ദാപ്സി॑ പൃ॒ഷ്ഠാനി॑ ദി॒ശോ
 യാ॑വദേ॒വാസ്തി॑ ത - [ ] 29

3.5.10.2

-ദ॒വ രു॒ന്ധേ ജ്യേ॒ഷ്ഠാ വാ ഏ॒താൻ ബ്രാ॑ഹ്മ॒ണാഃ പു॒രാ
 വി॒ദാമ॑ക്ര॒ൻ തസ്മാ॑ത് തേഷാ॑പ് സർ॒വാ ദി॒ശോഽഭി॑ജി॒താ
 അ॒ഭുവ॑ൻ യ॒സ്യേ തേ ഗൃ॒ഹ്യന്തേ॑ ജൈ॒ഷ്ഠ്യമേ॒വ ഗച്ഛ॑ത്യഭി॒
 ദി॒ശോ ജ॑യതി॒ പഞ്ച॑ ഗൃ॒ഹ്യന്തേ॑ പഞ്ച॒ ദിശഃ॑ സർ॒വാസ്തേ॒വ
 ദി॒ക്ഷ്-വൃ॑ധ്നു॒വന്തി॑ ന॒വന॑വ ഗൃ॒ഹ്യന്തേ॑ ന॒വ വൈ॑ പു॒രുഷേ॑
 പ്രാ॒ണാഃ പ്രാ॑ണാ॒നേവ॑ യ॒ജമാ॑നേഷു॒ ദധ॑തി പ്രാ॒യണീ॑യേ
 ചോ॒ദയ॑നീ॒യേ ച॑ ഗൃ॒ഹ്യന്തേ॑ പ്രാ॒ണാ വൈ॑
 പ്രാ॒ണഗ്ര॒ഹാഃ - [ ] 30

3.5.10.3

പ്രാണൈരേവ പ്രയന്തി പ്രാണൈരുദ്യന്തി ദശമേഹൻ
 ഗൃഹ്യന്തേ പ്രാണാ വൈ പ്രാണഗ്രഹാഃ പ്രാണേഭ്യഃ ഖലു വാ
 ഏതത് പ്രജാ യന്തി യദാമദേവ്യം യോനേശ്ച്യവതേ
 ദശമേഹൻ വാമദേവ്യം യോനേശ്ച്യവതേ യദ്-ദശമേഹൻ
 ഗൃഹ്യന്തേ പ്രാണേഭ്യ ഏവ തത് പ്രജാ നയന്തി । 31

(തത് - പ്രാണഗ്രഹാഃ - സ്പ്ലവിഷ്ശ്ച) (A10)

3.5.11.1

പ്ര ദേവദേവ്യാ ധിയാ ദർതാ ജാതവേദസം । ഹവ്യാ നോ
 വക്ഷദാനുഷക് । അയമു ഷ്യ പ്രദേവയുർഹോതാ യജ്ഞായ
 നീയതേ । രഥോ ന യോരഭിവൃതോ ഘൃണീവാൻ ചേതതി
 മ്നാ । അയമഗ്നി-രുരുഷ്യത്യ-മൃതാദിവ ജന്മനഃ ।
 സഹസശ്ചിമ് സഹീയാൻ ദേവോ ജീവാതവേ കൃതഃ ।
 ഇഡായാസ്ത്വാ പദേ വയം നാഭാ പൃഥിവ്യാ അധി ।
 ജാതവേദോ നി ധീമഹ്യഗ്നേ ഹവ്യായ വോഡവേ । 32

3.5.11.2

അഗ്നേ വിശ്വേഭിഃ സ്വാനീക ദേവൈരുർണാവന്തം പ്രഥമഃ സീദ
യോനീം । കുലായിനം ഘൃതവന്തഃ സവിത്രേ യജ്ഞം നയ
യജമാനായ സാധു । സീദ ഹോതഃ സ്വ ഉ ലോകേ
ചികിത്വാൻമസാദയാ യജ്ഞഃ സുകൃതസ്യ യോനഃ ।
ദേവാവീർദേവാൻ ഹവിഷാ യജാസ്യഗ്നേ ബൃഹദ്-യജമാനേ
വയോ ധാഃ । നി ഹോതാ ഹോതൃഷദനേ വിദാനസ്തേഷോ
ദീദിവാഃ അസദഥ് സുദക്ഷഃ । അദസ്സവ്രത-പ്രമതിർവസിഷഃ
സഹസ്രം ദരഃ ശുചിജിഹ്വാ അഗ്നിഃ । താം ദൃതസ്ത - [ ] 33

3.5.11.3

-മു നഃ പരസ്താസ്താം വസ്യ ആ വൃഷഭ പ്രണേതാ ।
അഗ്നേ തോകസ്യ നസ്തനേ തനൂനാമപ്രയുച്ഛൻ ദീദ്യദ്ബോധി
ഗോപാഃ । അഭി ത്വാ ദേവ സവിതരീശാനം വാര്യാണാം ।
സദാഽവൻ ഭാഗമീമഹേ । മഹീ ദ്യൗഃ പൃഥിവീ ച ന ഇമം
യജ്ഞം മിമിക്ഷതാം । പിപൃതാം നോ ദരീമഭിഃ । ത്വാമഗ്നേ
പുഷ്കരാദധൃമർവാ നിരമൻമത ।
മൂർധ്നോ വിശ്വസ്യ വാഘതഃ । തമു - [ ] 34

3.5.11.4

താ ദധുങ്ങ് ഋഷിഃ പുത്ര ഇയേ അമർവണം । വൃത്രഹണം
പുരന്ദരം । തമു താ പാഥ്യോ വൃഷാ സമീയേ ദസ്യുഹന്തമം ।

ധനം ജയച് രണേരണേ । ഉത ബ്രുവന്തു ജന്തവ ഉദഗ്നിർ
വൃത്രഹാഽജനി । ധനം ജയോ രണേരണേ ।

ആ യച് ഹസ്തേ ന ഖാദിനച് ശിശും ജാതം ന ബിഭ്രതി ।

വിശാമഗ്നിഃ സ്വധാരം । പ്രഭേവം ദേവവീതയേ ഭർതാ

വസുവിത്തമം । ആസേ യോനൗ നി ഷീദതു । ആ - [ ] 35

3.5.11.5

ജാതം ജാതവേദസി പ്രിയച് ശിശീതാഽതിമിം । സ്യോന ആ
ഗൃഹപതിം । അഗ്നിനാഽഗ്നിഃ സമീധ്യതേ കവിർഗൃഹപതിർ
യുവാ" । ഹവ്യവാഡ് ജുഹാഽസ്യഃ । താഃ ഹൃഗേ അഗ്നിനാ
വിപ്രോ വിപ്രേണ സന്മസതാ । സഖാ സഖ്യാ സമീധ്യസേ" ।
തം മർജയന്ത സുകൃതും പുരോയാവാനമാജിഷു । സോഷു
ക്ഷയേഷു വാജിനം । യജേന്ത യജ്ഞമയജന്ത ദേവാസ്താനി
ധർമാണി പ്രഥമാന്യാസൻ । തേ ഹ നാകം മഹിമാനഃ സചന്തേ
യത്ര ( ) പൂർവേ സാധ്യാഃ സന്തി ദേവാഃ । 36

(വോ॑ഡ॑വേ - ദൃ॒തസ്താ॑ - തമ്യ॑ - സീ॒ദതാ॑ - യത്ര॑ -
ച॒താരി॑ ച) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(പൃ॒ർണ - രി॑ഷയോ - ടഗ്നി॑നാ - യേ ദേ॒വാഃ - സൂ॒ര്യോ മാ -
സ॒ന്താ ന॑ഹ്യാമി - വ॒ഷട്കാ॑രഃ സ॒ ഖദി॑ര -
ഉ॒പയാ॑മഗൃ॒ഹീതോ॑ഽസി - യാഃ ധൈ॑വ - ത്വേ ക്ര॒ത്യം - പ്രദേ॒വ
- മേ॒കാദ॑ശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(പൃ॒ർണാ - സ॒ഹജാ॑ൻ - തവാ॑ഽഗേ - പ്രാ॒ണൈരേ॒വ -
ഷട്॑ത്രി॒ശ്ശത്)

First and Last Padam of Fifth Prasna of Kandam 3:-

(പൃ॒ർണാ - സ॒ന്തി ദേ॒വാഃ)

Kanda Korvai with starting Padam of Five Prasnam of Kanda 3:-

(പ്രജാപതിർ-യോ വൈ-അഗ്നേ-വി വൈ-പൃർണാ - പഞ്ച)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

തൃതീയകാണ്ഡേ പഞ്ചമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

॥ ഇതി തൃതീയം കാന്ധം ॥

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kanda 3

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	42	2248
Prasna 2	11	46	2335
Prasna 3	11	36	1857
Prasna 4	11	46	2392
Prasna 5	11	36	1790
Totals	55	206	10622